

Briselē, 2025. gada 12. martā
(OR. en)

6917/25

Starpiestāžu lieta:
2025/0059(COD)

MIGR 86
JAI 292
COMIX 79
RELEX 324
CODEC 231

CH
LI
NO
IS

PRIEKŠLIKUMS

Sūtītājs: Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore *Martine DEPREZ*

Saņemšanas datums: 2025. gada 12. marts

Saņēmējs: Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre *Thérèse BLANCHET*

K-jas dok. Nr.: COM(2025) 101 final

Temats: Priekšlikums
EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,
ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai,
kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, un atceļ Eiropas Parlamenta un
Padomes Direktīvu 2008/115/EK, Padomes Direktīvu 2001/40/EK un
Padomes Lēmumu 2004/191/EK

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2025) 101 final.

Pielikumā: COM(2025) 101 final

Strasbūrā, 11.3.2025.
COM(2025) 101 final

Priekšlikums

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

**ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā
uzturas nelikumīgi, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK,
Padomes Direktīvu 2001/40/EK un Padomes Lēmumu 2004/191/EK**

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK, Padomes Direktīvu 2001/40/EK un Padomes Lēmumu 2004/191/EK

PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Eiropas Savienība ievieš integrētu, ilgtspējīgu un visaptverošu migrācijas politiku, kas ir gan taisnīga, gan stingra. Migrācijas un patvēruma pakts¹ ("Pakts"), par kuru Eiropas Parlaments un Padome vienojās 2024. gadā, nodrošina Eiropas Savienībai tiesisko regulējumu un rīkus, lai turpinātu uzlabot tās ārējo robežu pārvaldības efektivitāti un izveidotu ātras un efektīvas patvēruma procedūras. Norisinās intensīvs darbs, lai nodrošinātu Pakta visaptverošu īstenošanu līdz 2026. gada vidum.

Efektīvas un kopīgas ES atgriešanas sistēmas izveide ir viens no galvenajiem Migrācijas un patvēruma pakta pīlāriem. Migrācijas pārvaldības sistēmaspēj funkcionēt tikai tad, ja ir ticama un efektīva atgriešanas politika. Ja cilvēki, kuriem nav tiesību uzturēties Eiropas Savienībā, to neatstāj, tas kaitē migrācijas un patvēruma sistēmai kopumā. Tas ir netaisnīgi pret tiem, kuri ievēro noteikumus, tas apgrūtina Eiropas centienus piesaistīt un noturēt talantīgus cilvēkus un galu galā mazina sabiedrības atbalstu atvērtībai un iecietībai. Tas mudina ieceļot nelikumīgi un rada risku, ka personas, kuras uzturas nelikumīgi, nokļūst nedrošos apstākļos vai ka viņas izmanto noziedzīgi tīkli. Pašlaik tikai aptuveni 20 % trešo valstu valstspiederīgo, kuriem izdots rīkojums atstāt Savienību, to patiešām izdara. Personas, kurām izdots rīkojums atstāt Savienību, mēdz izvairīties no iestādēm, bieži vien pārvietojoties uz citām dalībvalstīm. Turklāt pašreizējā sadrumstalotība, kad pastāv 27 dažādas valstu atgriešanas sistēmas ar atšķirīgām pieejām un procedūrām, mazina vispārējo atgriešanas efektivitāti Savienībā. Tādēļ ir vajadzīgas kardinālas pārmaiņas atgriešanas politikas regulējumā Eiropas Savienībā.

Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam² tika paziņots par nodomu nākt klajā ar jaunu kopīgu pieeju atgriešanai ar jaunu tiesisko regulējumu, kura mērķis būtu paātrināt un vienkāršot atgriešanas procesu.

Eiropadome pastāvīgi uzsver, ka ir vajadzīga vienota, visaptveroša un efektīva atgriešanas un atpakaļuzņemšanas politika³. 2024. gada oktobrī tā aicināja Komisiju steidzami iesniegt jaunu tiesību akta priekšlikumu attiecībā uz atgriešanu⁴. Saskaņā ar Pakta patvēruma pieteikumi tiks izskatīti ātrāk un efektīvāk. Lai tā varētu turpināt, ir nekavējoties jāseko atgriešanai, lai mūsu sistēmas netiktu pārslogotas, personas neiestrēgtu procesā un nevarētu īstenot mēģinājumus turpināt pārvietošanos ES teritorijā.

¹ Jaunais Migrācijas un patvēruma pakts pieejams šeit: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0609>.

² "Eiropas izvēle" – Politikas pamatnostādnes nākamajai Eiropas Komisijai (2024–2029).

³ Eiropadomes secinājumi, 2023. gada 9. februāris (EUCO 1/23); Eiropadomes secinājumi, 2024. gada 17. oktobris (EUCO 25/24).

⁴ Eiropadomes secinājumi, 2023. gada 9. februāris (EUCO 1/23); Eiropadomes secinājumi, 2024. gada 17. oktobris (EUCO 25/24).

ES līmenī atgriešanas politiku reglamentē Direktīva 2008/115/EK⁵ (turpmāk “Atgriešanas direktīva”). Atgriešanas lietderību un efektivitāti patlaban mazina vairākas problēmas – sākot ar neefektīvām valstu procedūrām un beidzot ar trešo valstu nepietiekamu sadarbību savu valstspiederīgo atpakaļuzņemšanā. Atgriešanas procesā bieži ir iesaistītas daudzas iestādes un dalībnieki, un daudzās dalībvalstīs tas ir kļuvis ļoti sarežģīts. Pašreizējā Atgriešanas direktīva pieļauj ievērojamu rīcības brīvību attiecībā uz to, kā īstenot ES noteikumus valsts tiesību aktos, un to, kā valstu tiesās tos interpretēt. Dalībvalstis ziņo, ka pastāv tādas problēmas kā skaidrības trūkums noteikumos un garas administratīvās procedūras, kas neļauj pienācīgi īstenot procesu. Tas rada neskaidrību un nenoteiktību attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kā arī iestādēm, kas pārvalda atgriešanu. Ja trešo valstu valstspiederīgie nesadarbojas un pretojas, bēg vai kā citādi kavē atgriešanas procesu, tas apgrūtina atgriešanas lēmumu izpildi. Dalībvalstīm ir grūti sekot līdzi trešo valstu valstspiederīgajiem dažādos atgriešanas procedūru posmos, un tas palēnina vai kavē progresu.

Lai gan ir panākts progress brīvprātīgas atgriešanās īstenošanā, šos centienus kavē ticamas piespiedu atgriešanas politikas trūkums. Turklāt patlaban trešo valstu valstspiederīgie neizjūt gandrīz nekādas sekas, ja viņi pēc tam, kad viņiem izdots rīkojums atstāt kādu dalībvalsti, bēg uz citu dalībvalsti: lielākajā daļā dalībvalstu atgriešanas process sākas no jauna ar jaunu atgriešanas lēmumu. Tas mazina pirmajā dalībvalstī pareizā procesā pieņemto lēmumu nozīmi, praktiski veidojot apiešanas iespēju atgriešanas sistēmā.

Nav saskanības starp dažādu valstu sistēmām un praksēm un pašlaik nav sistemātiska strukturēta procesa, kā noteikt, kuri trešo valstu valstspiederīgie rada drošības risku, un atgriezt viņus paātrinātā kārtībā.

Daudzās atšķirības dalībvalstu praksē nozīmē, ka arī pieeja atpakaļuzņemšanas procesam atšķiras. Tas tieši ietekmē ES un dalībvalstu pieeju saskanību attiecībā uz atgriešanu uz trešajām valstīm.

ES atgriešanas noteikumu reforma ir būtisks elements Savienības centienos reformēt migrācijas pārvaldības noteikumus. Lai aizsargātu ES brīvas pārvietošanās telpu bez iekšējām robežām, ļoti svarīgas ir efektīvas un mūsdienīgas procedūras nesekmīgo patvēruma meklētāju un to personu atgriešanai, kuras pārsniedz atļautās uzturēšanās termiņu.

Kopš 2008. gada, kad tika pieņemta Atgriešanas direktīva, brīvības, drošības un tiesiskuma telpa un Savienības migrācijas politika ir piedzīvojusi būtisku reformu. ES tiesību akti migrācijas jomā vairs nav tiesību akti, kas noteic minimālos standartus, bet gan tiesību akti, kas paredz dalībvalstu prakses tuvināšanu, tostarp operacionālo un praktisko darbību izstrādi un konkrētu atbalstu saskaņotāi pieejai ES līmenī. Komisija ir proaktīvi centusies racionalizēt praksi, lai uzlabotu atgriešanas efektivitāti, tostarp pieņemot ieteikumus 2017.⁶ un 2023. gadā⁷ un 2021. gadā – ES stratēģiju par brīvprātīgu atgriešanos un

⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.

⁶ Komisijas Ieteikums (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu “Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos” dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā, C/2017/6505 (OV L 339, 19.12.2017., 83.–159. lpp.).

⁷ Komisijas Ieteikums (ES) 2023/682 (2023. gada 16. marts) par atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu un atgriešanas paātrināšanu, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK C/2023/1763 (OV L 86, 24.3.2023., 58.–64. lpp.).

reintegrāciju⁸. Komisija iecēla atgriešanas koordinatoru, kuru atbalsta augsta līmeņa tīkls atgriešanas jautājumos.

Atgriešanas noteikumu reforma ir bijusi politiska prioritāte un mērķis kopš 2018. gada, kad Komisija iesniedza priekšlikumu par pašreizējās Atgriešanas direktīvas pārstrādāšanu⁹. Lai gan jaunā Atgriešanas robežprocedūras regula¹⁰ stājas spēkā kā daļa no Pakta tiesību aktiem, vispārējos atgriešanas noteikumus joprojām reglamentē 2008. gada Atgriešanas direktīva, kura vairs neatbilst paredzētajam mērķim. Šis priekšlikums aizstāj Komisijas priekšlikumu Direktīvai par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD)), kuru Komisija pieņēma 2018. gada 12. septembrī un kurš ir atsaukts. Pārējās 2018. gada iniciatīvas daļas nesauņēma pietiekamu atbalstu, lai par tām varētu sekmīgi turpināt likumdevēju sarunas, un tāpēc tās būtu jāatsauc.

Šā priekšlikuma mērķis ir palielināt atgriešanas procesa efektivitāti, nodrošinot dalībvalstīm skaidrus, mūsdienīgus, vienkāršotus un kopīgus noteikumus efektīvai atgriešanas pārvaldībai. Ar priekšlikumu tiecas panākt trešo valstu valstspiederīgo sadarbošanos ar iestādēm, paredzot pienākumus un stimulus, kā arī sekas nesadarbošanās gadījumā. Ar priekšlikumu tiecas arī novērst noteikumu apiešanu un neatļautu pārvietošanos Šengenas zonā. Ar priekšlikumu tiecas nodrošināt, lai personas, kurām izdots rīkojums atstāt ES teritoriju, to izdara vai nu piespiedu kārtā, vai brīvprātīgi, ja apstākļi to ļauj, un vienlaikus – lai tiktu ievērotas pamattiesības. Turklāt ar priekšlikumu tiecas nodrošināt dalībvalstīm kopīgus noteikumus, kas ļauj identificēt tādus trešo valstu valstspiederīgos, kuri rada drošības risku, un atgriezt viņus pašatīnātā kārtībā. Ar šo priekšlikumu arī atpakaļuzņemšana tiek pirmo reizi padarīta par daļu no atgriešanas procesa. Turklāt priekšlikums aizsargā atgriežamo personu pamattiesības ar skaidri noteiktām procesuālajām garantijām, kas paredz atgriešanas lēmumu rūpīgu pārbaudi, arī pārsūdzības tiesības un pienākumu ievērot neizraidīšanas principu, pienācīgu uzmanību pievēršot neaizsargātām personām un bērna labākajām interesēm. Novērsot procesa nepilnības, priekšlikums novērsīs iespējas vienā dalībvalstī izdotu atgriešanas lēmumu apiet vai, pārvietojoties uz citu dalībvalsti, būtiski kavēt tā izpildi. Šo mērķi sasniegt palīdzēs ar priekšlikumu ieviestais atgriešanas lēmumu atzīšanas mehānisms.

Labi izstrādāts un mūsdienīgs tiesiskais regulējums, kas ir gan stingrs, gan taisnīgs, kurā tiek ievērotas pamattiesības un kurš nodrošina Savienībai un dalībvalstīm nepieciešamos rīkus, lai efektīvi atgrieztu trešo valstu valstspiederīgos, kuriem nav uzturēšanās tiesību, ir nepieciešama sastāvdaļa īstēni eiropeiskā migrācijas sistēmā.

• **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Šis priekšlikums ir daļa no visaptverošās pieejas migrācijas pārvaldībai, kā izklāstīts Patvēruma un migrācijas pārvaldības regulā,¹¹ un papildina tiesisko regulējumu, kas izveidots ar 2024. gada maijā pieņemto Paktu. Viens no Pakta tiesību aktu galvenajiem aspektiem ir patvēruma un atgriešanas procedūru tuvināšana, kuru paredz Patvēruma procedūras regula un

⁸ Komisijas paziņojums “ES stratēģija par brīvprātīgu atgriešanos un reintegrāciju”, Briselē, 27.4.2021., COM(2021) 120 final.

⁹ Priekšlikums direktīvai par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (pārstrādāta redakcija), Briselē, 12.9.2018. (COM(2018) 634 final, 2018/0329 COD).

¹⁰ Regula (ES) 2024/1349 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido atgriešanas robežprocedūru un groza Regulu (ES) 2021/1148, PE/17/2024/REV/1 (OV L 2024/1349, 22.5.2024.).

¹¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L 2024/1351, 22.5.2024.).

Atgriešanas robežprocedūras regula. Šis priekšlikums papildina reformu, Savienības tiesiskajam regulējumam pievienojot kopīgus noteikumus par to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuriem nav tiesību uzturēties.

Šis priekšlikums saskan ar dažiem būtiskākajiem jauninājumiem, kas paredzēti Pakta veidojošajos tiesību aktos. Šai ziņā tā mērķis ir nodrošināt taisnīgu un pārredzamu procesu gan trešo valstu valstspiederīgajiem, gan valstu iestādēm. Piemēram, risinājums nepilngadīgo vecuma novērtējumam šajā priekšlikumā ir tāds pats kā Patvēruma procedūras regulā. Priekšlikumā arī paredzēts, ka nepavadītiem nepilngadīgajiem tiek iecelts pārstāvis, lai nodrošinātu, ka visā procesā nepilngadīgie saņem pienācīgu attieksmi un atbalstu. Turklāt trešās valsts valstspiederīgā pienākums sadarboties, kā arī sekas nesadarbošanās gadījumā ir līdzsvarotas ar attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā tiesībām tikt informētam par šiem pienākumiem. Tādējādi izveidotais process ir skaidrs un taisnīgs attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem un valstu iestādēm.

Šis priekšlikums arī saskan ar Pakta veidojošo tiesību aktu pastiprinātajiem noteikumiem attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem nav tiesību uzturēties un kuri rada drošības risku, lai nodrošinātu, ka visi rīki Savienības līmenī tiek pilnībā izmantoti, lai pareizi identificētu šādus trešo valstu valstspiederīgos un nodrošinātu viņu ātru un efektīvu atgriešanu.

Attiecībā uz bēgšanu šis priekšlikums balstās uz dažiem jaunajā Uzņemšanas apstākļu direktīvā¹² iekļautajiem leģislatīvajiem risinājumiem, pielāgojot tos atgriešanas kontekstam, lai nodrošinātu saskaņotāku pieeju bēgšanas novēršanai.

Priekšlikums paredz vairāk iespēju dalībvalstīm kopīgi pārvaldīt neatbilstīgu pārvietošanos starp dalībvalstīm, lai aizsargātu telpu bez iekšējās robežkontroles.

Šā priekšlikuma mērķis ir atgriešanas noteikumus padarīt tikpat vērienīgus kā pārējā migrācijas un robežu pārvaldības tiesiskajā regulējumā, lai nodrošinātu ciešu sasaisti un nepārtrauktību starp dažādiem migrācijas pārvaldības procesa posmiem Savienībā.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Ar šo priekšlikumu tiek īstenotas arī Tieslietu un iekšlietu padomes 2024. gada 12. decembrī pieņemtās likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskās pamatnostādnes brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Saskaņā ar minētajām stratēģiskajām pamatnostādnēm Eiropas Savienībai un tās dalībvalstīm ir jānodrošina, ka personas, kurām nav uzturēšanās tiesību, tiek faktiski atgrieztas atpakaļ. Šajā nolūkā stratēģiskajās pamatnostādnēs ir aicināts izstrādāt un īstenot pārliecinošāku un visaptverošāku pieeju atgriešanai, steidzami uzlabojot tiesisko regulējumu un mūsu spējas, apvienojumā ar mūsu rīcībā esošo iekšējo un ārējo rīku izmantošanu. Visbeidzot, stratēģiskajās pamatnostādnēs ir atgādināts, ka sekmīga atgriešanas politika ir viens no pamatpīlāriem visaptverošā un ticamā ES patvēruma un migrācijas sistēmā, kuru tiecas īstenot ar šo regulu.

Šis priekšlikums saskan arī ar Savienības rīcību, kuras mērķis ir novērst un apkarot nelegālo imigrāciju, pārvaldīt Savienības ārējās robežas un saglabāt Šengenas zonu bez iekšējās robežkontroles.

Šis priekšlikums saskan ar ES pieeju veidot līdzsvarotas un visaptverošas partnerības ar trešām valstīm, iekļaujot to saturā migrācijas jomu, un cieši sadarboties ar trešām valstīm

¹² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1346 (2024. gada 14. maijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai, PE/69/2023/REV/1 (OV L 2024/1346, 22.5.2024.).

atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā. Palielinot atgriešanas sistēmas efektivitāti, ES varēs labāk izmantot sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā, kuru padarīs sekmīgāku visu attiecīgo politikas virzienu un rīku, tostarp vīzu politikas, tirdzniecības, attīstības un diplomātijas izmantošana.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 79. panta 2. punkta c) apakšpunkts.

Attiecībā uz valstu atšķirīgajām nostājām šajā priekšlikumā paredzētais režīms ir līdzīgs tam, kas noteikts pašreiz spēkā esošajā Atgriešanas direktīvā.

Saskaņā ar Līgumiem pievienotā 22. protokola par Dānijas nostāju 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par ierosināto regulu, Dānija izlemj, vai tā ieviešīs savos tiesību aktos šo priekšlikumu, kas pilnveido Šengenas *acquis*.

Attiecībā uz Īriju spēkā esošajai Atgriešanas direktīvai ir hibrīds raksturs, kā atspoguļots tās apsvērumos. Ievērojot to pašu pieeju, šajā priekšlikumā paredzēts piemērot gan Līgumiem pievienoto 19. protokolu par Šengenas *acquis*, kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā, gan Līgumiem pievienoto 21. protokolu par Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

Ciktāl ierosinātā regula ir Šengenas *acquis* pilnveidošana, tās noteikumi ir piemērojami Islandei, Norvēģijai, Šveicei un Lihtenšteinai saskaņā ar attiecīgajiem nolīgumiem, ar kuriem šīs valstis tiek asociētas Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā.

• Subsidiaritāte

Šā priekšlikuma mērķis ir ieviest kopīgu atgriešanas procedūru un novērst galvenos trūkumus un problēmas, ar kurām dalībvalstis saskaras to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanā, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā. Nelikumīgās imigrācijas novēršana un apkarošana un to personu atgriešanas nodrošināšana, kurām nav likumīgu uzturēšanās tiesību, ir kopīgas dalībvalstu intereses, ko tās nevar sasniegt vienas pašas. Pašlaik daudzas nepilnības atgriešanas politikas īstenošanā ir sekas tam, ka trūkst mijiedarbības starp valstu sistēmām, un to var efektīvi novērst tikai ES līmenī.

Mērķis ir nodrošināt visām dalībvalstīm raitu un efektīvu procedūru un novērst tādu pārvietošanos starp dalībvalstīm, kas traucē atgriešanas procesu.

Jaunā procedūra būtu jāreglamentē ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts to piemēro, lai nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi un vienotu pieeju darbā ar trešo valstu valstspiederīgajiem, kuriem nav uzturēšanās tiesību, un lai nodrošinātu skaidrību un juridisko noteiktību attiecīgajai personai.

Turklāt valsts līmeņa noteikumu ieviešana ar mērķi samazināt stimulus, kas mudina neatļauti pārvietoties starp dalībvalstīm nolūkā kavēt atgriešanu, problēmu faktiski neatrisinātu. Tāpēc šā priekšlikuma mērķus nevar pietiekami labi sasniegt tikai dalībvalstu līmenī, un šīs regulas mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī. Tāpēc Savienībai ir jārīkojas, un tā var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu.

- **Proporcionalitāte**

Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu, kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā, šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi tās mērķu sasniegšanai.

Attiecībā uz mērķi izveidot kopīgu atgriešanas procedūru, tostarp mehānismu atgriešanas lēmuma atzīšanai un izpildei, labākus noteikumus attiecībā uz personām, kuras rada drošības risku, un skaidrākas procesuālās garantijas visas priekšlikuma daļas aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams, lai izveidotu šādu kopīgu procedūru un ļautu tai darboties, to racionalizētu un vienkāršotu, nodrošinātu vienlīdzīgu attieksmi attiecībā uz tiesībām un garantijām trešo valstu valstspiederīgajiem saskaņā ar ES un starptautiskajām tiesībām un novērstu tās atšķirības valstu procedūrās, kuras izraisa nevēlamu pamudinājumu neatļauti pārvietoties. Šo izmaiņu mērķis ir panākt pareizo līdzsvaru starp taisnīgu attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem un tādu sistēmu, kuru trešo valstu valstspiederīgie nevar apiet nolūkā novērst viņu izraidīšanu no Savienības. Ir ieviestas visas nepieciešamās garantijas, lai nodrošinātu, ka pret trešo valstu valstspiederīgajiem izturas humāni un taisnīgi, pilnībā ievērojot Hartu.

- **Juridiskā instrumenta izvēle**

Komisija ierosina regulu. 2017. un 2023. gada ieteikumi un periodiskie Šengenas izvērtējumi nolūkā mudināt dalībvalstis izmantot visas Atgriešanas direktīvā paredzētās elastīgās iespējas nav palīdzējuši novērst būtiskos procesuālos šķēršļus.

Centieni uzlabot īstenošanas efektivitāti nav bijuši pietiekami sekmīgi – joprojām pastāv atšķirības izmantotajās procedūrās, trešo valstu valstspiederīgo tiesību aizsardzībā un procesuālajās garantijās un dalībvalstu pieejas nav saskaņīgas.

Regula, ar ko izveido kopīgu atgriešanas sistēmu Savienībā un kuras noteikumi ir tieši piemērojami, nodrošina vajadzīgo vienotības un efektivitātes pakāpi, kas vajadzīga jaunai kopīgai pieejai atgriešanas jomā. Regula nodrošina, ka galvenie jauninājumi, kas ieviesti efektivitātes palielināšanai, piemēram, procesuālie noteikumi, trešo valstu valstspiederīgo pienākumi un savstarpēja atzīšana, tiek saskaņīgi īstenoti visās dalībvalstīs, tādējādi novēršot kropļojošu ietekmi un nepilnības ES atgriešanas sistēmas darbībā. Papildus tam šādā veidā noteikumi par to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri uzturas nelikumīgi, tiktu saskaņoti ar konkrētajiem noteikumiem, kas paredzēti Atgriešanas robežprocedūras regulā.

3. EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Ekspertu līmeņa diskusijās Atgriešanas kontaktgrupā, kuru vada Komisija un kuras sastāvā ir dalībvalstu eksperti, Pamattiesību aģentūra un Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (*Frontex*), analizēja to, kā ir interpretēti konkrēti Atgriešanas direktīvas elementi kopš tās stāšanās spēkā. Gadu gaitā tas ir ļāvis Komisijai gūt skaidru pārskatu par pašiem sarežģītākajiem elementiem Atgriešanas direktīvas interpretācijā un piemērošanā. Atpakaļuzņemšanas ekspertu grupa un *Frontex* organizētās īpašās valstu darba grupas ir regulāri apspriedušas un analizējušas atpakaļuzņemšanas procesa problēmas.

Periodiskie Šengenas izvērtējumi un 2024. gada tematiskais Šengenas izvērtējums par atgriešanu¹³ sniedz detalizētu priekšstatu par pašreizējo atgriešanas sistēmu. Darba grupa,

¹³ Šengenas tematiskais izvērtējuma ziņojums “Valstu nepilnību novēršana: ceļā uz efektīvu ES atgriešanas sistēmu”.

kuras sastāvā, ievērojot līdzinieku pieeju, ir dalībvalstu un Komisijas eksperti, ar ES aģentūru atbalstu vismaz reizi septiņos gados izvērtē katru dalībvalsti un Šengenas asociēto valsti, kas pilnībā piemēro Šengenas *acquis*. Šajos izvērtējumos bieži ir norādīts uz konkrētiem aspektiem valstu tiesību aktos, ar kuriem transponē Atgriešanas direktīvu, un tie ir ļāvuši Komisijai gūt pārskatu par galvenajām problēmām, kas saistītas ar pašreizējās direktīvas īstenošanu.

Izstrādājot priekšlikumu, tika ņemti vērā arī Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta pasūtītā pētījuma “ES tiesību aktu nepilnības un vajadzības atgriešanas jomā” provizorisks rezultāti. Pētījums, ko vadīja ICF konsorcijs sadarbībā ar Migrācijas politikas institūtu (*MPI Europe*), Eiropas Politikas centru (EPC) un tīklu “Odysseus”, sniedza kvalitatīvu analīzi par jauna atgriešanas jomas tiesiskā regulējuma iespējamajiem risinājumiem, pamatojoties uz padziļinātām apspriedēm, kuras veiktas ar apsekojumiem, darbsemināriem un intervijām ar galvenajām ieinteresētajām personām. Lai gan pētījums tiks pabeigts vēlāk 2025. gadā, saistībā ar to notiekošajam apspriešanās procesam un pētījuma sākotnējiem rezultātiem ir bijusi būtiska nozīme priekšlikuma sagatavošanā.

Komisija ar Eiropas Migrācijas tīkla Atgriešanas ekspertu grupas (*EMN-REG*) starpniecību regulāri apspriežas ar dalībvalstu praktiķiem, starptautiskām organizācijām un nevalstiskajām organizācijām. *EMT-REG* pastāvīgais darbs sniedz vērtīgu praktisku pierādījumu bāzi, kas nodrošina, ka priekšlikuma pamatā ir reāla pieredze. *EMT-REG* ir būtiska nozīme, jo tā veicina pastāvīgu sadarbošanos un paraugprakses apmaiņu atgriešanās un reintegrācijas jomā. Regulāros darbsemināros un semināros *EMT-REG* pievēršas tādiem svarīgiem tematiem kā atgriešanās konsultācijas, brīvprātīga atgriešanās un reintegrācija, neaizsargātu grupu atgriešana un aizturēšanas alternatīvas. *EMT-REG* struktūra nodrošina pastāvīgu atgriezenisko saiti, kurā gūtās atsauksmes izmantotas šā priekšlikuma politikas risinājumos.

Priekšlikuma pamatā ir vairāki ES finansēti (notiekoši) pētniecības projekti atgriešanas un neatbilstīgas migrācijas jomā. Konkrēti tie ir šādi projekti: projekts “Measuring Irregular Migration and related Policies” (“MIrreM”) neatbilstīgas migrācijas jomā kopumā, projekts “De-centring the Study of Migrant Returns and Readmission Policies in Europe and Beyond” (“GAPS”), projekts “Motivations, experiences and consequences of returns and readmissions policy: revealing and developing effective alternatives” (“MORE”) un projekts “Finding Agreement in Return” (“FAIR”) atgriešanas, reintegrācijas un atpakaļuzņemšanas jomā. Šajos pētniecības projektos kopīgi strādā akadēmisko aprindu pārstāvji, pilsoniskā sabiedrība, valdības un starptautiskās organizācijas, lai cita starpā pētītu legalizāciju, šķēršļus/veicinātājus starptautiskajai sadarbībai atgriešanas jomā, atgriešanas un atpakaļuzņemšanas politikas motivāciju, pieredzi un sekas, kā arī cilvēktiesību aspektus brīvprātīgas atgriešanās un piespiedu atgriešanas jomā.

Izstrādājot šo jauno priekšlikumu, tika sevišķi ņemts vērā Eiropas Parlamenta veiktais aizstājošais ietekmes novērtējums par Atgriešanas direktīvas pārstrādātās redakcijas priekšlikumu¹⁴ un Eiropas Parlamenta Ziņojums par Atgriešanas direktīvas īstenošanu¹⁵.

Detalizēts pārskats par apspriešanās procesu un pierādījumi, kas izmantoti šajā priekšlikumā, ir izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā, ko drīzumā publicēs.

¹⁴ [https://www.europarl.europa.eu/thinktank/lv/document/EPRS_STU\(2019\)631727](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/lv/document/EPRS_STU(2019)631727).

¹⁵ [Pieņemtie teksti - Atgriešanas direktīvas īstenošana - Ceturtdiena, 2020. gada 17. decembris.](#)

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Priekšlikumā ir izmantoti rezultāti no apspriešanās ar plašu ieinteresēto personu loku, tostarp dalībvalstīm, Eiropas iestādēm, starptautiskām organizācijām, nevalstiskajām organizācijām (NVO), pilsonisko sabiedrību, pētniecības struktūrām un trešām valstīm.

Laikposmā no 2024. gada oktobra līdz 2025. gada februārim Komisija pastiprināja jau tā ciešo un notiekošo apspriešanos ar nozīmīgākajām ieinteresētajām personām, tostarp dalībvalstīm, atgriešanas jomas ekspertiem un praktiķiem un pilsonisko sabiedrību. Apspriešanās notika politiskā, stratēģiskā un tehniskā līmenī, lai nodrošinātu, ka tiek ņemta vērā visu attiecīgo pušu reālā situācija un vajadzības. Šajā kontekstā ieinteresētās personas nodrošināja Komisijai attiecīgos resursus un sniedza mērķtiecīgu ieguldījumu.

EMT-REG pastāvīgais darbs sniedza vērtīgu praktisku pierādījumu bāzi, nodrošinot, ka priekšlikuma pamatā ir konkrēta pieredze un prakse. Pagājušā gada laikā *EMT-REG* regulāros darbsemināros un semināros ir pievērsusies tādiem svarīgiem tematiem kā savstarpēja atzīšana, atgriešanās konsultācijas, brīvprātīga atgriešanās un reintegrācija, neaizsargātu grupu atgriešana un aizturēšanas alternatīvas. *EMT-REG* darbu kopš 2024. gada novembra mērķtiecīgi izmanto arī, lai pamatotu grupas viedokļus, jo īpaši attiecībā uz neaizsargātām personām atgriešanas procesā.

Arī augsta līmeņa tīkls atgriešanas jautājumos, ko vada ES atgriešanas koordinators, rīkoja mērķtiecīgas diskusijas 2024. gada septembrī un 2025. gada janvārī, konkrēti par dažādiem politikas risinājumiem un apsvērumiem priekšlikuma vajadzībām.

Komisija 2024. gada novembrī Eiropas Migrācijas forumā organizēja vairākas īpašas sesijas par nākotnes regulējumu atgriešanas jomā, un tas deva iespēju turpināt viedokļu un ideju paušanu, jo īpaši pilsoniskajai sabiedrībai.

Arī Komisijas ekspertu grupa migrantu jautājumos 2025. gada 15. janvārī rīkoja īpašu diskusiju par nākotnes regulējumu atgriešanas jomā.

Pagājušajā gadā Padome rotējošo prezidentvalstu vadībā tehniskā, stratēģiskā un ministru līmenī organizēja daudzas apspriedes par nākotnes regulējumu atgriešanas jomā.

Intensīva apspriešanās no 2024. gada novembra līdz 2025. gada februārim norisinājās saistībā ar Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta pasūtīto pētījumu “ES tiesību aktu nepilnības un vajadzības atgriešanas jomā”. Pētījumu vadīja *ICF* konsorcijs sadarbībā ar Migrācijas politikas institūtu (*MPI Europe*), Eiropas Politikas centru (*EPC*) un tīklu “Odysseus”, un tajā dažādos apsekojumos, darbsemināros un intervijās ar galvenajām ieinteresētajām personām norisinājās padziļinātas apspriedes.

Visbeidzot, kad darbs pie priekšlikuma izstrādes kļuva intensīvāks, Komisija saņēma daudzas nostājas dokumentus, piezīmes un analīzes, kuros izklāstīti izaicinājumi un problēmas un ierosināti risinājumi, un tas viss ir pienācīgi izskatīts un ņemts vērā, gatavojot šo priekšlikumu.

Detalizēts pārskats par apspriešanās procesu un pierādījumi, kas izmantoti šajā priekšlikumā, ir izklāstīti Komisijas dienestu darba dokumentā, ko drīzumā publicēs.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Komisija izmantoja speciālās zināšanas, kas iegūtas no daudziem tīkliem un ekspertu grupām, kuras darbojas atgriešanas jomā, tostarp no Eiropas migrācijas tīkla Atgriešanas ekspertu grupas (*EMN-REG*), Atgriešanas direktīvas kontaktgrupas, Atpakaļuzņemšanas ekspertu grupas, augsta līmeņa tīkla atgriešanas jautājumos, ko vada ES atgriešanas koordinators, un

ekspertiem, kuri strādā saistībā ar pētījumu “ES tiesību aktu nepilnības un vajadzības atgriešanas jomā”.

Turklāt Komisija ir ņēmusi vērā daudzus dokumentus, nostājas dokumentus un pētniecības materiālus, kurus tā saņēma, īpaši pēdējos mēnešos, kad darbs pie priekšlikuma izstrādes kļuva intensīvāks.

- **Ietekmes novērtējums**

Lai gan ietekmes novērtējums netika veikts, jo jauni noteikumi atgriešanas jomā ir jāierosina steidzami, priekšlikumā ir ņemts vērā plašais apspriešanu, pētījumu un izvērtējumu klāsts, kā paskaidrots iepriekš.

Drīzumā tiks publicēts Komisijas dienestu darba dokuments, kurā būs izklāstīts apspriešanās process, izstrādājot šo priekšlikumu, kā arī analīze par dažiem svarīgākajiem politikas risinājumiem, kuri tika apsvērti.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Priekšlikuma mērķis ir vienkāršot un racionalizēt pašreizējo tiesisko regulējumu, kuru papildina Eiropas Savienības Tiesas un valstu tiesu judikatūra, kas cita starpā ārkārtīgi sarežģī noteikumu īstenošanu.

Administratīvo slogu dalībvalstīm samazinās trešo valstu valstspiederīgajiem noteiktais pienākums sadarboties, jo viņiem būs pienākums aktīvi piedalīties atgriešanas procesā, sniedzot visu nepieciešamo informāciju, un pastāvīgi būt klātesoši un pieejami. Atgriešanas lēmumu atzīšanas un izpildes mehānisms novērsīs centienu dublēšanos dalībvalstīs un to, ka jāveic vairāki novērtējumi par vienu un to pašu trešās valsts valstspiederīgo. Turklāt ES atgriešanas rīkojums atvieglos tādas informācijas apmaiņu, kas nepieciešama citu dalībvalstu atgriešanas lēmumu atzīšanai.

- **Pamattiesības**

Šajā priekšlikumā ir ņemtas vērā pamattiesības un ievēroti principi, kas ir atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā¹⁶, kā arī pienākumi, kas izriet no starptautiskajām tiesībām, proti, no Ženēvas Konvencijas par bēgļu statusu¹⁷, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas¹⁸, Starptautiskā pakta par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas pret spīdzināšanu¹⁹ un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijas par bērna tiesībām²⁰.

Šis priekšlikums nodrošina, ka atgriešana notiek, ievērojot cilvēka cieņu, tiesības uz dzīvību, spīdzināšanas un necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegumu, tiesības uz brīvību un drošību, tiesības uz ģimenes un privāto dzīvi, tostarp uz personas datu aizsardzību, aizsardzību piespiedu pārvietošanas un izraidīšanas gadījumā, jo īpaši *neizraidīšanas principu un aizsardzību pret kolektīvu izraidīšanu*, nediskriminēšanu un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Tiesības uz brīvību tiek aizsargātas, stingri ierobežojot, kādos gadījumos var izmantot aizturēšanu: aizturēšanas pamats ir tikai konkrēti, regulā skaidri noteikti iemesli, ja aizturēšana, izvērtējot katru lietu individuāli, izrādās nepieciešama un samērīga, un ir

¹⁶ Eiropas Savienības Pamattiesību harta (OV C 326, 26.10.2012., 391.–407. lpp.).

¹⁷ 1951. gada Ženēvas Konvencija par bēgļu statusu, Apvienoto Nāciju Organizācijas līgumu sērija.

¹⁸ Eiropas Cilvēktiesību konvencija, 1950. gads, Eiropas Padome.

¹⁹ Starptautiskais pakts par pilsoniskajām un politiskajām tiesībām, 1966. gads, Apvienoto Nāciju Organizācija.

²⁰ ANO Konvencija par bērna tiesībām, 1989. gads, Apvienoto Nāciju Organizācija.

nodrošināta pārskatīšana tiesā. Regulā ir ierobežota arī aizturēšanas alternatīvu izmantošana, jo, kaut arī pasākumi, kurus piemēro kā aizturēšanas alternatīvas, ir maigāki nekā aizturēšana, tie tomēr ietver brīvības ierobežojumus. Priekšlikums garantē, ka, piemērojot šo regulu, pirmkārt tiktu ņemtas vērā bērna labākās intereses. Uz nepilngadīgajiem atgriešanas procesā attiecas īpaši noteikumi, jo īpaši attiecībā uz aizturēšanas apstākļiem. Turklāt daži no būtiskākajiem jauninājumiem, kas ieviesti ar Pakta tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz nepilngadīgo vecuma novērtēšanu un praksi iecelt pārstāvi nepavadīta nepilngadīgā pavadīšanai, tagad ar šo regulu ir ieviesti arī attiecībā uz atgriešanas procedūru. Priekšlikums arī paredz, ka nepavadīti nepilngadīgie un ģimenes ar nepilngadīgajiem netiek atgrieztas uz valsti, ar kuru ir spēkā nolīgums vai vienošanās. Pastiprinot noteikumus par tiem trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri rada drošības risku, priekšlikums arī veicina tiesības uz drošību.

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Kā izklāstīts pievienotajā tiesību akta finanšu un digitālajā pārskatā, ES un dalībvalstu līmenī nepieciešamās investīcijas ir saderīgas ar daudzgadu finanšu shēmu (DFS) 2021.–2027. gadam un var tikt finansētas no 2021.–2027. gada DFS iekšlietu fondiem, izmantojot Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (*AMIF*)²¹. Finansējums laikposmam pēc 2027. gada tiks iekļauts sarunās par nākamo DFS. Tiek ierosināts vajadzības gadījumā palielināt *Frontex* 2025., 2026. un 2027. gada atgriešanas budžetu, pārdalot resursus *Frontex* budžeta ietvaros atkarībā no faktiskā izlietojuma.

Dalībvalstis varēs izmantot līdzekļus, kas saskaņā ar to valsts programmām piešķirti no Patvēruma, migrācijas un integrācijas fonda, lai papildinātu investīcijas, kuras vajadzīgas šīs regulas īstenošanas infrastruktūrā un procedūrās. *Frontex* var atbalstīt dalībvalstis, nodrošinot personālu un veicot darbības savu pilnvaru ietvaros, piemēram, koordinējot atgriešanas operācijas, arī sedzot ar atgriešanas operācijām saistītās izmaksas, fraktējot lidmašīnu vai rezervējot biļetes atgriešanai ar komerciāliem lidojumiem.

5. CITI ELEMENTI

- **Īstenošanas plāni un uzraudzības, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība**

Komisija regulāri uzraudzīs regulas piemērošanu, tostarp izmantojot Šengenas izvērtēšanas mehānismu. Komisijai būtu jāsniedz ziņojums par regulas īstenošanu, kad būs apritējuši pieci gadi pēc regulas stāšanās spēkā.

- **Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums**

Priekšlikuma galvenais mērķis ir vienkāršot atgriešanas procesu un padarīt to skaidrāku valstu iestādēm un attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem.

Tas, ka priekšlikums ir regula, nodrošina, ka noteikumi ir tieši piemērojami dalībvalstīs un ka atgriešana tiek pārvaldīta vienādi visā Savienībā. Tas rada skaidrību un paredzamību un samazina iespējas apiet atgriešanas sistēmu vienā dalībvalstī, pārvietojoties uz citu dalībvalsti.

Kopīgi procesuālie noteikumi ar atgriešanu saistītu lēmumu izdošanai: priekšlikumā ir iekļauti kopīgi noteikumi par atgriešanas lēmumu izdošanu un iecelšanas aizliegumu noteikšanu. Tas nodrošina vienlīdzīgu attieksmi pret trešo valstu valstspiederīgajiem visās dalībvalstīs un palīdz nodrošināt, ka nevar izmantot atšķirības starp dalībvalstu sistēmām. Ir

²¹ Ciktāl darbības finansēs no *AMIF* tematiskā mehānisma, tās varēs īstenot tiešā, netiešā vai dalītā pārvaldībā.

atjauninātas definīcijas, ņemot vērā praksi kopš Atgriešanas direktīvas pieņemšanas, un attiecīgā gadījumā tās ir saskaņotas ar definīcijām nesen pieņemtajos tiesību aktos, kas veido Paktu, tādējādi nodrošinot vienotību, skaidrību un paredzamību visā migrācijas procesā. Tiek aizsargātas atgriežamo personu pamattiesības ar skaidri noteiktām procesuālajām garantijām, kas paredz atgriešanas lēmumu rūpīgu pārbaudi, arī pārsūdzības tiesības un pienākumu ievērot neizraidīšanas principu, pienācīgu uzmanību pievēršot nepavadītiem nepilngadīgajiem un bērna labākajām interesēm.

Piespiedu atgriešanas pastiprināšana un brīvprātīgas atgriešanās stimulēšana: priekšlikumā ir precizēts, kad atgriešanas lēmums būtu jāizpilda ar piespiedu izraidīšanu, un definēta brīvprātīga atgriešanās, tādējādi radot skaidrību un paredzamību gan atbildīgajām iestādēm, gan trešo valstu valstspiederīgajiem. Tas savukārt sekmē brīvprātīgu atgriešanos, jo piespiedu atgriešana kļūst par skaidru un ticamu instrumentu. Priekšlikumā ir precizēti noteikumi par piespiedu atgriešanas uzraudzību.

Procesuālās garantijas: šā priekšlikuma noteikumus vienmēr īsteno, pilnībā ievērojot Pamattiesību hartu, tostarp neizraidīšanas principu, tiesības uz brīvību, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un bērna labākās intereses. Atgriešanas lēmumu pārsūdzēšanas termiņi dalībvalstīs būtiski atšķiras – no dažām dienām līdz vienam mēnesim vai ilgākam laikam. Saskaņā ar pamattiesībām termiņam ir jābūt tādām, kas dod pietiekami daudz laika piekļūt efektīviem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, vienlaikus nekavējot atgriešanas procedūras. Priekšlikums arī saskaņo noteikumus par bezmaksas juridiskās palīdzības un/vai pārstāvības nodrošināšanu pēc pieprasījuma saskaņā ar nesen pieņemtajiem Pakta noteikumiem. Visbeidzot, priekšlikums ir saskaņots ar patvēruma *acquis* par nepilngadīgo vecuma noteikšanu, kā arī par pārstāvja iecelšanu nepavadītu nepilngadīgo pavadīšanai atgriešanas procesā. Iekļaujot saikni ar patvēruma procesu, priekšlikums garantē pienācīgu un saskanīgu attieksmi pret nepilngadīgajiem visos Savienības migrācijas pārvaldības noteikumos, nodrošinot skaidrību, vienkāršotību un paredzamību.

Pienākums sadarboties un tiesības uz informāciju: liela problēma, kas kavē atgriešanu, ir trešās valsts valstspiederīgā nesadarbošanās atgriešanas procedūrās. Tādēļ šis priekšlikums ievieš skaidru pienākumu trešo valstu valstspiederīgajiem sadarboties ar valsts iestādēm visos atgriešanas procedūras posmos, jo īpaši sniedzot personas datus, ceļojuma un biometrisko informāciju identitātes noteikšanas un pārbaudes nolūkiem, lai saņemtu derīgu ceļošanas dokumentu. Ierosinātajos noteikumos ir gan noteikts, ko nozīmē sadarboties un kādas ir sekas nesadarbošanās gadījumā, gan paredzēti stimuli sadarbošanās nodrošināšanai, to vidū atgriešanās konsultācijas un brīvprātīgas atgriešanās atbalsts. Lai nodrošinātu, ka trešās valsts valstspiederīgais ir pienācīgi informēts par to, kas no viņa tiek prasīts atgriešanas procesā, priekšlikumā ir iekļautas trešās valsts valstspiederīgā tiesības uz informāciju, pamatojoties uz dažu dalībvalstu praksi un atspoguļojot līdzīgus noteikumus, kuri ieviesti ar Patvēruma procedūras regulu. Sistēma nodrošina iespēju apstrīdēt konkrētus lēmumus un piekļūt tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Bēgšanas un neatļautas pārvietošanās starp dalībvalstīm pārvaldība un novēršana: priekšlikums paredz stingrākus noteikumus, kuri, veidojot sistēmu, kas spēj labāk novērtēt un pārvaldīt bēgšanas iespējamību, nodrošinās, ka tie trešo valstu valstspiederīgie, uz kuriem attiecas atgriešana, paliek pieejami dalībvalstīm. Priekšlikumā ir ietverts izsmelošs saraksts, ar kura palīdzību novērtēt bēgšanas iespējamību; tas nodrošina saskaņotu un vienotu pieeju dalībvalstīs, un tajā ir uzskaitīti visi iemesli aizturēšanai. Noteikumi, kas papildina pienākumu sadarboties un nodrošina, ka atgriežamā persona paliek pieejama visā atgriešanas procesā, daļēji atspoguļo patvēruma jomā saskaņotos risinājumus, kuri noteikti Pakta veidojošajos tiesību aktos, piemēram, iespēja pieprasīt trešās valsts valstspiederīgajam uzturēties konkrētā ģeogrāfiskā vietā, piemēram, kādā reģionā.

To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kuri rada drošības risku: trešo valstu valstspiederīgie, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā un kuri rada drošības risku, ir ātri jāidentificē un nevilcinoties jāatgriež. Tāpēc priekšlikumā ir iekļauts vispārējs pienākums atbildīgajām iestādēm veikt vajadzīgās pārbaudes atgriešanas procesa agrīnā posmā, lai palīdzētu konstatēt un verificēt drošības riskus. Priekšlikumā ir definētas konkrētas trešo valstu valstspiederīgo kategorijas, uz kurām piemēro īpašos procesuālos noteikumus attiecībā uz personām, kas rada drošības riskus, piemēram, ja ir izdarīts noteiktas smaguma pakāpes noziegums. Šādi trešo valstu valstspiederīgie tiks atgriezti piespiedu kārtā, viņiem tiks noteikti ilgāki iecelšanas aizliegumi un piemērots atsevišķs aizturēšanas pamatojums. Šie noteikumi atspoguļo nesen pieņemtā Pakta tiesību aktus un Šengenas Robežu kodeksa noteikumus, kas cita starpā konkrēti attiecas uz migrantiem, kuri rada drošības risku, un ir pieskaņoti tiem. Priekšlikums arī paredz skaidri noteiktas garantijas pamattiesību aizsardzībai.

Eiropas atgriešanas rīkojums: lai gan dalībvalstis joprojām izdos savus atgriešanas lēmumus, ar priekšlikumu tiek ieviests Eiropas atgriešanas rīkojums, kas papildinās dalībvalstu atgriešanas lēmumus nolūkā nodrošināt skaidrību visās dalībvalstīs. Eiropas atgriešanas rīkojums, kas ir kopīga veidlapa, kurā būs ietverti atgriešanas lēmuma galvenie elementi, tiks darīts pieejams Šengenas Informācijas sistēmā. Visas tehniskās izmaiņas, kas vajadzīgas, lai atvieglotu ātru piekļuvi Eiropas atgriešanas rīkojumam, tiks aplūkotas, kad tiks apsvērtas izmaiņas Regulā (ES) 2018/1860 par Šengenas Informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi. Eiropas atgriešanas rīkojums tiks izveidots ar īstenošanas aktu.

Citas dalībvalsts izdotu lēmumu atzīšanas un izpildes mehānisms: ar šo priekšlikumu tiek ieviests būtisks procesuāls vienkāršojums, paredzot citas dalībvalsts izdota atgriešanas lēmuma tiešas izpildes mehānismu. Saskaņā ar pašreiz spēkā esošajiem noteikumiem lielākajai daļai dalībvalstu ir pienākums izdot jaunu atgriešanas lēmumu personai pat tad, ja atgriešanas lēmumu jau ir pieņēmusi cita dalībvalsts. Šis priekšlikums nodrošina dalībvalstīm rīku citas dalībvalsts iepriekš izdota atgriešanas lēmuma izpildei. Tādējādi tiek atcelts viens posms procesā un novērsta dublēšanās. Līdz 2027. gada 1. jūlijam Komisija skatīs, vai dalībvalstis ir ieviesušas atbilstīgus juridiskos un tehniskos pasākumus, lai efektīvi apstrādātu Eiropas atgriešanas rīkojumus Šengenas Informācijas sistēmā, un pieņems īstenošanas lēmumu, kas noteiks, ka ir obligāti jāatzīst un jāizpilda atgriešanas lēmums, kuru izdevusi cita dalībvalsts. Priekšlikumā ir paredzētas arī nelielas atkāpes. Dalībvalsts, kas izdod atgriešanas lēmumu, ir atbildīga par tā izpildi, un tai ir jāizmanto visi piemērotie līdzekļi, lai faktiski nodrošinātu atgriešanu. Citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu atzīšanas mehānisma pamatā ir Eiropas atgriešanas rīkojums, kas sekmē iepriekšminēto. Priekšlikumā ir arī precizēts process un attiecīgās procesuālās garantijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi, pamatojoties uz pieredzi, kas gūta, īstenojot Komisijas 2023. gada Ieteikumu par atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu.

Atgriešana uz valsti, ar kuru ir noslēgts atgriešanas nolīgums vai vienošanās: ar priekšlikumu tiek ieviesta iespēja trešo valstu valstspiederīgos, kuriem ir izdots atgriešanas lēmums, atgriezt uz trešo valsti, ar kuru ir noslēgts atgriešanas nolīgums vai vienošanās ("atgriešanas centri"). Uz iespēju atgriezt neatbilstīgos migrantus uz minētajām valstīm būtu jāattiecinā īpaši nosacījumi, lai nodrošinātu attiecīgo personu pamattiesību ievērošanu. Noslēgt šādu nolīgumu vai vienošanos var ar trešo valsti, kura ievēro starptautiskos cilvēktiesību standartus un principus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp *neizraidīšanas* principu. Šādā nolīgumā vai vienošanās jāparedz pārsūtīšanas kārtība, kā arī nosacījumi attiecībā uz laikposmu, kurā trešās valsts valstspiederīgais paliek valstī – tas var būt īss vai ilgs. Šādu nolīgumu vai vienošanos papildina ar uzraudzības mehānismu, lai novērtētu īstenošanu un ņemtu vērā visus mainīgos apstākļus trešajā valstī. Nepavadīti

nepilngadīgie un ģimenes ar nepilngadīgajiem netiek atgrieztas uz valsti, ar kuru ir noslēgts atgriešanas nolīgums vai vienošanās.

Atpakaļuzņemšana kā neatņemama daļa no atgriešanas procesa: priekšlikums paredz, ka atpakaļuzņemšana ir atgriešanas procesa neatņemama sastāvdaļa. Tas paredz vienotu procesuālu pieeju atpakaļuzņemšanas pieprasījumu iesniegšanai, tostarp standarta veidlapu atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem un atgriešanas lēmuma sistemātisku izdošanu pēc atpakaļuzņemšanas pieprasījuma. Tas vairo pārredzamību un nodrošina koordinētāku pieeju attiecībā uz trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā, vienlaikus saglabājot elastību dalībvalstīm. Ar priekšlikumu ievieš noteikumus, kas ļaus īstenot saskaņotāku pieeju attiecībā uz trešām valstīm un nodrošinās skaidru juridisko pamatu datu nosūtīšanai trešām valstīm atpakaļuzņemšanas nolūkā. Priekšlikumā ir precizēts, ka sazināšanās ar neatzītiem trešo valstu subjektiem saistībā ar atpakaļuzņemšanas procedūru nav uzskatāma par atzīšanu.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA,

ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi, un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK, Padomes Direktīvu 2001/40/EK un Padomes Lēmumu 2004/191/EK

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 79. panta 2. punkta c) apakšpunktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu²²,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu²³,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Savienībai, veidojot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, vajadzētu būt kopīgai politikai attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā. Efektīva atgriešanas politika ir ticamas migrācijas pārvaldības sistēmas būtiska sastāvdaļa.
- (2) Ar šo regulu izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā, un tās pamatā ir kopīga atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūra, sistēma bēgšanas iespējamības novēršanai un pārvaldībai un sadarbība uz dalībvalstu savstarpējas uzticēšanās pamata.
- (3) Lai palīdzētu īstenot visaptverošo pieeju, kas izklāstīta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1351²⁴, būtu jāievieš kopīga sistēma, kā efektīvi pārvaldīt to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi. Minētās sistēmas pamatā vajadzētu būt integrētai politikas veidošanai, lai nodrošinātu to darbību un pasākumu saskanību un efektivitāti, ko Savienība un tās dalībvalstis veic savas attiecīgās kompetences ietvaros.
- (4) Eiropadome pastāvīgi ir uzsvērusi, cik svarīga ir apņēmīga rīcība visos līmeņos, lai veicinātu, palielinātu un paātrinātu atgriešanu no Eiropas Savienības. Eiropadome 2024. gada oktobrī aicināja Komisiju steidzami iesniegt jaunu tiesību akta priekšlikumu.

²² OV C [...], [...], [...]. lpp.

²³ OV C [...], [...], [...]. lpp.

²⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L 222, 22.5.2024., 1. lpp.).

- (5) Likumdošanas un operatīvās plānošanas stratēģiskajās pamatnostādnēs brīvības, drošības un tiesiskuma telpā, ko Tieslietu un iekšlietu padome pieņēma 2024. gada 12. decembrī, ir atgādināts, ka sekmīga atgriešanas politika ir pamata pīlārs visaptverošā un ticamā Savienības patvēruma un migrācijas sistēmā. Šajā nolūkā stratēģiskajās pamatnostādnēs ir aicināts izstrādāt un īstenot pārliecinošāku un visaptverošāku pieeju atgriešanai, steidzami uzlabojot tiesisko regulējumu.
- (6) Lai aizsargātu telpu bez kontroles pie iekšējām robežām, vienlaikus ievērojot pamattiesības, efektīvai atgriešanas politikai būtu jāaskan ar Migrācijas un patvēruma paktu un jāveicina tā integritāte, kā arī jāpalīdz pārvaldīt nelegālo imigrāciju Savienībā un jānovērš to trešo valstu valstspiederīgo neatļauta pārvietošanās starp dalībvalstīm, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi.
- (7) Savienība un tās dalībvalstis ir pastiprinājušas centienus, lai atgriešanas politiku padarītu efektīvāku. Neraugoties uz šiem centieniem, pašreiz spēkā esošais tiesiskais regulējums, ko veido Padomes Direktīva 2001/40/EK²⁵ un Direktīva 2008/115/EK²⁶, vairs neatbilst Savienības migrācijas politikas vajadzībām. Kopš 2008. gada, kad tika pieņemta Direktīva 2008/115/EK, brīvības, drošības un tiesiskuma telpa un Savienības migrācijas politika ir būtiski mainījusies. ES tiesību akti migrācijas jomā vairs nav tiesību akti, kas noteic minimālos standartus, bet gan tiesību akti, kas tuvina dalībvalstu praksi. Komisija ar priekšlikumu pārstrādāt Atgriešanas direktīvu²⁷ 2018. gadā centās reformēt atgriešanas noteikumus. Komisija ar Ieteikumiem (ES) 2017/2338²⁸ un (ES) 2023/682²⁹ ir arī centusies atbalstīt dalībvalstis Direktīvā 2008/115/EK paredzēto elastības iespēju izmantošanā. Neskatoties uz to, ir sasniegtas pašreiz spēkā esošā tiesiskā regulējuma robežas.
- (8) Būtu jāizveido vienota atgriešanas procedūra, kas būtu stingra un taisnīga, lai nodrošinātu, ka humānā veidā un, pilnībā ievērojot pamattiesības un starptautiskās tiesības, tiek atgriezti tie trešo valstu valstspiederīgie, kuri neatbilst vai vairs neatbilst iecelšanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstu teritorijā. Skaidriem un pārredzamiem noteikumiem, kas piemērojami visās dalībvalstīs, būtu jānodrošina noteiktība attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam un kompetentajām iestādēm. Ir svarīgi vienkāršot, atvieglot un paātrināt atgriešanas procedūras un nodrošināt, ka atgriešanu nekavē neatļauta pārvietošanās uz citām dalībvalstīm.

²⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1351 (2024. gada 14. maijs) par patvēruma un migrācijas pārvaldību un ar ko groza Regulas (ES) 2021/1147 un (ES) 2021/1060 un atceļ Regulu (ES) Nr. 604/2013 (OV L 222, 22.5.2024., 1. lpp.).

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV L 348, 24.12.2008., 98. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

²⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (pārstrādāta redakcija), Briselē, 12.9.2018. (COM(2018) 634 final, 2018/0329 COD).

²⁸ Komisijas Ieteikums (ES) 2017/2338 (2017. gada 16. novembris), ar kuru izveido kopīgu "Rokasgrāmatu atgriešanas jautājumos" dalībvalstu kompetentajām iestādēm izmantošanai ar atgriešanu saistītu uzdevumu veikšanā (OV L 339, 19.12.2017., 83. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj>).

²⁹ Komisijas Ieteikums (ES) 2023/682 (2023. gada 16. marts) par atgriešanas lēmumu savstarpēju atzīšanu un atgriešanas paātrināšanu, īstenojot Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2008/115/EK, C/2023/1763 (OV L 86, 24.3.2023., 58. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj>).

- (9) Noteikumu piemērošanai, ievērojot šo regulu, nebūtu jāietekmē noteikumi par piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2024/1348³⁰. Attiecīgā gadījumā šīs regulas noteikumus papildina īpaši noteikumi, kas negatīvus lēmumus par patvērumu sasaista ar atgriešanas lēmumiem Regulā (ES) 2024/1348 attiecībā uz lēmumu izdošanu un tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un ar atgriešanas robežprocedūru Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1349³¹.
- (10) Šajā regulā ir ievērotas trešo valstu valstspiederīgo pamattiesības un principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"), kā arī 1951. gada 28. jūlija Ženēvas Konvencijā par bēgļu statusu, kura papildināta ar 1967. gada 31. janvāra Ņujorkas protokolu ("Ženēvas konvencija"). Regula būtu jāpiemēro saskaņā ar Hartu, Savienības tiesību vispārējiem principiem un attiecīgajām starptautiskajām tiesībām.
- (11) Piemērojot šo regulu, būtu jāievēro neizraidīšanas princips un kolektīvās izraidīšanas aizliegums, kas paredzēts Hartas 19. pantā. Nevienam nedrīkst pārvietot, izraidīt vai izdot kādai trešajai valstij, ja ir liela iespējamība, ka attiecīgo personu tur sodīs ar nāvi, spīdzinās vai citādi necilvēcīgi vai pazemojoši pret viņu izturēsies vai sodīs.
- (12) Par trešās valsts valstspiederīgā atgriešanu atbildīga ir tā dalībvalsts, kuras teritorijā viņa nelikumīgā uzturēšanās ir atklāta. Kad tiek atklāta nelikumīga uzturēšanās, dalībvalstīm būtu ātri jāidentificē trešās valsts valstspiederīgais un jāpārbauda iespējamie drošības riski, ielūkojoties attiecīgajās Savienības un valstu datubāzēs. Dalībvalstīm būtu jāpārbauda, vai persona nav neaizsargāta un attiecīgā gadījumā jāveic veselības pārbaude.
- (13) Kompetentajām iestādēm, veicot individuālu novērtējumu un ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus, būtu jāpārbauda, vai ir ievērots neizraidīšanas princips. Attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam pēc iespējas ātrāk būtu jāiesniedz pierādījumi par saviem personīgajiem apstākļiem. Vajadzētu būt iespējai paļauties, ka iepriekšējos procedūras posmos ir veikts rūpīgs visu attiecīgo apstākļu novērtējums. Būtu jāizskata visas apstākļu izmaiņas un visi jaunie fakti, kas liecina par risku.
- (14) Ir nepieciešams, lai dalībvalstis varētu sadarboties elastīgāk, arī izmantojot jaunus divpusējus nolīgumus vai vienošanās, un mērķtiecīgāk, lai samazinātu to trešo valstu valstspiederīgo pārvietošanos pāri kopējām iekšējām robežām, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, un vienlaikus aizsargātu Šengenas zonu bez iekšējās robežkontroles.
- (15) Tiklīdz ir konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgais neatbilst vai vairs neatbilst iecelošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem dalībvalstu teritorijā, būtu nevilcinoties jāizdod atgriešanas lēmums, pamatojoties uz individuālu novērtējumu, kurā ņemti vērā visi fakti un apstākļi.

³⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L 222, 22.5.2024., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

³¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1349 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido atgriešanas robežprocedūru un groza Regulu (ES) 2021/1148 (OV L, 2024/1349, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

- (16) Ir nepieciešams nodrošināt, ka dalībvalsts izdotā atgriešanas lēmuma būtiskie elementi tiek ierakstīti īpašā veidlapā, kas ir Eiropas atgriešanas rīkojums, un darīti pieejami Šengenas Informācijas sistēmā kopā ar brīdinājumu par atgriešanu vai iekļauti informācijā, ar kuru divpusēji apmainās ar citu dalībvalsti. Eiropas atgriešanas rīkojumam būtu jāatbalsta citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu atzīšana un izpilde, ja trešās valsts valstspiederīgais neatļauti pārvietojas uz minēto citu dalībvalsti.
- (17) Bieži un jo īpaši gadījumos, kad trešās valsts valstspiederīgais nesadarbojas, kompetentajām iestādēm atgriešanas lēmuma pieņemšanas brīdī ir grūti noteikt, uz kuru valsti viņš jāatgriež. Šādos gadījumos kompetentajām iestādēm atgriešanas valsts būtu jānosaka, pamatojoties uz pieejamo informāciju, un atgriešanas lēmumā jānorāda visticamākā(-ās) valsts(-is).
- (18) Ja uz trešās valsts valstspiederīgo, kurš atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, attiecas izpildāms atgriešanas lēmums, ko izdevusi cita dalībvalsts, minētais lēmums būtu jāatzīst un jāizpilda. Atgriešanas lēmumu atzīšanai un izpildei būtu jāatvieglo un jāpaātrina atgriešanas process, pamatojoties uz dalībvalstu ciešāku sadarbību un savstarpēju uzticēšanos. Tie var arī palīdzēt atturēt no neatbilstīgas migrēšanas un neatļautas sekundārās kustības Savienībā, kā arī mazināt kavēšanos atgriešanas procesā. Tiesiskās aizsardzības līdzekļi saistībā ar atgriešanas lēmumiem būtu jāizmanto izdevējā dalībvalstī.
- (19) No šīs regulas piemērošanas dienas dalībvalstīm būtu jāievieš juridiski un tehniski pasākumi, lai nodrošinātu, ka Eiropas atgriešanas rīkojumu var darīt pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā. Līdz 2027. gada 1. jūlijam, kad būs apritējis mazliet vairāk nekā gads pēc Regulas (ES) 2024/1351 piemērošanas sākuma, Komisijai būtu jāpārskata, vai dalībvalstis ir ieviesušas atbilstīgus juridiskos un tehniskos pasākumus, lai efektīvi apstrādātu Eiropas atgriešanas rīkojumus Šengenas Informācijas sistēmā. Pamatojoties uz minēto pārskatīšanu, Komisijai būtu jāpieņem īstenošanas lēmums, ar kuru nosaka, ka būtu obligāti jāatzīst izpildāmi atgriešanas lēmumi, kurus atbalsta Eiropas atgriešanas rīkojums.
- (20) Valstu atgriešanas pasākumu sekām arī turpmāk būtu jāpiešķir Savienības dimensija, nosakot ieceļošanas aizliegumu, kas aizliedz ieceļot un uzturēties ikvienas dalībvalsts teritorijā. Ieceļošanas aizlieguma ilgums būtu jānosaka, pienācīgi apsverot visus atsevišķa gadījuma attiecīgos apstākļus, un tam principā nevajadzētu pārsniegt 10 gadus. Kad izceļošanas pārbaudēs pie ārējām robežām tiek atklāts, ka trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi, varētu būt lietderīgi noteikt viņam ieceļošanas aizliegumu, lai novērstu turpmāku atkārtotu ieceļošanu un tādējādi samazinātu nelegālas imigrācijas risku.
- (21) Trešo valstu valstspiederīgos var atgriezt ar piespiedu līdzekļiem izraidīšanas ceļā, vai arī viņi var brīvprātīgi izpildīt rīkojumu atstāt valsti. Abi atgriešanas veidi būtu jāsaista, lai izvairītos no sistēmas nepilnībām. Tā kā trešo valstu valstspiederīgie, kas sadarbojas, arī turpmāk būtu jāatgriež galvenokārt brīvprātīgas atgriešanās ceļā, pastiprināto izraidīšanas noteikumu mērķis ir nodrošināt tiešas un tūlītējas sekas gadījumā, ja trešās valsts valstspiederīgais neievēro izceļošanas termiņu. Uz piespiedu līdzekļiem būtu jāattiecināta proporcionalitātes un efektivitātes princips no izmantojamo līdzekļu un sasniedzamo mērķu aspekta.
- (22) Ir vajadzīgi kopīgi noteikumi, lai nodrošinātu, ka trešo valstu valstspiederīgie, kuri rada drošības risku un kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā, tiek efektīvi identificēti un ātri atgriezti. Ir nepieciešams nodrošināt, ka tiek veiktas attiecīgas

pārbaudes, lai identificētu un atzīmētu tos trešo valstu valstspiederīgos, kuri rada drošības risku, tostarp balstoties uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1356³² noteikto skrīninga procesu. Trešo valstu valstspiederīgo, kuri rada drošības risku, izraidīšanai vajadzētu būt pamatpraksei, un vajadzētu būt iespējai atkāpties no vispārīgajiem noteikumiem, lai noteiktu ilgākus iecelšanas aizliegumus un garākus aizturēšanas periodus, kā arī atkāpties no īpašu aizturēšanas centru izmantošanas, lai personas, kas apdraud Savienības drošību, tiktu ātri izraidītas.

- (23) Ar jaunajiem noteikumiem, paredzot tajos papildu rīkus, būtu jāpaplašina dalībvalstu iespējas nodrošināt atgriešanu uz trešām valstīm. Vajadzētu būt iespējai noslēgt konkrētus nolīgumus vai vienošanās ar trešām valstīm, lai dalībvalstīm nodrošinātu vairāk iespēju atgriešanai, ar nosacījumu, ka attiecīgā trešā valsts ievēro starptautiskos cilvēktiesību standartus un *neizraidīšanas* principu. Nolīgumā vai vienošanās jo īpaši būtu jānosaka pārsūtīšanas kārtība, uzturēšanās nosacījumi valstī, kārtība, kādā notiek paredzētā atgriešana uz izcelsmes valsti, kādas ir sekas, ja izdara pārkāpumu vai ja notiek būtiskas pārmaiņas, kas nelabvēlīgi ietekmē situāciju trešajā valstī, un jāparedz neatkarīga uzraudzības struktūra vai mehānisms nolīguma vai vienošanās īstenošanas novērtēšanai. Šādi nolīgumi vai vienošanās būs Savienības tiesību aktu īstenošana Hartas 51. panta 1. punkta nozīmē.
- (24) Tas, cik labi funkcionē Šengenas zona bez robežkontroles pie iekšējām robežām, ir atkarīgs no tā, cik efektīvi un sekmīgi dalībvalstis piemēro attiecīgo Šengenas *acquis*. Ar Padomes Regulu (ES) 2022/922 ir izveidots izvērtēšanas un uzraudzības mehānisms, lai pārbaudītu Šengenas *acquis* piemērošanu, veicot periodiskus, nepaziņotus un tematiskus izvērtējumus, tostarp attiecībā uz tādu trešo valstu valstspiederīgo efektīvu atgriešanu, kuriem nav tiesību uzturēties, un pamattiesību ievērošanu. Šis mehānisms ļauj ātri identificēt trūkumus, kas varētu traucēt Šengenas zonas pareizu darbību, un nodrošina, ka šie trūkumi tiek pienācīgi novērsti.
- (25) Kad dalībvalstis veic atgriešanas procedūras, tām pirmkārt būtu jāņem vērā bērna labākās intereses saskaņā ar Hartas 24. pantu un Apvienoto Nāciju Organizācijas 1989. gada Konvenciju par bērna tiesībām. Novērtējot konkrēta bērna labākās intereses, dalībvalstīm jo īpaši būtu pienācīgi jāņem vērā nepilngadīgā labbūtība un sociālā attīstība īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā, drošuma un drošības apsvērumi un paša nepilngadīgā uzskati atbilstoši viņa vecumam un briedumam, tostarp viņa priekšvēsture. Nepavadītu nepilngadīgo būtu jāpavada pārstāvim visos atgriešanas procesa posmos.
- (26) Ja ir pamats šaubīties par to, vai trešās valsts valstspiederīgais ir nepilngadīgs, būtu jāveic vecuma novērtējums. Lai nodrošinātu migrācijas pārvaldības saskaņotību Savienībā, būtu jāievēro tā pati procedūra, kas paredzēta Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2024/1348³³. Veicot vecuma novērtēšanu, dalībvalstīm jo īpaši būtu jāņem vērā Eiropas Savienības Patvēruma aģentūras attiecīgās pamatnostādnes.
- (27) Lai pastiprinātu atgriešanas procedūras efektivitāti, būtu jānosaka skaidri pienākumi trešo valstu valstspiederīgajiem. Trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāsadarbjas

³² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1356 (2024. gada 14. maijs), ar ko ievieš trešo valstu valstspiederīgo skrīningu pie ārējām robežām un groza Regulas (EK) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/817 (OV L, 2024/1356, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1348 (2024. gada 14. maijs), ar ko izveido kopīgu procedūru starptautiskajai aizsardzībai Savienībā un atceļ Direktīvu 2013/32/ES (OV L 222, 22.5.2024., 1. lpp.).

ar iestādēm visos atgriešanas procedūras posmos. Trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāpaliek pieejamiem un jāsniedz informācija, kas vajadzīga, lai sagatavotos atgriešanai. Par pienākuma sadarboties neievērošanu būtu jānosaka efektīvas un samērīgas sekas, piemēram, saskaņā ar valsts tiesību aktiem piešķirto pabalstu un piemaksu samazinājums, ceļošanas dokumentu konfiskācija vai iecerēšanas aizlieguma termiņa pagarinājums. Kompetentajām iestādēm būtu jāinformē trešās valsts valstspiederīgais par dažādajiem atgriešanas procedūras posmiem, viņa pienākumiem un minēto pienākumu neizpildes sekām.

- (28) Šai regulai nebūtu jāietekmē dalībvalstu iespēja attiecīgā gadījumā piemērot trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šīs regulas darbības joma, kriminālsodus saskaņā ar valsts krimināltiesībām.
- (29) Būtu jānosaka tiesiskās aizsardzības līdzekļu kopums attiecībā uz lēmumiem, kas saistīti ar atgriešanu, lai nodrošinātu attiecīgo personu interešu efektīvu aizsardzību. Tiem, kuriem nav pietiekamu līdzekļu, būtu jādara pieejama nepieciešamā juridiskā palīdzība pārsūdzības vai pārskatīšanas tiesu iestādē gadījumos.
- (30) Lai uzlabotu atgriešanas procedūru efektivitāti, vienlaikus nodrošinot, ka tiek ievērotas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar Hartas 47. pantu, ar atgriešanu saistītie lēmumi iespēju robežās būtu jāpārsūdz vienā tiesu līmenī. Šīs regulas noteikumiem, kas saistīti ar pārsūdzībām un apturošu spēku, būtu jāatbilst Pamattiesību hartas 47. pantā paredzētajām tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību.
- (31) Būtu jānodrošina dalībvalstīm nepieciešamie rīki bēgšanas iespējamības novērtēšanai, pārvaldībai un novēršanai. Tās novērtēšana atsevišķiem gadījumiem būtu jāracionalizē ar kopīgiem noteikumiem, un ar tiem būtu jācenšas panākt, ka dalībvalstīs biežāk tiek izmantotas efektīvas aizturēšanas alternatīvas, lai efektīvi pārvaldītu atgriešanas procesu.
- (32) Vajadzētu būt iespējai piemērot aizturēšanu gadījumos, kad tas ir samērīgi un nepieciešami, vērtējot katru gadījumu individuāli, tai skaitā arī visa veida neaizsargātību, un tikai ar nolūku sagatavot atgriešanu. Šajā nolūkā aizturēšanu varētu piemērot, ja pastāv risks, ka trešās valsts valstspiederīgais var bēgt, ja viņš apgrūtina atgriešanu vai izvairās no tās vai rada drošības risku, vai nepakļaujas aizturēšanas alternatīvām, vai ja aizturēšana ir nepieciešama, lai noteiktu vai pārbaudītu identitāti vai valstspiederību. Iestādēm būtu jārikojas ar pienācīgu rūpību, un aizturēšanas periodam jābūt pēc iespējas īsākam; tas nedrīkst pārsniegt 24 mēnešus. Ja valsts tiesību aktos ir paredzēta nepilngadīgo aizturēšana, pirmkārt būtu jāņem vērā bērna labākās intereses. Kā aizturēšanas alternatīvas būtu jāizmanto citi mazāk ierobežojoši pasākumi, ja tos var efektīvi piemērot trešo valstu valstspiederīgajiem, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.
- (33) Lai atgrieztu trešo valstu valstspiederīgos, kuri rada drošības risku, ir vajadzīgi īpaši pasākumi, kuru mērķis ir aizsargāt citu personu tiesības un brīvības. Tādēļ vajadzētu būt iespējai šādus trešo valstu valstspiederīgos aizturēt uz ilgāku laiku, bet jebkurai šādai aizturēšanai ir jāatbilst proporcionalitātes principam.
- (34) Pret aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem būtu jāizturas humāni un cieņpilni, ievērojot viņu pamattiesības un starptautiskos un valsts tiesību aktus, kā arī praktiskās pamatnostādnes, ko izstrādājusi Eiropas Padomes Komiteja spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas rīcības vai soda novēršanai. Aizturētās personas parasti būtu jāievieto īpašos aizturēšanas centros vai citu telpu nodalītās daļās.

Ieslodzījuma vietas var izmantot, ja dalībvalsts nespēj nodrošināt šādas telpas, kurās trešo valstu valstspiederīgie ir nošķirti no parastajiem ieslodzītajiem.

- (35) Šajā regulā noteiktie aizturēšanas iemesli neskar citus aizturēšanas iemeslus, kas piemērojami saskaņā ar valsts tiesību aktiem un nav saistīti ar trešās valsts valstspiederīgā nelikumīgo uzturēšanos, arī ne aizturēšanas iemeslus kriminālprocesa ietvaros.
- (36) Ikvienas valsts pienākums uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos ir valsts suverenitātes un starptautiskās sadarbības pamatprincips. Valsts pienākums uzņemt atpakaļ savus valstspiederīgos tiek uzskatīts par starptautisko paražu tiesību principu. Šāda pienākuma esību vēl vairāk apliecina valsts pastāvīgā prakse atpakaļuzņemšanas nolīgumu un vienošanās īstenošanā, apvienojumā ar to, ka tās atzīst šo principu par nepieciešamu starptautiskās sadarbības aspektu migrācijas pārvaldībā.
- (37) Sistemātiska un koordinēta dalībvalstu pieeja atpakaļuzņemšanas jautājumiem ir būtiska, lai atvieglotu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu. Nepietiekami turpmāki pasākumi pēc izpildāmiem atgriešanas lēmumiem var apdraudēt kopējās pieejas efektivitāti attiecībā uz atgriešanu. Pēc izpildāmiem atgriešanas lēmumiem būtu sistemātiski jāveic visi atgriešanas īstenošanai nepieciešamie pasākumi, tostarp atpakaļuzņemšanas pieprasījumu iesniegšana trešo valstu iestādēm gadījumos, kad ir šaubas par valstspiederību vai ir jāsaņem ceļošanas dokuments.
- (38) Lai gan atpakaļuzņemšana ir atkarīga arī no trešās valsts sadarbības, dalībvalstīm būtu jāīsteno saskanīga pieeja, lai palielinātu atpakaļuzņemšanas procedūru efektivitāti un lietderību un nodrošinātu vienotu pieeju starp dalībvalstīm. Būtu jānodrošina pārredzamība un koordinācija attiecībā uz trešo valstu iesaisti, arī sarunās par atpakaļuzņemšanas instrumentiem, lai stiprinātu saskanīgu Savienības pieeju. Lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu, saziņai ar attiecīgajām trešo valstu struktūrām saistībā ar atpakaļuzņemšanas procedūru nevajadzētu nozīmēt attiecīgo trešo valstu struktūru diplomātisku atzīšanu.
- (39) Efektīvas atgriešanas procedūras ir atkarīgas no efektīvas administratīvās sadarbības un informācijas apmaiņas starp dalībvalstīm. Informācijas apmaiņai, tostarp datu apmaiņai par trešo valstu valstspiederīgo identitāti un valstspiederību, viņu ceļošanas dokumentiem un citas attiecīgas informācijas apmaiņai, vajadzētu būt balstītai uz skaidriem noteikumiem, tostarp tiem, kas noteikti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2018/1860³⁴. Šajos noteikumos būtu jāievēro datu aizsardzības principi un attiecīgās personas tiesības, nodrošinot, ka šāda informācija ir precīza un tiek izmantota tikai atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos, un ir aizsargāta pret neatļautu piekļuvi, izpaušanu vai izmantošanu.
- (40) Dalībvalstīm būtu jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka kompetentās iestādes ievēro Direktīvu [...], ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus, lai veicinātu ziņošanu par noziegumiem un veicinātu uzticēšanos tiesu sistēmai.

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1860 (2018. gada 28. novembris) par Šengenas informācijas sistēmas izmantošanu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi (OV L 312, 7.12.2018., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

- (41) Uz personas datu apstrādi šīs regulas nolūkā attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679³⁵. Personas datu apstrādei, ko šīs regulas nolūkā veic Savienības iestādēs un struktūrās, piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2018/1725. Tā kā atpakaļuzņemšana ir saistīta ar svarīgām sabiedrības interesēm, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos varētu būt nepieciešams nosūtīt trešo valstu valstspiederīgo, kuriem izdots atgriešanas lēmums, personas datus, tostarp datus par viņu identitāti, ceļošanas dokumentiem, citus būtiskus datus, kā arī pienācīgi pamatotos gadījumos datus par viņu sodāmību un veselības stāvokli. Šāda nosūtīšana attiecīgā gadījumā ir jāveic saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 V nodaļu un Regulas (ES) 2018/1725³⁶ V nodaļu, kā arī saskaņā ar neizraidīšanas, proporcionālītātes un nepieciešamības principiem un Eiropas Savienības Pamattiesību hartu.
- (42) Šķēršļi, kas pastāv par patvērumu un atgriešanas procedūrām atbildīgo dalībvalstu iestāžu sadarbībā un saziņā, ir liels strukturāls izaicinājums atgriešanas procesa efektivitātes palielināšanā. Kompetentajām iestādēm, kas iesaistītas dažādajos atgriešanas procesa posmos, būtu cieši jāsadarbojas un jāstrādā koordinēti. Ja dalībvalstis izraugās tiesībaizsardzības iestādes par kompetentajām iestādēm saskaņā ar šo regulu, būtu jāsaprot, ka šī izraudzīšanās uz iestādēm attiecas tikai tiktāl, ciktāl tās rīkojas, izpildot atgriešanas lēmumus. Šāda izraudzīšanās nebūtu jāattiecinā uz tiesībaizsardzības iestādēm, kad tās darbojas kā izmeklēšanas iestādes kriminālprocesā.
- (43) Kopīgajā atgriešanas sistēmā būtu pilnībā jāizmanto digitālās sistēmas, kuras atbalsta atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldību un kuru darbību pārvalda vai nu Savienības līmenī, vai dalībvalstīs, uzsvāru liekot uz efektīvu administratīvo procedūru, sadarbību, informācijas apmaiņu un sadarbību.
- (44) Savienība sniedz finansiālu un operacionālu atbalstu, lai panāktu šīs regulas efektīvu īstenošanu. Ciktāl darbības finansēs no Patvēruma un migrācijas fonda tematiskā mehānisma, tās varēs īstenot tiešā, netiešā vai dalītā pārvaldībā. Dalībvalstīm būtu pēc iespējas labāk jāizmanto pieejamie Savienības finanšu instrumenti, programmas un projekti atgriešanas jomā, jo īpaši tie, kas paredzēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/1147³⁷, kā arī Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras operacionālā palīdzība saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/1896³⁸. Šāds atbalsts jo īpaši būtu jāizmanto, lai izveidotu atgriešanas pārvaldības sistēmas un programmas, ar kurām sniegt loģistikas, finansiālu un citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā nolūkā atbalstīt to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kuri uzturas nelikumīgi.

³⁵ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/679 (2016. gada 27. aprīlis) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

³⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

³⁷ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/1147 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu (OV L 251, 15.7.2021., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

³⁸ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624 (OV L 295, 14.11.2019., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (45) Ticamas un salīdzināmas statistikas vākšana un analīze par atgriešanu, atpakaļuzņemšanu un reintegrāciju ir būtiska, lai uzraudzītu šīs regulas efektivitāti un apzinātu jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi, jo šāda statistika sniedz vērtīgu ieskatu par atgriešanas procedūru efektivitāti, trešo valstu sadarbību un reintegrācijas centieniem rezultātiem. Būtu jānosaka kopīgi attiecīgo datu vākšanas un ziņošanas standarti un definīcijas, lai Komisija un dalībvalstis varētu novērtēt šīs regulas ietekmi un palīdzēt pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus par turpmāko politikas attīstību.
- (46) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, Komisijai vajadzētu būt īstenošanas pilnvarām izveidot Eiropas atgriešanas rīkojumu un vienotu veidlapu atpakaļuzņemšanas pieprasījumiem. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011³⁹.
- (47) Būtu jāatceļ Direktīva 2001/40/EK, 2008/115/EK un Padomes Lēmums 2004/191/EK.
- (48) Ņemot vērā, ka šīs regulas mērķi, proti, uzlabot atgriešanas efektivitāti nolūkā aizsargāt zonu bez iekšējām robežām, nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet tās darbības mēroga vai ietekmes dēļ, kuras mērķis ir nodrošināt dalībvalstu vienotu un saskanīgu pieeju, to var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (49) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā Nr. 22 par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šā lēmuma pieņemšanā, un Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro. Tā kā šī regula – ciktāl tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/399⁴⁰ – pilnveido Šengenas *acquis*, Dānija saskaņā ar minētā protokola 4. pantu sešos mēnešos pēc tam, kad Padome ir pieņēmusi lēmumu par šo regulu, izlemj, vai tā šo regulu ieviešīs savos tiesību aktos.
- (50) Šī regula – ciktāl tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 2016/399 – ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuru īstenošanā Īrija nepiedalās saskaņā ar Padomes Lēmumu 2002/192/EK⁴¹; tādēļ Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un, ņemot vērā 4. pantu Protokolā Nr. 19 par Šengenas *acquis*, kas iekļauts Eiropas Savienības sistēmā, kurš pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro. [Tomēr, ciktāl šī regula nav Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, Īrija saskaņā ar 3.

³⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

⁴⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/399 (2016. gada 9. marts) par Savienības Kodeksu par noteikumiem, kas reglamentē personu pārvietošanos pār robežām (Šengenas Robežu kodekss). OV L 2016/399, 15.3.2016., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/399/oj>).

⁴¹ Padomes Lēmums 2002/192/EK (2002. gada 28. februāris) par Īrijas lūgumu piedalīties dažu Šengenas *acquis* noteikumu īstenošanā (OV L 64, 7.3.2002., 20. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2002/192/oj>).

pantu Protokolā Nr. 21 par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, [[datums] vēstulē] informēja par savu vēlmi piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā.]

[vai]

[Turklāt, ciktāl šīs regulas noteikumi nav Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots LES un LESD, un neskarot minētā protokola 4. pantu, Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā un šī regula tai nav saistoša un nav jāpiemēro.]

- (51) Attiecībā uz Islandi un Norvēģiju – saskaņā ar Nolīgumu, kas noslēgts starp Eiropas Savienības Padomi un Islandes Republiku un Norvēģijas Karalisti par šo valstu asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, šī regula – ciktāl tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/399 – ir to Šengenas *acquis*⁴² noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Padomes Lēmuma 1999/437/EK 1. panta C punktā.
- (52) Attiecībā uz Šveici – saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, šī regula – ciktāl tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/399 – ir to Šengenas *acquis*⁴³ noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. pantā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2008/146/EK⁴⁴ 3. pantu.
- (53) Attiecībā uz Lihtenšteinu – saskaņā ar Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanas Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, šī regula – ciktāl tā attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem saskaņā ar Regulu (ES) 2016/399 – ir to Šengenas *acquis* noteikumu pilnveidošana, kuri attiecas uz jomu, kas minēta Lēmuma 1999/437/EK 1. pantā, to lasot saistībā ar Padomes Lēmuma 2011/350/ES⁴⁵ 3. pantu.
- (54) Ja šajā regulā ir atsauce uz pienākumu atstāt Eiropas Savienības teritoriju, tas būtu jāsaprot kā pienākums atstāt visu to dalībvalstu teritoriju, uz kurām attiecas šī regula, tostarp ņemot vērā iepriekšējos apsvērumus.

⁴² OV L 176, 10.7.1999., 36. lpp., ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_international/1999/439(1)/oj).

⁴³ OV L 53, 27.2.2008., 52. lpp.

⁴⁴ Padomes Lēmums 2008/146/EK (2008. gada 28. janvāris) par to, lai Eiropas Kopienas vārdā noslēgtu Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā (OV L 53, 27.2.2008., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

⁴⁵ Padomes Lēmums 2011/350/ES (2011. gada 7. marts) par to, lai Eiropas Savienības vārdā noslēgtu Protokolu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu, Šveices Konfederāciju un Lihtenšteinas Firstisti par Lihtenšteinas Firstistes pievienošanas Nolīgumam starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā, jo īpaši saistībā ar tiesu iestāžu sadarbību krimināllietās un policijas sadarbību (OV L 160, 18.6.2011., 19. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

(55) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1725 42. panta 2. punktu ir notikusi apspriešanās ar Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītāju, kas [datums] sniedza atzinumu,
IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I nodaļa

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

1. Ar šo regulu, ievērojot pamattiesības, kas jo īpaši atzītas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”), un attiecīgās saistības saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp attiecībā uz bēgļu aizsardzību un cilvēktiesībām, izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri Savienībā uzturas nelikumīgi.
2. Šīs regulas mērķis ir nodrošināt to trešo valstu valstspiederīgo efektīvu atgriešanu un atpakaļuzņemšanu, kuri uzturas nelikumīgi, saskaņā ar visaptverošo pieeju, kas noteikta Regulas (ES) 2024/1351 3. pantā, 4. panta h) punktā un 5. panta e) punktā.

2. pants

Darbības joma

1. Šī regula attiecas uz trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas dalībvalstu teritorijā.
2. Šo regulu nepiemēro personām, kuras izmanto tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, kā definēts Regulas (ES) 2016/399 2. panta 5) punktā.

3. pants

Atkāpes

1. Dalībvalstis var atkāpties no šīs regulas noteikumiem attiecībā uz šādiem trešo valstu valstspiederīgajiem:
 - a. personām, uz kurām attiecas iecelšanas atteikums pie ārējām robežām saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 14. pantu;
 - b. personām, kuras kompetentās iestādes ir aizturējušas vai pārtvērušas saistībā ar nelikumīgu dalībvalsts ārējās – zemes, jūras vai gaisa – robežas šķērsošanu un kuras pēc tam nav saņēmušas atļauju vai tiesības uzturēties attiecīgajā dalībvalstī.
2. Piemērojot atkāpes saskaņā ar šā panta 1. punktu, dalībvalstis balstās uz valsts tiesību aktiem, lai nodrošinātu šo trešo valstu valstspiederīgo kategoriju atgriešanu un ievērotu neizraidīšanas principu. Piemēro šādus noteikumus: 12. panta 4. un 5. punktu, 14. panta 2. punktu, 14. panta 6. punkta c) un e) apakšpunktu, 34. pantu un 35. pantu.

4. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- (1) “trešās valsts valstspiederīgais” ir persona, kura nav Savienības pilsonis Līguma par Eiropas Savienības darbību 20. panta nozīmē un kura nav persona, kas izmanto

tiesības brīvi pārvietoties saskaņā ar Savienības tiesībām, kā definēts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2016/399 2. panta 5) punktā;

- (2) “nelikumīga uzturēšanās” ir tāda trešās valsts valstspiederīgā atrašanās dalībvalsts teritorijā, kurš neatbilst vai vairs neatbilst ieceļošanas nosacījumiem, kas noteikti Regulas (ES) 2016/399 6. pantā, vai citiem ieceļošanas, uzturēšanās vai pastāvīgas uzturēšanās nosacījumiem attiecīgajā dalībvalstī;
- (3) “atgriešanās valsts” ir viena no šādām valstīm:
 - (a) trešā valsts, kas ir trešās valsts valstspiederīgā izcelsmes valsts;
 - (b) trešā valsts, kurā trešās valsts valstspiederīgajam ir oficiāla pastāvīgā dzīvesvieta;
 - (c) trešā valsts, kas ir tranzīta valsts ceļā uz Savienību saskaņā ar Savienības vai dalībvalstu atpakaļuzņemšanas nolīgumiem vai vienošanos;
 - (d) trešā valsts, kura nav a), b), g) apakšpunktā minētā valsts un kurā trešās valsts valstspiederīgajam ir tiesības ieceļot un uzturēties;
 - e) droša trešā valsts, saistībā ar kuru saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1348 59. panta 8. punktu trešās valsts valstspiederīgā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams;
 - f) pirmā patvēruma valsts, saistībā ar kuru saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1348 58. panta 4. punktu trešās valsts valstspiederīgā starptautiskās aizsardzības pieteikums ir noraidīts kā nepieņemams;
 - g) trešā valsts, ar kuru ir nolīgums vai vienošanās, uz kuras pamata trešās valsts valstspiederīgais ir akceptēts saskaņā ar šīs regulas 17. pantu;
- (4) “atgriešanas lēmums” ir administratīvs vai tiesas lēmums, kurā norādīts vai konstatēts, ka trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās ir nelikumīga, un uzlikts vai noteikts pienākums atstāt Eiropas Savienības teritoriju;
- (5) “izraidīšana” ir atgriešanas lēmuma izpilde, ko veic kompetentās iestādes, personu fiziski izvedot no dalībvalsts teritorijas;
- (6) “brīvprātīga atgriešanās” nozīmē to, ka trešās valsts valstspiederīgais, kurš dalībvalstī uzturas nelikumīgi, izpilda rīkojumu atstāt dalībvalstu teritoriju līdz datumam, kas noteikts atgriešanas lēmumā saskaņā ar šīs regulas 13. pantu;
- (7) “bēgšana” ir darbība, kuras rezultātā trešās valsts valstspiederīgais vairs nav pieejams kompetentajām administratīvajām vai tiesu iestādēm, piemēram, dalībvalsts teritorijas atstāšana bez kompetento iestāžu atļaujas tādu iemeslu dēļ, kas nav ārpus pieteikuma iesniedzēja kontroles;
- (8) “ieceļošanas aizliegums” ir administratīvs vai tiesas lēmums vai akts, kas uz noteiktu laikposmu aizliedz ieceļot un uzturēties dalībvalsts teritorijā;
- (9) “atpakaļuzņemšanas procedūra” ir visi pasākumi, ko kompetentā iestāde vai attiecīgā gadījumā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (“*Frontex*”) veic saistībā ar trešās valsts valstspiederīgā valstspiederības apstiprināšanu, ceļošanas dokumenta izsniegšanu trešās valsts valstspiederīgajam un atgriešanas operācijas organizēšanu;
- (10) “atpakaļuzņemšanas pieteikums” ir atpakaļuzņemšanas pieprasījums, ko kompetentā iestāde iesniedz trešās valsts kompetentajai iestādei un kas attiecīgos gadījumos ietver valstspiederības apstiprinājuma pieprasījumu un ceļošanas dokumenta izdošanas pieprasījumu;

- (11) “atgriešanas operācija” ir operācija, kuru organizē vai koordinē kompetentā iestāde un kurā tiek atgriezti trešo valstu valstspiederīgie no vienas vai vairākām dalībvalstīm;
- (12) “atpakaļuzņemšanas instruments” ir juridiski saistošs vai nesaistošs instruments, kurā ietverti noteikumi par sadarbību starp dalībvalsti vai Savienību un trešo valsti atpakaļuzņemšanas procedūrā, piemēram, atpakaļuzņemšanas vai citi starptautiski nolīgumi un vienošanās;
- (13) “cita atļauja, kas dod uzturēšanās tiesības” ir dokuments, ko dalībvalsts izdevusi trešās valsts valstspiederīgajam, atļaujot uzturēties tās teritorijā, un kas nav uzturēšanās atļauja Regulas (ES) 2016/399 2. panta 16. punkta nozīmē vai ilgtermiņa vīza Regulas (ES) 2018/1860 2. panta 14. punkta nozīmē, izņemot dokumentu, kas minēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas (ES) 2024/1346⁴⁶ 6. pantā.

5. pants

Pamattiesības

Piemērojot šo regulu, dalībvalstis pilnībā ievēro attiecīgos Savienības tiesību aktus, ieskaitot Hartu, attiecīgos starptautisko tiesību aktus, pienākumus attiecībā uz piekļuvi starptautiskajai aizsardzībai, jo īpaši neizraidīšanas principu, un pamattiesības.

II nodaļa ATGRIEŠANAS PROCEDŪRA

1. IEDAĻA

PROCEDŪRAS UZSĀKŠANA

6. pants

Atklāšana un sākotnējās pārbaudes

1. Dalībvalstis ievieš efektīvus un samērīgus pasākumus, lai atklātu trešo valstu valstspiederīgos, kuri nelikumīgi uzturas to teritorijā, nolūkā veikt atgriešanas procedūru un visas vajadzīgās papildu pārbaudes, tostarp neaizsargātības un drošības pārbaudes.
2. Šā panta 1. punkta piemērošanas nolūkā kompetentās iestādes balstās uz iepriekšējām pārbaudēm, kas veiktas attiecībā uz trešo valstu valstspiederīgajiem, tostarp skrīningu saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1356, vai līdzvērtīgām pārbaudēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem.
3. Vajadzības gadījumā, pamatojoties uz riska novērtējumu un objektīviem kritērijiem, kas noteikti valsts tiesību aktos, var veikt papildu drošības pārbaudes, lai veiktu atgriešanas procedūru saskaņā ar šo regulu.

⁴⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2024/1346 (2024. gada 14. maijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV L, 2024/1346, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1346/oj>).

2. IEDAĻA

ATGRIEŠANAS PIEPRASĪŠANAS PROCEDŪRA

7. pants

Atgriešanas lēmuma izdošana

1. Neskarot 8. pantā minētos izņēmumus, dalībvalstu kompetentās iestādes izdod atgriešanas lēmumu ikvienam trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā.
2. Atgriešanas lēmumu izdod rakstiski, un tajā norāda faktiskos un juridiskos iemeslus, kā arī informāciju par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un termiņiem to izmantošanai. Atgriešanas lēmumu bez nepamatotas kavēšanās paziņo trešās valsts valstspiederīgajam.
3. Kompetentās iestādes var nolemt informāciju par faktiskajiem iemesliem nesniegt vai sniegt ierobežotā apmērā, ja valsts tiesību aktos ir paredzēts ierobežot tiesības uz informāciju vai ja tas ir nepieciešams, lai aizsargātu sabiedrisko kārtību, sabiedrisko drošību vai valsts drošību un novērstu, izmeklētu vai atklātu noziedzīgus nodarījumus un sauktu pie atbildības par tiem. Šādos gadījumos trešās valsts valstspiederīgo informē par to iemeslu būtību, uz kuru pamata pieņemts atgriešanas lēmums, lai viņš varētu izmantot efektīvus tiesiskās aizsardzības līdzekļus.
4. Ja atgriešanās valsti nevar noteikt, pamatojoties uz informāciju, kas atgriešanas lēmuma izdošanas brīdī ir pieejama kompetentajām iestādēm, atgriešanas lēmumā var provizoriski norādīt vienu vai vairākas atgriešanās valstis.
5. Dalībvalstis pēc pieprasījuma nodrošina 2. punktā minētā atgriešanas lēmuma galveno elementu, tostarp informācijas par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem, mutisku vai rakstisku tulkojumu trešās valsts valstspiederīgajam saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var pieņemt par viņam saprotamu.
6. Atgriešanas lēmumu saskaņā ar 2. punktu izdod, iekļaujot to tajā pašā aktā, kurš satur lēmumu pārtraukt trešās valsts valstspiederīgā likumīgu uzturēšanos, vai vienlaicīgi un kopā ar šādu aktu, neskarot šīs regulas IV nodaļā un citos attiecīgos Savienības un starptautisko tiesību noteikumos paredzētās procesuālās garantijas.
7. Izdodot atgriešanas lēmumu, tā galvenos elementus ieraksta veidlapā ("Eiropas atgriešanas rīkojums"), kas izveidota saskaņā ar 8. punktu, un dara pieejamus Šengenas Informācijas sistēmā saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860 vai iekļauj informācijā, ar kuru apmainās saskaņā ar 38. pantu.
8. Komisija pieņem īstenošanas aktu, ar kuru izveido 7. punktā minētā Eiropas atgriešanas rīkojuma veidlapu. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 49. panta 2. punktā.
9. Šis pants neietekmē dalībvalstu tiesības katrā laikā līdzjūtības, humānu vai citu iemeslu dēļ pieņemt lēmumu piešķirt trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturas to teritorijā, pastāvīgas uzturēšanās atļauju, ilgtermiņa vīzu vai citu atļauju, kas dod tiesības uzturēties. Šādos gadījumos uz to laiku, kamēr ir derīga uzturēšanās atļauja, ilgtermiņa vīza vai cita atļauja, kas dod tiesības uzturēties, atceļ vai aptur izdotu atgriešanas lēmumu.
10. Dalībvalsts, kas izdod atgriešanas lēmumu saskaņā ar šo pantu, veic visus vajadzīgos pasākumus saskaņā ar šo regulu, lai nodrošinātu efektīvu atgriešanu.

8. pants

Izņēmumi no pienākuma izdot atgriešanas lēmumu

1. Dalībvalstu kompetentās iestādes var nolemt neizdot atgriešanas lēmumu vienā no šādiem gadījumiem:
 - a. ja trešās valsts valstspiederīgais ir pārsūtīts uz citu dalībvalsti saskaņā ar procedūru, kas paredzēta Regulas (ES) 2016/399 23.a pantā;
 - b. ja trešās valsts valstspiederīgais ir pārsūtīts uz citu dalībvalsti saskaņā ar divpusēju nolīgumu vai vienošanos vai dalībvalstu savstarpējās sadarbības ietvaros saskaņā ar 44. pantu;
 - c. ja trešās valsts valstspiederīgais ir persona, kuras nelikumīga uzturēšanās ir atklāta saistībā ar robežpārbaudēm, ko, viņam izceļojot, veic pie ārējās robežas saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 8. pantu, vai līdzvērtīgām pārbaudēm saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus un ievērojot proporcionalitātes principu un tiesības uz aizstāvību, un pēc iespējas cenšoties neatlikt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu.
2. Atgriešanas lēmumu neizdod gadījumos, kad trešās valsts valstspiederīgajam ir citas dalībvalsts izsniegta derīga uzturēšanās atļauja, ilgtermiņa vīza vai cita atļauja, kas dod uzturēšanās tiesības, vai attiecībā uz viņu notiek procedūra, kuras mērķis ir atjaunot uzturēšanās atļauju, ilgtermiņa vīzu vai citu atļauju, kas dod uzturēšanās tiesības citā dalībvalstī.
3. Gadījumos, kas minēti 2. punktā, dalībvalsts pieprasa trešās valsts valstspiederīgajam nekavējoties doties uz minētās citas dalībvalsts teritoriju. Ja trešās valsts valstspiederīgais neievēro pienākumus vai ja sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības vai valsts drošības apsvērumu dēļ ir nepieciešama viņa tūlītēja izceļošana, dalībvalstis var lūgt citu dalībvalstu sadarbību saskaņā ar 44. pantu vai izdot atgriešanas lēmumu saskaņā ar 7. pantu.
4. Atgriešanas lēmumu neizdod gadījumos, kad uz trešās valsts valstspiederīgo attiecas izpildāms atgriešanas lēmums, ko izdevusi cita dalībvalsts. Šajā gadījumā piemēro 9. punktā aprakstīto procedūru.

9. pants

Citas dalībvalsts izdotu atgriešanas lēmumu atzīšana un izpilde

1. Pamatojoties uz 7. panta 7. punktā minēto Eiropas atgriešanas rīkojumu, dalībvalsts, kurā trešās valsts valstspiederīgais uzturas nelikumīgi ("izpildes dalībvalsts"), var atzīt izpildāmu atgriešanas lēmumu, ko saskaņā ar 7. panta 1. punktu minētajam trešās valsts valstspiederīgajam izdevusi cita dalībvalsts ("izdevēja dalībvalsts"), un uz šā pamata tā izdod izraidīšanas rīkojumu saskaņā ar 12. pantu.
2. Līdz 2027. gada 1. jūlijam Komisija pieņem īstenošanas lēmumu 3. punkta piemērošanas nolūkā, pamatojoties uz novērtējumu par to, vai juridiskie un tehniskie pasākumi, ko dalībvalstis ievieš, lai 7. panta 7. punktā minēto Eiropas atgriešanas rīkojumu darītu pieejamu Šengenas Informācijas sistēmā, ir efektīvi. Komisija informē Eiropas Parlamentu un Padomi par tās novērtējuma rezultātiem. Īstenošanas lēmumu pieņem saskaņā ar 49. panta 2. punktā minēto procedūru.

3. No dienas, kad publicēts saskaņā ar 2. punktu pieņemtais īstenošanas lēmums, dalībvalstis, pamatojoties uz 7. panta 7. punktā minēto Eiropas atgriešanas rīkojumu, atzīst izpildāmus atgriešanas lēmumus, ko citas dalībvalstis saskaņā ar 7. panta 1. punktu izdevušas trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri nelikumīgi uzturas to teritorijā, un tās izdod rīkojumu par viņu izraidīšanu saskaņā ar 12. pantu.
4. Dalībvalsts 3. punkta piemērošanas nolūkā var nolemt neatzīt vai neizpildīt izdevējas dalībvalsts atgriešanas lēmumu, ja izpilde ir klaji pretrunā izpildes dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai vai ja trešās valsts valstspiederīgais ir jāizraida uz citu trešo valsti, kas nav izdevējas dalībvalsts atgriešanas lēmumā norādītā valsts.
5. Ja dalībvalsts neatzīst vai neizpilda atgriešanas lēmumu saskaņā ar 1. vai 3. punktu, minētā dalībvalsts izdod atgriešanas lēmumu saskaņā ar 7. pantu.
6. Izpildes dalībvalsts aptur atgriešanas izpildi, ja ir apturētas atgriešanas lēmuma sekas izsniegšanas dalībvalstī.
7. Ja izdevēja dalībvalsts atsauc atgriešanas lēmumu vai ja atgriešanas lēmumu atceļ tiesu iestāde, izpildes dalībvalsts izdod atgriešanas lēmumu saskaņā ar 7. panta nosacījumiem.
8. Izdevēja dalībvalsts saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860 vai dalībvalstu savstarpējā informācijas apmaiņā saskaņā ar 38. pantu sniedz izpildes dalībvalstij visus pieejamos datus un dokumentus, kas vajadzīgi, lai izpildītu atgriešanas lēmumu.
9. Izpildes dalībvalsts var lūgt aģentūru *Frontex* atbalstīt atgriešanas lēmuma izpildi saskaņā ar Regulas (ES) 2019/1896 II nodaļas 8. iedaļu. Ja *Frontex* neatbalsta atgriešanas lēmuma izpildi, izdevēja dalībvalsts pēc izpildes dalībvalsts pieprasījuma kompensē izpildes dalībvalstij summu, kas nepārsniedz izpildes dalībvalstij radušās faktiskās izmaksas. Komisija pieņem īstenošanas lēmumu, lai noteiktu atbilstošus kritērijus kompensācijas summas un praktisko pasākumu noteikšanai. Minēto īstenošanas aktu pieņem saskaņā ar 49. panta 2. punktā minēto procedūru.
10. Šā panta 2. punktā minēto Komisijas lēmumu publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

3. IEDAĻA

IECEĻOŠANAS AIZLIEGUMS

10. pants

Ieceļošanas aizlieguma izdošana

1. Atgriešanas lēmumiem pievieno ieceļošanas aizliegumu, ja:
 - a. trešās valsts valstspiederīgais ir izraidīts saskaņā ar 12. pantu;
 - b. atgriešanās rīkojums nav izpildīts termiņos, kas noteikti saskaņā ar 13. pantu;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais rada drošības risku, kā noteikts 16. pantā.
2. Citos gadījumos, kas nav uzskaitīti 1. punktā, kompetentās iestādes nosaka, vai atgriešanas lēmumam pievienot ieceļošanas aizliegumu, ņemot vērā attiecīgos apstākļus, jo īpaši trešās valsts valstspiederīgā sadarbšanās līmeni.

3. Ieceļošanas aizliegumu izdod, iekļaujot to atgriešanas lēmumā, vai atsevišķi rakstiski. Aizliegumu trešās valsts valstspiederīgajam paziņo viņam saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var pieņemt par viņam saprotamu.
4. Kompetentās iestādes var noteikt ieceļošanas aizliegumu, bet neizdot atgriešanas lēmumu trešās valsts valstspiederīgajam, kurš nelikumīgi uzturējies dalībvalstu teritorijā un kura nelikumīgā uzturēšanās ir atklāta saistībā ar robežpārbaudēm, kuras veic, viņam izceļojot, saskaņā ar Regulas (ES) 2016/399 8. pantu, ja tas ir pamatoti, ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus un ievērojot proporcionalitātes principu un tiesības uz aizstāvību, un pēc iespējas cenšoties neatlikt attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu.
5. Atsevišķos gadījumos kompetentās iestādes var atturēties no ieceļošanas aizlieguma izdošanas humānu apsvērumu dēļ vai tad, ja trešās valsts valstspiederīgais pienācīgi sadarbojas ar kompetentajām iestādēm, tostarp reģistrējas atgriešanās un reintegrācijas programmā.
6. Ieceļošanas aizlieguma ilgumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā katra konkrētā gadījuma visus attiecīgos apstākļus, un tas nepārsniedz 10 gadus.
7. Ieceļošanas aizliegumu, kura ilgums noteikts saskaņā ar 6. punktu, var pagarināt uz secīgiem laikposmiem, kas nepārsniedz piecus gadus. Šāda pagarinājuma pamatā ir individuāls novērtējums, pienācīgi ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus un jo īpaši visus pienācīgi pamatotos kompetento iestāžu iemeslus, kāpēc joprojām ir nepieciešams nepieļaut trešās valsts valstspiederīgā ieceļošanu dalībvalstu teritorijā.
8. Ieceļošanas aizlieguma laikposms sākas no dienas, kad trešās valsts valstspiederīgais atstājis dalībvalstu teritoriju.

11. pants

Ieceļošanas aizlieguma atsaukšana, apturēšana vai tā ilguma saīsināšana

1. Ieceļošanas aizliegumu var atsaukt, apturēt vai saīsināt tā ilgumu, ja:
 - a. trešās valsts valstspiederīgais apliecina, ka ir atgriezies brīvprātīgi saskaņā ar atgriešanas lēmumu;
 - b. trešās valsts valstspiederīgajam nav iepriekš izdots atgriešanas lēmums vai izraidīšanas rīkojums;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais nav ieceļojis kādas dalībvalsts teritorijā, kamēr vēl bija spēkā ieceļošanas aizliegums.
2. Pamatotos atsevišķos gadījumos, tostarp humānu apsvērumu dēļ, ieceļošanas aizliegumu var arī atcelt, apturēt vai saīsināt tā ilgumu, ņemot vērā visus attiecīgos apstākļus.
3. Trešās valsts valstspiederīgajam dod iespēju pieprasīt šādu ieceļošanas aizlieguma atsaukšanu, apturēšanu vai tā ilguma saīsināšanu.

4. IEDAĻA

ATGRIEŠANAS IZPILDE

12. pants

Izraidīšana

1. Trešās valsts valstspiederīgo, kuram izdots atgriešanas lēmums, izraida, ja:

- a. trešās valsts valstspiederīgais atsakās sadarboties ar iestādēm atgriešanas procesa laikā;
 - b. trešās valsts valstspiederīgais pārvietojas uz citu dalībvalsti bez atļaujas, tostarp laikposmā, kas noteikts saskaņā ar 13. pantu;
 - c. uz trešās valsts valstspiederīgo attiecas 16. panta darbības joma;
 - d. trešās valsts valstspiederīgais nav atstājis dalībvalstu teritoriju līdz datumam, kas noteikts saskaņā ar 13. pantu.
2. Dalībvalstu kompetentās iestādes var izdot atsevišķus rakstiskus administratīvus vai tiesas lēmumus vai aktus, kuros norīkota izraidīšana.
 3. Kompetentās iestādes attiecībā uz atgriešanās valsti novērtē neizraidīšanas principa ievērošanu. Tās var paļauties, ka iepriekšējos procedūras posmos ir rūpīgi novērtēti visi attiecīgie apstākļi. Rūpīgi pārbauda visas apstākļu izmaiņas un jaunus faktus, kas liecina par risku. Attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais pēc iespējas ātrāk iesniedz visu attiecīgo informāciju par saviem personīgajiem apstākļiem.
 4. Piespiedu pasākumi, ko veic, lai nodrošinātu izraidīšanu, ir nepieciešami un samērīgi, un tie nekādā gadījumā nepārkāpj saprātīga spēka robežas. Tos piemēro saskaņā ar valsts tiesību aktiem, ievērojot pamattiesības un attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā cieņas neaizskaramību un fizisko neaizskaramību.
 5. Īstenojot izraidīšanu pa gaisa ceļu, dalībvalstis ievēro Kopīgās pamatnostādnes par drošības noteikumiem kopīgai izraidīšanai pa gaisa ceļu, kuras pievienotas pielikumā Padomes Lēmumam 2004/573/EK⁴⁷.
 6. Pienācīgi pamatotos gadījumos un tad, ja trešās valsts valstspiederīgais nepārprotami sadarbojas, kompetentās iestādes var nolemt norādīt datumu, līdz kuram trešās valsts valstspiederīgais atstāj dalībvalstu teritoriju saskaņā ar 13. pantu. Šādos gadījumos kompetentās iestādes cieši uzrauga, vai trešās valsts valstspiederīgais pilda rīkojumu, kā arī organizē transportu līdz attiecīgajai izbraukšanas vietai no Savienības.

13. pants

Brīvprātīga atgriešanās

1. Ja trešās valsts valstspiederīgais nav izraidīts saskaņā ar 12. pantu, atgriešanas lēmumā norāda datumu, līdz kuram trešās valsts valstspiederīgais atstāj dalībvalstu teritoriju, un norāda, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir iespēja izceļot drīzāk.
2. Šā panta 1. punktā minēto datumu nosaka, pienācīgi ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus. Datums, līdz kuram trešās valsts valstspiederīgais atstāj dalībvalstu teritoriju, nav vēlāks par 30 dienām no atgriešanas lēmuma paziņošanas dienas.
3. Dalībvalstis var noteikt saskaņā ar 1. punktu garāku termiņu to teritorijas atstāšanai, ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus, piemēram, ģimenes saites, to, vai ir bērni, kuri apmeklē skolu, dalību atgriešanās un reintegrācijas atbalsta programmā saskaņā ar 46. panta 3. punktu un 21. pantā noteiktā pienākuma sadarboties ievērošanu. Visus teritorijas atstāšanas termiņa pagarinājumus trešās valsts valstspiederīgajam sniedz rakstiski.

⁴⁷ Padomes Lēmums 2004/573/EK (2004. gada 29. aprīlis) par kopēju lidojumu organizēšanu ar mērķi no divu vai vairāku dalībvalstu teritorijas izraidīt trešo valstu piederīgos, uz kuriem attiecas izraidīšanas pasākumi (OV L 261, 6.8.2004., 28. lpp, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj>).

4. Trešās valsts valstspiederīgais atstāj dalībvalstu teritoriju līdz datumam, kas noteikts saskaņā ar 1. punktu. Ja trešās valsts valstspiederīgais to neizdara, viņu izraida saskaņā ar 12. pantu;

14. pants

Nosacījumi izraidīšanas atlikšanai

1. Izraidīšanu, kas noteikta 12. pantā, atliek šādos gadījumos:
 - a. ja ar izraidīšanu tiktu pārkāpts neizraidīšanas princips vai
 - b. ja ir spēkā atgriešanas lēmuma apturēšana saskaņā ar 28. pantu – uz tās darbības laiku.
2. Izraidīšanu, kas noteikta 12. pantā, var atlikt uz atbilstošu laikposmu, ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus.
3. Ja trešās valsts valstspiederīgais pieprasa atlikt izraidīšanu, šo pieprasījumu pienācīgi pamato.
4. Pieņemot lēmumu saskaņā ar 1. vai 2. punktu, dalībvalstis attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam sniedz rakstisku apstiprinājumu, kurā noteikts atlikšanas laikposms un viņa tiesības minētajā laikposmā.
5. Lēmumu atlikt izraidīšanu saskaņā ar 1. vai 2. punktu regulāri un vismaz reizi sešos mēnešos pārskata.
6. Attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgā situāciju laikposmā, kamēr ir atlikta izraidīšana, ņem vērā:
 - a. pamatvajadzības;
 - b. ģimenes vienotību ar tiem ģimenes locekļiem, kas uzturas dalībvalsts teritorijā;
 - c. neatliekamo veselības aprūpi un slimību primāro ārstēšanu;
 - d. nepilngadīgo piekļuvi pamatizglītības sistēmai atkarībā no viņu uzturēšanās ilguma;
 - e. neaizsargātu personu īpašās vajadzības.
7. Ja izraidīšana ir atlikta, var piemērot 31. pantā izklāstītos pasākumus, ja ir izpildīti nosacījumi.

15. pants

Izraidīšanas uzraudzība

1. Dalībvalstis nodrošina neatkarīgu mehānismu, ar ko uzraudzīt pamattiesību ievērošanu izraidīšanas operāciju laikā. Dalībvalstis nodrošina atbilstošus līdzekļus neatkarīgajam uzraudzības mehānismam.
2. Neatkarīgais uzraudzības mehānisms atlasa uzraugāmās atgriešanas operācijas, pamatojoties uz riska novērtējumu, un veic savas darbības, pamatojoties uz dokumentu pārbaudi un pārbaudēm uz vietas, kas var būt nepieteiktas. Dalībvalstis iepriekš informē uzraudzības struktūru par gaidāmajām izraidīšanas operācijām un nodrošina piekļuvi attiecīgajām vietām.
3. Uzraudzības mehānisms paziņo kompetentajai valsts iestādei pamatotas aizdomas par pamattiesību neievērošanu izraidīšanas operāciju laikā. Kompetentās iestādes šādus gadījumus izskata efektīvi un bez nepamatotas kavēšanās.

16. pants

To trešo valstu valstspiederīgo atgriešana, kuri rada drošības risku

1. Šis pants attiecas uz šādiem trešo valstu valstspiederīgajiem:
 - a. kuri rada sabiedriskās kārtības, sabiedriskās drošības vai valsts drošības apdraudējumu;
 - b. par kuriem ir nopietns pamats uzskatīt, ka viņi ir izdarījuši smagu noziegumu, kas minēts Padomes Pamatlēmuma 2002/584/TI 2. panta 2. punktā⁴⁸;
 - c. par kuriem ir skaidras norādes, ka viņiem ir nodoms kādas dalībvalsts teritorijā izdarīt šā punkta b) apakšpunktā minēto noziegumu.
2. Trešo valstu valstspiederīgos, uz kuriem attiecas šis pants, izraida saskaņā ar 12. pantu.
3. Atkāpjoties no attiecīgajiem šīs regulas noteikumiem, trešo valstu valstspiederīgajiem, uz kuriem attiecas šis pants, var:
 - a. saskaņā ar 10. pantu noteikt iecelošanas aizliegumu, kurš ir līdz 10 gadiem ilgāks nekā 10. panta 6. punktā minētais maksimālais ilgums;
 - b. piemērot aizturēšanu saskaņā ar 29. panta 3. punkta c) apakšpunktu;
 - c. piemērot aizturēšanu ieslodzījuma vietā, nošķirot no parastajiem ieslodzītajiem;
 - d. piemērot aizturēšanu uz laikposmu, kas pārsniedz 32. panta 3. punktā minēto maksimālo ilgumu un ko nosaka tiesu iestāde, ņemot vērā konkrētās lietas apstākļus, un tiesu iestāde pagarināto aizturēšanu pārskata vismaz reizi trijos mēnešos.
4. Atkāpjoties no 28. panta 2. un 3. punkta noteikumiem, tāda atgriešanas lēmuma izpildi, kas izdots trešās valsts valstspiederīgajam, uz kuru attiecas šis pants, neaptur, ja vien nepastāv risks pārkāpt neizraidīšanas principu.

17. pants

Atgriešana uz trešo valsti, ar kuru ir noslēgts nolīgums vai vienošanās

1. Lai trešo valstu valstspiederīgos, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi, varētu atgriezt 4. panta pirmās daļas 3. punkta g) apakšpunkta nozīmē, ir jābūt noslēgtam nolīgumam vai vienošanās ar trešo valsti. Noslēgt šādu nolīgumu vai vienošanos var tikai ar tādu trešo valsti, kura ievēro starptautiskos cilvēktiesību standartus un principus saskaņā ar starptautiskajām tiesībām, tostarp neizraidīšanas principu.
2. Nolīgumā vai vienošanās, kas minēta 1. punktā, noteic:
 - a. procedūras, ko piemēro trešo valstu valstspiederīgo, kuri uzturas nelikumīgi, pārsūtīšanai no dalībvalstu teritorijas uz 1. punktā minēto trešo valsti;
 - b. trešās valsts valstspiederīgā uzturēšanās nosacījumus 1. punktā minētajā trešā valstī, tostarp dalībvalsts un minētās trešās valsts attiecīgos pienākumus un atbildību;

⁴⁸ Padomes Pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūrām starp dalībvalstīm (OV L 190, 18.7.2002., 1. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

- c. attiecīgā gadījumā – kārtību paredzamajai atgriešanai uz izcelsmes valsti vai citu valsti, kurā trešās valsts valstspiederīgais brīvprātīgi nolemj atgriezties, un sekas, ja tas nav iespējams;
 - d. trešās valsts pienākumus, kas minēti 1. punkta otrajā teikumā;
 - e. neatkarīgu struktūru vai mehānismu nolīguma vai vienošanās efektīvas piemērošanas uzraudzībai;
 - f. sekas, kas iestājas nolīguma vai vienošanās pārkāpumu gadījumā vai tādu būtisku pārmaiņu gadījumā, kuras nelabvēlīgi ietekmē situāciju trešajā valstī.
- 3. Pirms nolīguma vai vienošanās noslēgšanas saskaņā ar 1. punktu dalībvalstis informē Komisiju un pārējās dalībvalstis.
 - 4. Nepavadītus nepilngadīgos un ģimenes ar nepilngadīgajiem neatgriež uz 1. punktā minēto trešo valsti.

5. IEDAĻA

NEPILNGADĪGO ATGRIEŠANA

18. pants

Bērna labākās intereses

Piemērojot noteikumus saskaņā ar šo regulu, pirmkārt ņem vērā bērna labākās intereses.

19. pants

Nepilngadīgo vecuma novērtēšana

Ja, pamatojoties uz pieteikuma iesniedzēja paziņojumiem, pieejamajiem dokumentārajiem pierādījumiem vai citām attiecīgām norādēm, pastāv šaubas par to, vai persona ir nepilngadīga, kompetentā iestāde, lai noteiktu pieteikuma iesniedzēja vecumu, var veikt starpdisciplināru novērtējumu, tostarp arī psihosociālu novērtējumu, ko veic kvalificēti speciālisti. Šādam novērtējumam pēc analogijas piemēro Regulas (ES) 2024/1348 25. pantu.

20. pants

Nepavadītu nepilngadīgo atgriešana

- 1. Pirms lemt par atgriešanas lēmuma izdošanu attiecībā uz nepavadītu nepilngadīgo, nodrošina, ka, pienācīgi ņemot vērā bērna labākās intereses, tiek sniegta palīdzība no attiecīgām iestādēm, kas nav iestādes, kuras izpilda atgriešanu.
- 2. Ieceļ pārstāvi vai personu, kas apmācīta aizsargāt bērna labākās intereses, lai tā atgriešanas procesā pārstāvētu nepavadītu nepilngadīgo, palīdzētu viņam un attiecīgā gadījumā rīkotos viņa vārdā. Nodrošina, ka ieceltais pārstāvis ir pienācīgi apmācīts bērniem un attiecīgajam vecumposmam piemērotā saziņā un ka viņš runā valodā, ko nepilngadīgais saprot. Minētā persona ir persona, kas norīkota par pārstāvi saskaņā ar Direktīvu (ES) 2024/1346, ja minētā persona ir norīkota saskaņā ar minētās direktīvas 27. pantu.
- 3. Nepavadītu nepilngadīgo uzklausa vai nu tieši, vai ar 2. punktā minētā pārstāvja vai apmācītās personas starpniecību, tostarp saistībā ar bērna labāko interešu noteikšanu. Pirms nepavadīta nepilngadīgā izraidīšanas no dalībvalsts teritorijas dalībvalsts iestādes

pārliecinās, ka nepilngadīgo nogādās pie viņa ģimenes locekļa, iecelta aizbildņa vai uz piemērotu uzņemšanas centru atgriešanās valstī.

III nodaļa

TREŠĀS VALSTS VALSTSPIEDERĪGĀ PIENĀKUMI

21. pants

Pienākums sadarboties

1. Trešo valstu valstspiederīgajiem ir pienākums sadarboties ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm visos atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūru posmos un izpildīt pienākumu atstāt dalībvalstu teritoriju. Trešo valstu valstspiederīgie bez nepamatotas kavēšanās sniedz kompetentajām iestādēm informāciju par visām būtiskajām izmaiņām viņu individuālajā situācijā, kas ir būtiskas 5. panta nolūkā.
2. Trešo valstu valstspiederīgie:
 - a. paliek tās dalībvalsts teritorijā, kuras kompetencē ir atgriešanas procedūra, kas piemērojama attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam, un nebēg uz citu dalībvalsti;
 - b. pēc kompetento iestāžu pieprasījuma un bez nepamatotas kavēšanās sniedz visu viņu rīcībā esošo informāciju un fiziskos dokumentus, kas vajadzīgi identitātes noteikšanai vai pārbaudei vai kas ir citādi svarīgi atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūrā;
 - c. neiznīcina minētos dokumentus un nekā citādi neatbrīvojas no tiem, neizmanto pieņemtus vārdus krāpnieciskā nolūkā, nesniedz citu nepatiesu informāciju mutiski vai rakstiski un citādi krāpnieciski nepretojas atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūrai;
 - d. sniedz paskaidrojumu, ja viņiem nav personu apliecinoša dokumenta vai ceļošanas dokumenta;
 - e. sniedz informāciju par to, kādas trešās valstis šķērsojuši tranzītā;
 - f. sniedz biometriskos datus, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1358 2. panta 1. punkta s) apakšpunktā⁴⁹,
 - g. norāda precīzu kontaktinformāciju, tostarp pašreizējo dzīvesvietu, adresi, tālruna numuru un elektroniskā pasta adresi, ja tāda ir;
 - h. bez nepamatotas kavēšanās sniedz informāciju par visām g) apakšpunktā minētās kontaktinformācijas izmaiņām;
 - i. paliek pieejami saskaņā ar 23. pantu visā atgriešanas un atpakaļuzņemšanas procedūru laikā un jo īpaši ierodas uz atgriešanas transporta atiešanu;

⁴⁹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2024/1358 (2024. gada 14. maijs) par biometrisku datu salīdzināšanas sistēmas *Eurodac* izveidi, lai efektīvi piemērotu Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2024/1351 un (ES) 2024/1350 un Padomes Direktīvu 2001/55/EK un lai identificētu trešās valsts valstspiederīgos un bezvalstniekus, kuri uzturas nelikumīgi, un par dalībvalstu tiesībaizsardzības iestāžu un Eiropola pieprasījumiem veikt salīdzināšanu ar *Eurodac* datiem tiesībaizsardzības nolūkos, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1240 un (ES) 2019/818 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 603/2013 (OV L, 2024/1358, 22.5.2024., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- j. sniedz visu vajadzīgo informāciju un apliecinājumus saistībā ar pieprasījumiem, kas iesniegti attiecīgo trešo valstu kompetentajām iestādēm ceļošanas dokumentu saņemšanai, un vajadzības gadījumā sadarbojas ar šīm trešo valstu iestādēm;
 - k. kad tas vajadzīgs, ierodas klātienē kompetentajās valsts un trešās valsts iestādēs vietā, ko norādījušas minētās iestādes, vai, ja tas ir sarežģīti, pieslēdzas videokonferenci, ja tas nepieciešams, lai noteiktu viņu valstspiederību;
 - l. pēc kompetento iestāžu pieprasījuma piedalās atgriešanās un reintegrācijas konsultācijās.
3. Šā panta 2. punkta b) apakšpunktā minētā informācija un fiziskie dokumenti vai, ja tie nav pieejami, to kopijas jo īpaši ietver trešo valstu valstspiederīgo apliecinājumus un visus viņu rīcībā esošos dokumentus par šādiem faktiem:
- a. viņu vārds, uzvārds, dzimšanas datums un vieta, dzimums un valstspiederība vai valstspiederības, vai fakts, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais ir bezvalstnieks;
 - b. viņu ģimenes locekļi un citas ziņas par attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā personīgo situāciju, ja tās ir būtiskas atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūras veikšanai vai atgriešanās valsts noteikšanai;
 - c. attiecīgo trešu valstu valstspiederīgo rīcībā esošo visu personu apliecinošo dokumentu vai ceļošanas dokumentu veids, numurs, derīguma termiņš un izdevēja valsts un citi viņu sniegtie dokumenti, kurus kompetentā iestāde uzskata par būtiskiem viņu identificēšanai, atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūras veikšanai un atgriešanās valsts noteikšanai;
 - d. citas dalībvalsts vai trešās valsts izsniegtās visas uzturēšanās atļaujas vai citas atļaujas, kas trešo valstu valstspiederīgajiem dod uzturēšanās tiesības;
 - e. visi atgriešanas lēmumi, ko izdevusi cita dalībvalsts;
 - f. iepriekšējās dzīvesvietas valstis, iepriekšējās dzīvesvietas, ceļojuma maršruti un ceļošanas dokumenti.
4. Ja kompetentās iestādes nolemj paturēt kādu dokumentu, kas vajadzīgs atgriešanas sagatavošanai, kā minēts 2. punkta b) apakšpunktā, tās nodrošina, ka trešās valsts valstspiederīgais nekavējoties saņem fotokopijas vai, pēc attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā izvēles, oriģinālu elektroniskā formā. Saistībā ar atgriešanu saskaņā ar 13. pantu kompetentās iestādes atdod šādus dokumentus trešās valsts valstspiederīgajam vai nu izceļošanas brīdī vai tad, kad viņš ierodas trešajā valstī.
5. Trešās valsts valstspiederīgais piekrīt visa veida saziņai ar kompetentajām iestādēm: pa tālruni, elektronisko pastu vai pastu, izmantojot jaunāko kontaktinformāciju, ko viņš pats norādījis kompetentajām iestādēm saskaņā ar 2. punkta g) un h) apakšpunktu. Dalībvalstis nosaka valsts tiesību aktos saziņas metodi un to, kad paziņojumi uzskatāmi par saņemtiem un paziņotiem trešās valsts valstspiederīgajam, vai arī izmanto digitālās sistēmas, ko Savienība izstrādājusi un/vai atbalstījusi šādas saziņas mērķiem.
6. Trešās valsts valstspiederīgo vai viņa personīgās mantas var pārmeklēt, ja tas ir nepieciešams un pienācīgi pamatots atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūras nolūkā, un tas neietekmē pārmeklēšanu, ko veic drošības apsvērumu dēļ. Veicot trešās valsts valstspiederīgā pārmeklēšanu saskaņā ar šo regulu, ievēro pamattiesības, jo īpaši cilvēka cieņas un fiziskās un psiholoģiskās neaizskaramības principus, un uz to attiecas valsts tiesību aktos paredzētās garantijas un tiesiskās aizsardzības līdzekļi.

22. pants

Pienākuma sadarboties neievērošanas sekas

Par 21. panta 2. punkta a)–k) apakšpunktā noteikto pienākumu nepildīšanu dalībvalstis paredz iespēju pēc individuāla novērtējuma trešās valsts valstspiederīgajam piemērot iedarbīgus, samērīgus un atturošus pasākumus, kas ir kādi no šiem pasākumiem:

- (1) atteikt vai samazināt konkrētus pabalstus un piemaksas, kas saskaņā ar dalībvalsts tiesību aktiem piešķirtas attiecīgajiem trešo valstu valstspiederīgajiem, izņemot, ja tā dēļ personas nevar apmierināt savas pamatvajadzības;
- (2) atteikt vai samazināt stimulus, kas piešķirti, lai veicinātu brīvprātīgu atgriešanos saskaņā ar 13. pantu, vai samazināt palīdzību atgriešanās un reintegrācijas programmās saskaņā ar 46. panta 3. punktu;
- (3) konfiscēt personu apliecinošos vai ceļošanas dokumentus ar noteikumu, ka trešās valsts valstspiederīgais saņem kopiju;
- (4) atteikt vai anulēt darba atļauju saskaņā ar valsts tiesību aktiem;
- (5) pagarināt ieceļošanas aizlieguma termiņu saskaņā ar 10. panta 7. punktu;
- (6) piemērot naudassodus.

23. pants

Pieejamība atgriešanas procesā

1. Lai nodrošinātu ātru, efektīvu un sekmīgu atgriešanu, trešo valstu valstspiederīgajiem uz visu atgriešanas procedūras laiku piemēro vienu vai vairākus no turpmāk minētajiem pasākumiem:
 - a. uzturēšanās dalībvalsts teritorijā noteiktā ģeogrāfiskā apgabalā, kura robežās viņi var brīvi pārvietoties;
 - b. dzīvesvieta konkrētā adresē;
 - c. ierašanās kompetentajās iestādēs konkrētā laikā vai samērīgos intervālos.
2. Šā panta 1. punktu piemēro tikai tiktāl, ciktāl tas atbilst neaizsargātu personu īpašajām vajadzībām un bērna labākajām interesēm.
3. Pēc pieprasījuma kompetentās iestādes var piešķirt trešās valsts valstspiederīgajam atļauju:
 - a. uz laiku atstāt ģeogrāfisko apgabalu pienācīgi pamatotu steidzamu un nopietnu ar ģimeni saistītu iemeslu dēļ vai nepieciešamās medicīniskās aprūpes dēļ, ja tā attiecīgajā ģeogrāfiskajā apgabalā nav pieejama;
 - b. īslaicīgi uzturēties ārpus vietas, kas norādīta saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktu;
 - c. uz laiku neievērot ierašanās pienākumu.
4. Lēmumus par 3. punkta pirmajā daļā uzskaitītajām atļaujām pieņem objektīvi un taisnīgi, pamatojoties uz konkrētā gadījuma būtību, un, ja šādu atļauju nepiešķir, norāda iemeslus.
5. Trešās valsts valstspiederīgajam nav jāprasa atļauja, lai apmeklētu iestādes vai ierastos tiesā, ja viņa klātbūtne ir nepieciešama. Trešās valsts valstspiederīgais par šādiem apmeklējumiem paziņo kompetentajām iestādēm.

6. Lēmumus, kas minēti 1. punkta b) un c) apakšpunktā, pieņem rakstiski, tie ir samērīgi, un tajos ņem vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā konkrētos apstākļus.

IV nodaļa

GARANTIJAS UN TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

1. IEDAĻA

PROCESUĀLĀS GARANTIJAS

24. pants

Tiesības uz informāciju

1. Trešo valstu valstspiederīgos, uz kuriem attiecas atgriešanas procedūra, bez nepamatotas kavēšanās informē par:
 - a. atgriešanas procedūras mērķi, ilgumu un posmiem, kā arī par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem un termiņiem to izmantošanai;
 - b. trešo valstu valstspiederīgo tiesībām un pienākumiem atgriešanas procedūrā, kā noteikts 21. un 23. pantā, pienākumu neievērošanas sekām saskaņā ar 22. pantu, to, ka par attiecīgo personu Šengenas Informācijas sistēmā ir ievietots brīdinājums par atgriešanu, un citas dalībvalsts izdota atgriešanas lēmuma atzīšanu un izpildi saskaņā ar 9. pantu;
 - c. atgriešanās un reintegrācijas konsultācijām un programmām saskaņā ar 46. pantu;
 - d. viņu procesuālajām tiesībām un pienākumiem visā atgriešanas procedūrā saskaņā ar šo regulu un valsts tiesību aktiem, jo īpaši tiesībām uz juridisko palīdzību un pārstāvību saskaņā ar 25. pantu.
2. Minēto informāciju bez nepamatotas kavēšanās sniedz vienkāršā un saprotamā formulējumā valodā, kuru trešās valsts valstspiederīgais saprot vai kuru ir pamats uzskatīt par viņam saprotamu, vajadzības gadījumā nodrošinot rakstisku vai mutisku tulkojumu. Izmanto standarta informācijas lapas papīra vai elektroniskā formātā. Nepilngadīgajiem informāciju sniedz bērniem un attiecīgajam vecumposmam piemērotā veidā un iesaista personu, kam ir vecāku atbildība, vai pārstāvi, kas minēts 20. panta 2. punktā. Trešās valsts valstspiederīgajam dod iespēju apstiprināt informācijas saņemšanu.

25. pants

Juridiskā palīdzība un pārstāvība

1. Pārsūdzības vai pārskatīšanas gadījumā tiesu iestādē saskaņā ar 27. pantu dalībvalstis pēc trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma nodrošina, ka vajadzības gadījumā ir pieejama bezmaksas juridiskā palīdzība un pārstāvība, lai nodrošinātu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu.
2. Nepavadītiem nepilngadīgajiem automātiski nodrošina bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.
3. Juridiskā palīdzība un pārstāvība ietver pārsūdzības vai pārskatīšanas pieprasījuma sagatavošanu, tostarp vismaz valsts tiesību aktos prasīto procesuālo dokumentu sagatavošanu un – tiesas sēdes gadījumā – piedalīšanos tiesas sēdē tiesu iestādē, lai

nodrošinātu tiesību uz aizstāvību efektīvu īstenošanu. Šāda palīdzība neietekmē palīdzību, ko sniedz saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1348.

4. Bez maksas juridiskās konsultācijas un pārstāvību nodrošina juridiskie konsultanti vai citas saskaņā ar valsts tiesību aktiem pilnvarotas vai atzītas personas, kurām ir atbilstoša kvalifikācija un kuru intereses nav vai potenciāli nevarētu būt pretrunā trešās valsts valstspiederīgā interesēm.
5. Bez maksas juridisko palīdzību un pārstāvību pārsūdzības procedūrā dalībvalstis var nenodrošināt, ja:
 - a. tiek uzskatīts, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir pietiekami līdzekļi atļauties juridisko palīdzību un pārstāvību uz sava rēķina;
 - b. tiek uzskatīts, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu būt sekmīgai vai tā ir ļaunprātīga;
 - c. pārsūdzība vai pārskatīšana ir otrajā vai augstākā instancē, kā paredzēts valsts tiesību aktos, tostarp atkārtota uzklaušana vai pārsūdzības pārskatīšana;
 - d. trešās valsts valstspiederīgajam jau palīdz vai viņu pārstāv juriskonsults.
6. Trešās valsts valstspiederīgais, kas pieprasa bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību, dara zināmu savu finansiālo stāvokli.
7. Izņemot palīdzību, ko sniedz nepavadītiem nepilngadīgajiem, un pēc būtības ievērojot tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību, dalībvalstis var:
 - a. noteikt naudas vai laika ierobežojumus bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības sniegšanai ar noteikumu, ka šādi ierobežojumi nav patvaļīgi un nepamatoti neierobežo piekļuvi bezmaksas juridiskajai palīdzībai un pārstāvībai, kā arī neapdraud tiesību uz aizstāvību īstenošanu;
 - b. pieprasīt pilnībā vai daļēji atlīdzināt visas radušās izmaksas, ja trešās valsts valstspiederīgā finansiālais stāvoklis atgriešanas procedūras laikā ir uzlabojies vai ja lēmums sniegt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību ir pieņemts, pamatojoties uz nepatiesu informāciju, ko viņš sniedzis;
 - c. paredzēt, ka pret trešās valsts valstspiederīgajiem tiek nodrošināta vienlīdzīga attieksme attiecībā uz maksām, citām izmaksām un atlīdzinājumiem, taču šī attieksme principā nav labvēlīgāka kā attieksme pret valstspiederīgajiem juridiskās palīdzības jautājumos.
8. Dalībvalstis paredz īpašus procesuālos noteikumus, ar ko reglamentē bezmaksas juridiskās palīdzības un pārstāvības pieprasījumu iesniegšanas un izskatīšanas kārtību, vai arī piemēro spēkā esošos noteikumus par līdzīgiem iekšzemes pieprasījumiem ar nosacījumu, ka minētie noteikumi nepadaļ piekļuvi bezmaksas juridiskajai palīdzībai un pārstāvībai pārmērīgi sarežģītu vai neiespējamu.
9. Ja lēmumu nepiešķirt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību pieņem iestāde, kas nav tiesu iestāde, pamatojoties uz to, ka tiek uzskatīts, ka pārsūdzībai nav reālu izredžu būt sekmīgai vai tā ir ļaunprātīga, pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs saņemt tiesību efektīvu aizsardzību tiesu iestādē pret šādu lēmumu. Šajā nolūkā pieteikuma iesniedzējam ir tiesības pieprasīt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību.
10. Dalībvalstis var nodrošināt bezmaksas juridisko palīdzību un pārstāvību administratīvajā procedūrā saskaņā ar valsts tiesību aktiem.

2. IEDAĻA

TIESISKĀS AIZSARDZĪBAS LĪDZEKĻI

26. pants

Tiesības uz efektīvu tiesisko aizsardzību

1. Attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam nodrošina efektīvu tiesiskās aizsardzības līdzekli, lai apstrīdētu kompetentā tiesu iestādē 7. pantā, 10. pantā un 12. panta 2. punktā minētos lēmumus.
2. Efektīvs tiesiskās aizsardzības līdzeklis nodrošina gan faktisko, gan juridisko apstākļu pilnīgu un *ex nunc* pārbaudi.
3. Dalībvalstis nodrošina, ka kompetentā tiesu iestāde pēc trešās valsts valstspiederīgā pieprasījuma vai *ex officio* pārbauda atbilstību prasībām, kas izriet no neizraidīšanas principa.

27. pants

Pārsūdzība kompetentā tiesu iestādē

1. Lai nodrošinātu tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību saskaņā ar 26. pantu, dalībvalstis savos valsts tiesību aktos nosaka pamatotus termiņus, kādos pirmās instances kompetentajai tiesu iestādei jāizskata 7. pantā, 10. pantā un 12. panta 2. punktā minētie lēmumi, paredzot atbilstīgu un pilnīgu pārsūdzības izskatīšanu. Termiņš pārsūdzības iesniegšanai pirmās instances tiesu iestādē nepārsniedz 14 dienas.
2. Šā panta 1. punktā minētos termiņus sāk skaitīt no dienas, kad trešās valsts valstspiederīgajam ir paziņots attiecīgais 7. pantā, 10. pantā vai 12. panta 2. punktā minētais lēmums, vai no citas dienas, ko nosaka valsts tiesību akti, jo īpaši attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā bēgšanas gadījumā.
3. Ja atgriešanas lēmums ir balstīts uz to pašu aktu vai iekļauts tajā pašā aktā, kurš satur lēmumu, ar ko atsaka vai izbeidz likumīgu uzturēšanos, atgriešanas lēmuma pārsūdzības termiņi var būt tie, kas noteikti valsts tiesību aktos tāda lēmuma pārsūdzībai, ar kuru izbeidz vai atsaka likumīgu uzturēšanos.
4. Ja ieceļošanas aizliegums ir izdots kopā ar atgriešanas lēmumu saskaņā ar 7. pantu, to kopā ar minēto atgriešanas lēmumu pārsūdz tajā pašā tiesu iestādē, tajā pašā tiesvedībā un tādos pašos termiņos. Ja ieceļošanas aizliegums ir izdots atsevišķi no atgriešanas lēmuma vai ir vienīgais pārsūdzamais lēmums, to var pārsūdzēt atsevišķi. Termiņi šādas atsevišķas tiesvedības ierosināšanai ir tādi paši kā ieceļošanas aizlieguma pārsūdzībai kopā ar atgriešanas lēmumu.
5. Ja dokumenti netiek savlaicīgi iesniegti kompetentās tiesu iestādes noteiktajā termiņā gadījumā, kad tulkojums jānodrošina pieteikuma iesniedzējam, vai ja dokumenti netiek iesniegti savlaicīgi, lai kompetentā tiesu iestāde varētu nodrošināt to tulkojumu gadījumā, kad tulkojumu nodrošina kompetentā tiesu iestāde, tiesu iestāde var atteikties minētos dokumentus ņemt vērā.

28. pants

Apturošs spēks

1. To lēmumu izpildi, kas pieņemti saskaņā ar 7. pantu, 10. pantu un 12. panta 2. punktu, aptur līdz brīdim, kad beidzas termiņš, kurā var izmantot tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību pirmās instances tiesu iestādē, kā minēts 27. pantā.
2. Trešo valstu valstspiederīgajiem dod tiesības līdz tā termiņa beigām, kurā viņi atbilstoši 27. pantam var izmantot savas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību pirmās instances tiesu iestādē, iesniegt pieteikumu par atgriešanas lēmuma izpildes atlikšanu. Tiesu iestādei ir pilnvaras pēc faktisko un juridisko apstākļu pārbaudes lemt par to, vai atgriešanas lēmuma izpilde būtu jāaptur līdz tiesiskās aizsardzības procedūras iznākamam. Atgriešanas lēmuma izpildi aptur, ja pastāv risks pārkāpt neizraidīšanas principu.
3. Ja ir iesniegta turpmāka pārsūdzība par pirmo vai tam sekojošu pārsūdzības lēmumu, atgriešanas lēmuma izpildi neaptur, ja vien trešās valsts valstspiederīgais nepieprasa apturēšanu un kompetentā tiesu iestāde nenolemj to piešķirt, pienācīgi ņemot vērā atsevišķā gadījuma konkrētos apstākļus.
4. Lēmumu par pieteikumu apturēt atgriešanas lēmuma izpildi pieņem 48 stundu laikā. Lietās, kas saistītas ar sarežģītiem faktiskiem vai juridiskiem jautājumiem, šo termiņu var pārsniegt.

V nodaļa

BĒGŠANAS NOVĒRŠANA UN AIZTURĒŠANA

29. pants

Aizturēšanas iemesli

1. Dalībvalstis var saskaņā ar šo regulu aizturēt trešās valsts valstspiederīgo, pamatojoties uz katra gadījuma individuālu izvērtējumu, un tikai tiktāl, ciktāl aizturēšana ir samērīga.
2. Dalībvalstis var aizturēt trešās valsts valstspiederīgo tikai nolūkā sagatavot atgriešanu vai veikt izraidīšanu.
3. Trešās valsts valstspiederīgo var aizturēt tikai viena vai vairāku šādu iemeslu dēļ:
 - a. pastāv bēgšanas iespējamība, kas noteikta saskaņā ar 30. pantu;
 - b. attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais izvairās no atgriešanas vai izraidīšanas procesa vai traucē tā sagatavošanu;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais rada drošības risku, kā noteikts 16. pantā;
 - d. ir jānosaka vai jāpārbauda viņa identitāte vai valstspiederība;
 - e. viņš nav ievērojis pasākumus, kas norīkoti saskaņā ar 31. pantu.
4. Minētos aizturēšanas iemeslus nosaka valsts tiesību aktos.
5. Rīkojumu par aizturēšanu izdod administratīvās vai tiesu iestādes. Rīkojumu par aizturēšanu izdod ar rakstisku lēmumu, norādot faktiskos un juridiskos iemeslus, kā arī informāciju par pieejamajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem. Lēmumu trešās valsts valstspiederīgajam paziņo viņam saprotamā valodā vai valodā, kuru pamatoti var pieņemt par viņam saprotamu.
6. Aizturot trešās valsts valstspiederīgo saskaņā ar 2. punktu, dalībvalstis ņem vērā visas redzamās attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā pazīmes, paziņojumus vai uzvedību, kas liecina, ka viņš ir neaizsargāta persona.

30. pants

Bēgšanas iespējamība

1. Ja vien netiek pierādīts pretējais, konkrētā atsevišķā gadījumā pastāv bēgšanas iespējamība, ja ir izpildīts viens no šādiem kritērijiem:
 - a. trešās valsts valstspiederīgais ir bez atļaujas pārvietojies uz citas dalībvalsts vai citu dalībvalstu teritoriju, tostarp pēc tranzīta caur trešo valsti, vai mēģina to darīt;
 - b. uz trešās valsts valstspiederīgo attiecas atgriešanas lēmums vai lēmums par atgriešanas lēmuma izpildi, ko izdevusi dalībvalsts, kura nav dalībvalsts, kuras teritorijā persona tajā brīdī nelikumīgi uzturas, tostarp, kā konstatēts Šengenas Informācijas sistēmā saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860 ievadītajos brīdinājumos;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais nav ievērojis pasākumus, kas noteikti saskaņā ar 23. pantu.
2. Gadījumos, uz kuriem neattiecas 1. punkts, bēgšanas iespējamību nosaka, pamatojoties uz atsevišķā gadījuma konkrēto apstākļu vispārēju novērtējumu, un tā pastāv, ja attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo ir izpildīts viens no šādiem kritērijiem:
 - a. nav dzīvesvietas, pastāvīgas uzturēšanās vietas vai ticamas adreses;
 - b. ir skaidri pausts nodoms neievērot ar atgriešanu saistītos pasākumus, ko piemēro saskaņā ar šo regulu, vai ir veiktas darbības, kuras skaidri apliecina nodomu neievērot šādus pasākumus;
 - c. nav izpildīti ar atgriešanas lēmumu saistītie pienākumi līdz dienai, līdz kurai trešās valsts valstspiederīgajam jāatstāj dalībvalstu teritorija, kā noteikts 13. pantā;
 - d. nav izpildīts pienākums sadarboties ar dalībvalstu kompetentajām iestādēm visos šajā regulā noteikto procedūru posmos, kā minēts 21. panta 2. punkta a)–k) apakšpunktā;
 - e. ja izceļošana ir nenovēršama un ir pamatots iemesls uzskatīt, ka trešās valsts valstspiederīgajam ir nodoms pārkāpt pienākumu sadarboties saskaņā ar 21. panta 2. punkta l) apakšpunktu;
 - f. attiecīgā persona lieto piesavinātu vai viltotu personu apliecinošo vai ceļošanas dokumentu, uzturēšanās atļauju vai vīzu, vai ieceļošanas nosacījumus pamatojošos dokumentus, iznīcina minētos dokumentus vai citādi atbrīvojas no tiem, izmanto pieņemtus vārdus krāpnieciskā nolūkā, sniedz citu nepatiesu informāciju mutiski vai rakstiski un citādi krāpnieciski pretojas atgriešanas vai atpakaļuzņemšanas procedūrai;
 - g. attiecīgā persona vardarbīgi pretojas atgriešanas procedūrai;
 - h. attiecīgā persona atkārtoti ieceļo Savienībā, pārkāpjot spēkā esošu ieceļošanas aizliegumu.

31. pants

Aizturēšanas alternatīvas

1. Dalībvalstis savos valsts tiesību aktos nosaka aizturēšanai alternatīvus pasākumus. Šādus pasākumus nosaka, ņemot vērā attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā individuālos apstākļus, tostarp jebkādu neaizsargātību, un tie ir samērīgi ar to, cik liela ir bēgšanas iespējamība, kas novērtēta saskaņā ar 30. pantu.

2. Minētajā nolūkā dalībvalstis paredz jebkurus no šādiem pasākumiem:
 - a. pienākums regulāri ierasties kompetentajās iestādēs ne biežāk kā reizi trīs dienās, pamatojoties uz konkrētajiem apstākļiem;
 - b. pienākums nodot kompetentajām iestādēm personu apliecinošos vai ceļošanas dokumentus;
 - c. pienākums uzturēties kompetento iestāžu noteiktā vietā,
 - d. pietiekamas finansiālas garantijas iemaksāšana;
 - e. elektroniskā uzraudzība, iekļaujot valsts tiesību aktos paredzētās garantijas un procedūras.
3. Lēmumā par 2. punktā minēto pasākumu piemērošanu norāda attiecīgos faktiskos un juridiskos iemeslus.
4. Trešo valstu valstspiederīgos informē par jebkuru lēmumu piemērot šā panta 2. punktā minētos pasākumus un informē par lēmuma neievērošanas sekām, tostarp saskaņā ar 29. panta 3. punkta e) apakšpunktu, un par šā panta 5. punktā minētajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.
5. Dalībvalstis nodrošina, ka lēmumus, kas pieņemti saskaņā ar šā panta 2. punktu, ātri, ne vēlāk kā divu mēnešu laikā, pārskata tiesu iestāde pēc attiecīgās personas pieteikuma vai *ex officio*.

32. pants

Aizturēšanas periods

1. Aizturēšanas periods ir iespējami īss un tik ilgs, kamēr pastāv 29. pantā noteiktie apstākļi un kamēr aizturēšana ir nepieciešama, lai nodrošinātu sekmīgu atgriešanu.
2. Ja tiek konstatēts, ka 29. pantā noteiktie apstākļi vairs nepastāv, aizturēšanai vairs nav pamata un trešās valsts valstspiederīgo atbrīvo. Šāda atbrīvošana neliedz piemērot bēgšanas iespējamības novēršanai paredzētos pasākumus saskaņā ar 31. pantu.
3. Aizturēšanas periods konkrētā dalībvalstī nepārsniedz 12 mēnešus. Aizturēšanu var pagarināt uz periodu, kas nepārsniedz 12 mēnešus konkrētā dalībvalstī, ja paredzams, ka atgriešanas procedūra ieilgs tāpēc, ka attiecīgais trešās valsts valstspiederīgais nesadarbojas vai tāpēc, ka kavējas vajadzīgo dokumentu saņemšana no trešām valstīm.
4. Maksimālā aizturēšanas perioda saskaņā ar 3. punktu beigas neliedz piemērot pasākumus saskaņā ar 31. pantu.

33. pants

Aizturēšanas pārskatīšana

1. Aizturēšanu regulāri un vismaz reizi trijos mēnešos pārskata vai nu pēc attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā pieteikuma, vai *ex officio*.
2. Nepavadītu nepilngadīgo aizturēšanu regulāri un vismaz reizi trijos mēnešos pārskata *ex officio*.
3. Ja aizturēšanas rīkojumu ir izdevušas vai aizturēšanas periodu ir pagarinājušas administratīvās iestādes, dalībvalstis nodrošina, ka visi attiecīgie procedūras laikā iesniegtie fakti, pierādījumi un apsvērumi tiek pārskatīti tiesā, paredzot, ka:

- a. aizturēšanas likumīguma pārskatīšanu tiesā pabeidz pēc iespējas ātrāk pēc aizturēšanas sākuma un ne vēlāk kā 15 dienu laikā no tā; vai
- b. attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam ir piešķirtas pārsūdzības tiesības, kas nodrošina to, ka aizturēšanas likumīgums tiek pārskatīts tiesā, un šādu pārskatīšanu pabeidz iespējami drīz pēc attiecīgās procedūras sākuma un ne vēlāk kā 15 dienu laikā no tā. Šādā gadījumā dalībvalstis aizturēšanas brīdī nekavējoties informē attiecīgo trešās valsts valstspiederīgo par iespēju pārsūdzēt.

34. pants

Aizturēšanas apstākļi

1. Aizturētās personas parasti ievieto īpašās telpās, arī citu telpu nodalītās daļās. Ja dalībvalsts nespēj nodrošināt aizturēšanu šādās telpās un ir spiesta izmantot ieslodzījuma vietu telpas, trešo valstu valstspiederīgos nošķir no parastajiem ieslodzītajiem.
2. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem ir piekļuve āra pastaigu laukumam.
3. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem pēc viņu pieprasījuma ļauj laicīgi sazināties ar juridiskiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem un kompetentām konsulārām iestādēm.
4. Īpašu uzmanību pievērš aizturēto neaizsargāto personu īpašajām vajadzībām un nodrošina tām īpašus pielāgojumus. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nodrošina neatliekamo veselības aprūpi un slimību primāro ārstēšanu.
5. Likumīgajiem pārstāvjiem, ģimenes locekļiem, kompetentajām konsulārajām iestādēm un attiecīgajām un kompetentajām valsts, starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām un struktūrām sniedz iespēju apmeklēt jebkuru aizturēšanas centru un sazināties ar trešo valstu valstspiederīgajiem un tikties ar viņiem apstākļos, kuros tiek ievērots privātums. Var noteikt, ka šādiem apmeklējumiem nepieciešama atļauja.
6. Aizturētajiem trešo valstu valstspiederīgajiem nodrošina skaidru un saprotamu rakstisku informāciju viņiem saprotamā valodā par aizturēšanas telpu noteikumiem un viņu tiesībām un pienākumiem. Šajā informācijā iekļauj arī informāciju par viņu tiesībām saskaņā ar valsts tiesību aktiem sazināties ar 3. un 5. punktā minētajām organizācijām un struktūrām.

35. pants

Nepilngadīgo un ģimeņu aizturēšanas apstākļi

1. Nepavadītu nepilngadīgo un ģimeņu ar nepilngadīgajiem aizturēšana ir tikai galējs līdzeklis, un šādas personas aiztur uz visīsāko pamatoto laikposmu un ņemot vērā bērna labākās intereses.
2. Ģimenēm un nepavadītiem nepilngadīgajiem, kas ir aizturēti un gaida atgriešanu, nodrošina uzturēšanos atsevišķās telpās, garantējot pietiekamu privātās dzīves aizsardzību. Darbinieki ir pienācīgi apmācīti un telpas ir pielāgotas, lai ņemtu vērā personu vajadzības atkarībā no viņu vecuma un dzimuma, tostarp nodrošinātu atbilstošu higiēnu, pārtiku, veselības aprūpes pakalpojumus un citu infrastruktūru.
3. Aizturētajiem nepilngadīgajiem ir iespēja iesaistīties brīvā laika pavadīšanas aktivitātēs, tostarp rotaļāties un iesaistīties atpūtas aktivitātēs atbilstoši viņu vecumam, un piekļuve izglītībai tādā formā, kas ir vispiemērotākā atkarībā no aizturēšanas ilguma.

VI nodaļa ATPAKAĻUŅĒMŠANA

36. pants

Atpakaļuzņemšanas procedūra

1. Pēc izpildāma atgriešanas lēmuma izdošanas un neatkarīgi no 28. panta kompetentās iestādes attiecīgā gadījumā ar *Frontex* atbalstu sistemātiski un bez nepamatotas kavēšanās sāk atpakaļuzņemšanas procedūru.
2. Ja ir jāsaņem ceļošanas dokuments no trešās valsts iestādēm, kompetentās iestādes iesniedz atpakaļuzņemšanas pieteikumu. Šādā atpakaļuzņemšanas pieteikumā attiecīgā gadījumā iekļauj valstspiederības apstiprinājuma pieprasījumu un ceļošanas dokumenta izsniegšanas pieprasījumu. Atpakaļuzņemšanas pieteikumus iesniedz nekavējoties un, ja iespējams, izmantojot standarta veidlapu saskaņā ar 6. punktu.
3. Kompetentās iestādes ceļošanas dokumenta pieprasījumu var iesniegt atsevišķi, ja tas ir vēlams juridisku vai operacionālu iemeslu dēļ, kuru vidū ir arī izsniedzamā ceļošanas dokumenta derīguma termiņš un tas, ka trešās valsts valstspiederīgais nav pieejams ceļošanas dokumenta saņemšanai uzreiz pēc valstspiederības apstiprināšanas. Attiecīgā gadījumā izmanto Eiropas ceļošanas dokumentu personu atgriešanai saskaņā ar piemērojamo atpakaļuzņemšanas instrumentu un Regulu (ES) 2016/1953⁵⁰.
4. Attiecīgā kompetentā iestāde augšupielādē Šengenas Informācijas sistēmā informāciju par valstspiederības apstiprinājuma pieprasījuma iznākumu un saņemto ceļošanas dokumentu. Šādu informāciju un ceļošanas dokumentu pēc pieprasījuma dara pieejamu citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
5. Dalībvalstis var attiecīgi vienoties, lai atvieglotu identifikācijas interviju organizēšanu citā dalībvalstī, tostarp 44. panta īstenošanas nolūkā.
6. Komisija ir pilnvarota pieņemt īstenošanas aktu saskaņā ar 49. panta 2. punktu, lai noteiktu standarta veidlapu 2. punktā minēto atpakaļuzņemšanas pieteikumu iesniegšanai. Šādā standarta veidlapā paredz:
 - a. atpakaļuzņemšanas pieteikumu formātu;
 - b. atpakaļuzņemšanas pieteikuma saturu, tostarp valstspiederības apstiprinājuma pieprasījumu un ceļošanas dokumenta izsniegšanas pieprasījumu.
7. Atpakaļuzņemšanas procedūru trešās valstīs atbalsta īpaši Savienības atgriešanas sadarbības koordinatori, kurus finansē Savienība. Šādi sadarbības koordinatori ir daļa no Savienības delegāciju struktūras un cieši koordinē savu darbu ar Komisiju attiecīgo Savienības politikas prioritāšu īstenošanā.

37. pants

Saziņa ar neatzītiem trešo valstu subjektiem

⁵⁰ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/1953 (2016. gada 26. oktobris) par Eiropas ceļošanas dokumentu izveidi tādu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri dalībvalstīs uzturas nelikumīgi, un ar ko atceļ Padomes 1994. gada 30. novembra ieteikumu (OV L 311, 17.11.2016., 13. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj>).

1. Kompetentās iestādes vajadzības gadījumā var sazināties ar neatzītiem trešo valstu subjektiem, kas ir atbildīgi par vienu vai vairākiem atpakaļuzņemšanas procedūras posmiem.
2. Šāda saziņa aprobežojas ar to, kas ir nepieciešams atpakaļuzņemšanas procedūras veikšanai, un nenožīmē attiecīgo vienību diplomātisku atzīšanu.

VII nodaļa

PERSONAS DATU KOPIĢOŠANA UN NOSŪTĪŠANA

38. pants

Informācijas apmaiņa starp dalībvalstīm

1. Lai īstenotu šo regulu, dalībvalstis izmanto visus piemērotos sadarbības un informācijas apmaiņas līdzekļus.
2. Informācijas apmaiņu veic pēc dalībvalsts pieprasījuma, un tā var notikt tikai starp dalībvalstu kompetentajām iestādēm.
3. Dalībvalstis pēc pieprasījuma paziņo cita citai informāciju par personu, uz kuru attiecas šī regula, lai veiktu atgriešanas procedūru, atpakaļuzņemšanas procedūru un sniegtu reintegrācijas palīdzību.
4. Ja ar 3. punktā minēto informāciju var apmainīties, izmantojot ES informācijas sistēmas, kas minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/818⁵¹ 4. panta 15. punktā, vai kā ar papildinformāciju saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1860, šādas informācijas apmaiņu veic, izmantojot tikai minētos līdzekļus.
5. Pieprasītie dati ir adekvāti, būtiski, precīzi, aprobežojas ar to, kas nepieciešams paredzētajam nolūkam, un tajos iekļauj pamatojumu.
6. Konkrēti, 3. punktā minētā informācija ir šāda:
 - a. informācija, kas vajadzīga, lai noteiktu trešās valsts valstspiederīgā identitāti un attiecīgā gadījumā viņa ģimenes locekļu un radnieku identitāti, jo īpaši uzvārdu(-us), un citas ģimenes saites; vārds(-i), attiecīgā gadījumā iepriekšējais(-ie) vārds(-i) un uzvārds(-i), cits(-i) vārds(-i) un uzvārds(-i), pseidonīms(-i); dzimšanas datums, vieta un valsts; dzimums;
 - b. informācija, kas saistīta ar biometriskajiem datiem, kuri iegūti no trešās valsts valstspiederīgā saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1358, jo īpaši sejas attēls(-i); daktiloskopiskie dati; datums, kad iegūti biometriskie dati; izcelsmes dalībvalsts izmantotais *Eurodac* atsauces numurs;
 - c. informācija par trešās valsts valstspiederīgā valstspiederību un ceļošanas dokumentu(-iem), jo īpaši pašreizējo(-ām) valstspiederību(-ām) un iepriekšējo(-ām) valstspiederību(-ām); ceļošanas dokumenta(-u) veids, numurs un izdevēja valsts; ceļošanas dokumenta(-u) izsniegšanas datums un derīguma termiņš;

⁵¹ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/818 (2019. gada 20. maijs), ar ko izveido satvaru ES informācijas sistēmu sadarbībai policijas un tiesu iestāžu sadarbības, patvēruma un migrācijas jomā un groza Regulas (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 un (ES) 2019/816 (OV L 135, 22.5.2019., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj>).

- d. informācija par trešās valsts valstspiederīgā dzīvesvietu, pārvietošanās maršrutiem, valodu prasmēm un kontaktinformācija (elektroniskā pasta adrese(-es) un tālruņa numurs(-i));
 - e. informācija par uzturēšanās dokumentiem vai vīzām, ko izdevusi kāda dalībvalsts vai trešā valsts;
 - f. informācija, kas saistīta ar trešās valsts valstspiederīgā atgriešanas operāciju, jo īpaši informācija par lidojumu; citas ar ceļošanu saistītas formalitātes; norāde par to, vai trešās valsts valstspiederīgais ir īpaši bīstama persona, kuras atgriešanas operācijā ir vajadzīgi īpaši pasākumi; informācija par eskortu;
 - g. informācija, kas saistīta ar trešās valsts valstspiederīgā reintegrāciju, jo īpaši ģimenes sastāvs, ģimenes stāvoklis, ģimenes locekļu kontaktinformācija atgriešanās valstī, darba pieredze, izglītības līmenis, diplomi;
 - h. visu to atgriešanas lēmumu pamatojums, kuri pieņemti attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo;
 - i. informācija par to, vai trešās valsts valstspiederīgais tika aizturēts, vai arī viņam tika piemērotas aizturēšanas alternatīvas;
 - j. informācija, kas saistīta ar sodāmības reģistru vai trešās valsts valstspiederīgā radīto apdraudējumu sabiedriskajai kārtībai, sabiedrības drošībai vai valsts drošībai;
 - k. informācija par trešās valsts valstspiederīgā neaizsargātību, veselību un medicīniskajām vajadzībām.
7. Pieprasījuma saņēmējai dalībvalstij ir pienākums sniegt atbildi iespējami drīz un ne vēlāk kā triju nedēļu laikā.
8. Sniegto informāciju var izmantot vienīgi 3. punktā noteiktajiem mērķiem. Katrā dalībvalstī šādu informāciju atkarībā no tās veida un saņēmējas iestādes pilnvarām var paziņot tikai tām iestādēm vai tiesu iestādēm, kurām uzticēta atgriešanas procedūra, atpakaļuzņemšanas procedūra vai reintegrācijas palīdzības sniegšana.

39. pants

Ar trešo valstu valstspiederīgajiem saistītu datu nosūtīšana trešām valstīm atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos

1. Neskarot 40. un 41. pantu, 38. panta 6. punkta a)–h) apakšpunktā minētos datus kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei, ja trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešās valsts iestādēm ar noteikumu, ka tas ir nepieciešams atpakaļuzņemšanas procedūras veikšanai.
2. Neskarot 40. un 41. pantu, 38. panta 6. punkta a), c), f) un g) apakšpunktā minētos datus kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* var apstrādāt un nosūtīt trešām personām, kam ir reintegrācijas palīdzības sniegšanas kompetence, ja trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešām personām, kuru kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana, ar noteikumu, ka tas ir nepieciešams reintegrācijas palīdzības sniegšanai.
3. Dalībvalstis un *Frontex*, kas nosūta personas datus saskaņā ar 1. vai 2. punktu, nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.

4. Datu nosūtīšanu saskaņā ar 1. vai 2. punktu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot arī nosūtīšanas datumu un laiku un informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi.

40. pants

Ar trešo valstu valstspiederīgo notiesājošiem spriedumiem saistītu datu nosūtīšana trešām valstīm atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas nolūkos

1. Datus, kas attiecas uz vienu vai vairākiem notiesājošiem spriedumiem attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* atsevišķos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, iepriekšējo 25 gadu laikā ir notiesāts par teroristisku nodarījumu vai iepriekšējo 15 gadu laikā par citu noziedzīgu nodarījumu, kas iekļauts Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2018/1240⁵² pielikumā, ja par attiecīgo nodarījumu saskaņā ar dalībvalsts, kurā viņš par to ir notiesāts, valsts tiesību aktiem ir paredzēts brīvības atņemšanas sods vai ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kura maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi;
 - b. datu nosūtīšana ir vajadzīga, lai veiktu 36. pantā minēto atpakaļuzņemšanas procedūru;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešās valsts iestādēm nolūkā veikt atpakaļuzņemšanas procedūru;
 - d. pirms datu nosūtīšanas kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājušās, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt neizraidīšanas principu;
 - e. pirms datu nosūtīšanas kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājušās, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt Hartas 50. pantu.
2. Datus, kas attiecas uz vienu vai vairākiem notiesājošiem spriedumiem attiecībā uz trešās valsts valstspiederīgo, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* atsevišķos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešai personai, kuras kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, iepriekšējo 25 gadu laikā ir notiesāts par teroristisku nodarījumu vai iepriekšējo 15 gadu laikā par citu noziedzīgu nodarījumu, kas iekļauts Regulas (ES) 2018/1240 pielikumā, ja par attiecīgo nodarījumu saskaņā ar dalībvalsts, kurā viņš par to ir notiesāts, valsts tiesību aktiem ir paredzēts brīvības atņemšanas sods vai ar brīvības atņemšanu saistīts drošības līdzeklis, kura maksimālais ilgums ir vismaz trīs gadi;

⁵² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1240 (2018. gada 12. septembris), ar ko izveido Eiropas ceļošanas informācijas un atļauju sistēmu (*ETIAS*) un groza Regulas (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 un (ES) 2017/2226 (OV L 236, 19.9.2018., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

- b. datu nosūtīšana ir vajadzīga, lai sniegtu 46. pantā minēto īpaši pielāgoto un nefinansiālo reintegrācijas palīdzību;
 - c. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešās valsts iestādēm, kuru kompetencē ir īpaši pielāgotas un nefinansiālas reintegrācijas palīdzības sniegšana;
 - d. pirms datu nosūtīšanas kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājusies, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt neizraidīšanas principu.
3. Dalībvalstis un *Frontex*, kas nosūta personas datus saskaņā ar 1. vai 2. punktu, nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.
 4. Datu nosūtīšanu saskaņā ar 1. vai 2. punktu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot arī nosūtīšanas datumu un laiku, informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi, pamatojumu, ka nosūtīšana atbilst 1. vai 2. punktā noteiktajiem nosacījumiem, un to, kādi personas dati tika nosūtīti.

41. pants

Datu par trešo valstu valstspiederīgo veselības stāvokli nosūtīšana uz trešām valstīm atgriešanas operācijas veikšanas un reintegrācijas nolūkā

1. Datus, kas attiecas uz medicīnisko palīdzību, kura sniedzama trešo valstu valstspiederīgajiem atgriešanas operācijā, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* atsevišķos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešās valsts kompetentajai iestādei, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a. datu nosūtīšana ir vajadzīga, lai veiktu atgriešanas operāciju;
 - b. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešās valsts iestādēm nolūkā veikt atgriešanas operāciju;
 - c. pirms datu nosūtīšanas kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* ir pārliecinājusies, ka datu nosūtīšanas dēļ nerodas risks pārkāpt neizraidīšanas principu.
2. Datus, kas attiecas uz trešās valsts valstspiederīgā veselības stāvokli, kompetentā iestāde un attiecīgā gadījumā *Frontex* atsevišķos gadījumos var apstrādāt un nosūtīt trešai personai, kuras kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana, ja ir izpildīti šādi nosacījumi:
 - a. datu nosūtīšana ir nepieciešama, lai sniegtu 46. pantā minēto reintegrācijas palīdzību, kas ir pielāgota trešās valsts valstspiederīgā medicīniskajām vajadzībām;
 - b. trešās valsts valstspiederīgais, kura personas dati tiek nosūtīti, ir informēts, ka viņa personas datus var kopīgot ar trešo personu, kuras kompetencē ir reintegrācijas palīdzības sniegšana, lai šādu palīdzību pielāgotu viņa medicīniskajām vajadzībām, un viņš šādai datu nosūtīšanai ir piekritis.
3. Dalībvalstis un *Frontex*, kas nosūta personas datus saskaņā ar 1. vai 2. punktu, nodrošina, ka šāda nosūtīšana atbilst attiecīgi Regulas (ES) 2016/679 V nodaļai un Regulas (ES) 2018/1725 V nodaļai.

4. Datu nosūtīšanu saskaņā ar 1. vai 2. punktu dokumentē un dokumentāciju pēc pieprasījuma dara pieejamu kompetentajai uzraudzības iestādei, kas izveidota saskaņā ar Regulas (ES) 2016/679 51. panta 1. punktu un Regulas (ES) 2018/1725 52. panta 1. punktu, norādot arī nosūtīšanas datumu un laiku, informāciju par saņēmējas trešās valsts kompetento iestādi, pamatojumu, ka nosūtīšana atbilst 1. vai 2. punktā noteiktajiem nosacījumiem, un to, kādi personas dati tika nosūtīti.

VIII nodaļa

KOPĪGA ATGRIEŠANAS SISTĒMA

42. pants

Kopīgas atgriešanas sistēmas sastāvdaļas

1. Kopīgā atgriešanas sistēma saskaņā ar šo regulu sastāv no:
 - a. kopīgas procedūras tādu trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuriem nav tiesību uzturēties Savienībā, kā neatņemamu tās sastāvdaļu iekļaujot kopīgu atpakaļuzņemšanas procedūru;
 - b. dalībvalstu atgriešanas lēmumu atzīšanas un izpildes sistēmas;
 - c. nepieciešamajiem resursiem un pietiekama kompetenta personāla dalībvalstīs šīs regulas, ieskaitot aizturēšanu, īstenošanai;
 - d. digitālām sistēmām trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai;
 - e. dalībvalstu savstarpējās sadarbības;
 - f. Savienības struktūrām, birojiem un aģentūrām, kas sniedz atbalstu saskaņā ar 43. panta 4. punktu un saskaņā ar to attiecīgajām pilnvarām.
2. Savienība un dalībvalstis nosaka kopīgās prioritātes un nodrošina nepieciešamos turpmākos pasākumus atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā, ņemot vērā Eiropas patvēruma un migrācijas pārvaldības stratēģiju, kas pieņemta saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1351 8. pantu, atgriešanas robežprocedūras īstenošanu saskaņā ar Regulu (ES) 2024/1351, novērtējumu par trešo valstu sadarbības līmeni ar dalībvalstīm atpakaļuzņemšanas jomā saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) 810/2009⁵³ 25.a pantu un Savienības atpakaļuzņemšanas instrumentus un visus citus Savienības instrumentus, kuri attiecas uz sadarbību atpakaļuzņemšanas jomā.
3. Savienība un dalībvalstis nodrošina lojālu sadarbību un ciešu koordināciju starp kompetentajām iestādēm un starp Savienību un dalībvalstīm, kā arī sinerģiju starp iekšējiem un ārējiem komponentiem, ņemot vērā, ka Savienības patvēruma un migrācijas pārvaldības politikas efektīva darbība ir kopīgās intereses.

43. pants

Kompetentās iestādes un resursi

⁵³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar ko izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV L 243, 15.9.2009., 1. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

1. Katra dalībvalsts saskaņā ar valsts tiesību aktiem izraugās kompetentās iestādes, kas ir atbildīgas par to pienākumu izpildi, kuri izriet no šīs regulas.
2. Katra dalībvalsts piešķir kompetentajām iestādēm nepieciešamos resursus, tostarp pienācīgi apmācītu personālu, kas saņemis norādījumus par šajā regulā noteikto pienākumu izpildi.
3. Dalībvalstis nodrošina pietiekama apmēra aizturēšanas spējas, ņemot vērā faktiskās vajadzības un paredzamo atgriešanas gadījumu skaitu nākamajos 12 mēnešos, it īpaši nolūkā labi sagatavot sistēmas un nodrošināt ārkārtas rīcības plānošanu saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1351 7. pantu.
4. Dalībvalstis var saņemt atbalstu no citas dalībvalsts kompetentajām iestādēm saskaņā ar 44. pantu un attiecīga Savienības aģentūru personāla, tostarp saskaņā ar 45. pantu.

44. pants

Dalībvalstu savstarpējā sadarbība

1. Kompetentās iestādes, kuras izraudzītas saskaņā ar 43. pantu, sadarbojas un palīdz cita citai šādos nolūkos:
 - a. atļaut tranzītu caur attiecīgo dalībvalstu teritoriju, lai palīdzētu izpildīt citas dalībvalsts atgriešanas lēmumu vai iegūt ceļošanas dokumentus;
 - b. sniegt loģistikas, finansiālu vai citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā;
 - c. vadīt vai atbalstīt politisko dialogu un sakarus ar trešo valstu iestādēm ar nolūku atvieglot atpakaļuzņemšanu;
 - d. sazināties ar trešo valstu kompetentajām iestādēm ar nolūku pārbaudīt trešo valstu valstspiederīgo identitāti un iegūt derīgu ceļošanas dokumentu;
 - e. pieprasījuma iesniedzējas dalībvalsts vārdā organizēt praktiskus pasākumus atgriešanas izpildei;
 - f. sekmēt 8. panta 1. punkta b) apakšpunktā minēto pārsūtīšanu;
 - g. atbalstīt trešās valsts valstspiederīgā izceļošanu uz dalībvalsti, kurā viņam ir tiesības uzturēties, saskaņā ar 8. panta 1. punkta pirmo daļu.

45. pants

Frontex atbalsts

1. Dalībvalstis var pieprasīt savām kompetentajām iestādēm *Frontex* izvietoto vai atbalstīto ekspertu palīdzību saskaņā ar Regulu (ES) 2019/1896, arī atgriešanas sadarbības koordinatorus un citus sadarbības koordinatorus.
2. Dalībvalstis sniedz aģentūrai *Frontex* attiecīgu informāciju par plānotajām *Frontex* atbalsta vajadzībām, lai plānotu aģentūras atbalstu saskaņā ar Savienības prioritātēm atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā, atgriešanas robežprocedūras īstenošanu, ievērojot Regulu (ES) 2024/1349, Eiropas patvēruma un migrācijas stratēģiju saskaņā ar Regulas (ES) 2024/1351 8. pantu un prioritātēm saistībā ar sadarbības atpakaļuzņemšanas jomā regulāru novērtēšanu saskaņā ar Regulas (EK) 810/2009 25. a pantu.

Atgriešanās un reintegrācijas atbalsts

1. Dalībvalstis izveido atgriešanās un reintegrācijas konsultāciju struktūras, lai trešo valstu valstspiederīgajiem pēc iespējas agrīnā atgriešanās procesa posmā sniegtu informāciju un norādījumus par atgriešanās un reintegrācijas iespējām, tostarp 3. punktā minētajām programmām. Atgriešanās un reintegrācijas konsultācijas var apvienot ar citām konsultācijām kā daļu no citām migrācijas procedūrām dalībvalstī.
2. Dalībvalstis nodrošina, ka informācija par atgriešanos un reintegrāciju tiek sniegta arī pirms atgriešanās lēmuma pieņemšanas, jo īpaši, ja ir piemērojams Regulas (ES) 2024/1348 37. pants.
3. Dalībvalstis izveido valsts programmas atgriešanās un reintegrācijas atbalstam un parasti izmanto Savienības nodrošinātās programmas. Valsts programmās un Savienības sniegtajā reintegrācijas palīdzībā trešās valsts valstspiederīgajam iekļauj loģistikas, finansiālu un citu materiālu palīdzību vai palīdzību natūrā vai stimulus, tostarp reintegrācijas palīdzību atgriešanās valstī.
4. Reintegrācijas palīdzība nav personas tiesības un nav atpakaļuzņemšanas procedūras priekšnoteikums.
5. Palīdzība, ko sniedz, izmantojot atgriešanās un reintegrācijas programmas, ir atkarīga no tā, kā trešās valsts valstspiederīgais sadarbojas un pilda pienākumus, un laika gaitā to var samazināt. Nosakot atgriešanās un reintegrācijas palīdzības veidu un apmēru, attiecīgā gadījumā ņem vērā šādus kritērijus:
 - a. attiecīgā trešās valsts valstspiederīgā sadarbošanos atgriešanās un atpakaļuzņemšanas procedūras laikā, kā paredzēts 21. pantā;
 - b. vai trešās valsts valstspiederīgais atgriežas brīvprātīgi, vai tiek izraidīts;
 - c. vai trešās valsts valstspiederīgais ir Regulas (ES) 2018/1806 II pielikuma sarakstā iekļautas trešās valsts valstspiederīgais;
 - d. vai trešās valsts valstspiederīgais ir notiesāts par noziedzīgu nodarījumu;
 - e. vai trešās valsts valstspiederīgajam ir īpašas vajadzības tādēļ, ka viņš ir neaizsargāta persona, nepilngadīgais, nepavadīts nepilngadīgais vai ģimenes loceklis.
6. Šajā pantā minēto palīdzību nepiešķir trešo valstu valstspiederīgajiem, kuri jau ir saņēmuši citu vai tādu pašu atbalstu no kādas dalībvalsts vai Savienības. Savienība, dalībvalstis un *Frontex* nodrošina reintegrācijas palīdzības saskaņotību un koordināciju.

IX nodaļa NOBEIGUMA NOTEIKUMI

Ārkārtas situācijas

1. Gadījumos, kad to trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuri ir jāatgriež, ir ārkārtīgi liels un tā dēļ kādai dalībvalstij rodas neparedzēti liela slodze aizturēšanas vietās vai administratīvajās vai tiesu iestādēs, attiecīgā dalībvalsts var nolemt uz ārkārtas situācijas laiku pārskatīšanai tiesā noteikt garākus termiņus nekā tie, kas noteikti 33. panta 3. punktā, un veikt steidzamus pasākumus attiecībā uz aizturēšanas apstākļiem, atkāpjoties no tiem, kas paredzēti 34. panta 1. punktā un 35. panta 2. punktā.

2. Ja dalībvalsts nolemj veikt šādus ārkārtas pasākumus, tā nekavējoties informē Komisiju. Tā arī informē Komisiju, tikko kā vairs nav iemeslu šādu ārkārtas pasākumu piemērošanai.
3. Šo pantu netulko tā, ka tas ļautu dalībvalstīm atkāpties no to vispārējā pienākuma veikt visus vispārējos un īpašus atbilstošos pasākumus, lai nodrošinātu to pienākumu izpildi, kuri noteikti šajā regulā.

48. pants

Statistika

1. Neskarot Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) 862/2007⁵⁴, dalībvalstis reizi ceturksnī paziņo Komisijai (*Eurostat*) šādus datus:
 - a. to trešo valstu valstspiederīgo skaits, uz kuriem attiecas citas dalībvalsts izdoti atzīti atgriešanas lēmumi;
 - b. to trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuriem piemērotas aizturēšanas alternatīvas;
 - c. to trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuriem piemērota aizturēšana.
2. Paziņotos datus sadala pēc vecuma, dzimuma un pilsonības. Pārskata periods, uz kuru attiecas dati, ir viens ceturksnis. Datus par vienu ceturksni, ko veido trīs kalendārie mēneši, dalībvalstis iesniedz Komisijai (*Eurostat*) divu mēnešu laikā no katra ceturkšņa beigām. Pirmais pārskata periods ir [otrais ceturksnis pēc šīs regulas piemērošanas sākuma].
3. Dalībvalstis katru mēnesi paziņo aģentūrai *Frontex* šādus datus, kā arī attiecīgās datu kopas par katru trešo valsti:
 - a. iesniegto atpakaļuzņemšanas pieteikumu skaits;
 - b. valstspiederības apstiprinājuma pieprasījumu skaits un pozitīvo un negatīvo atbilžu skaits, kas saņemtas saistībā ar valstspiederības apstiprinājumu pieprasījumiem;
 - c. ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījumu skaits, trešo valstu iestāžu izsniegto ceļošanas dokumentu skaits un negatīvo atbilžu skaits saistībā ar ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījumiem;
 - d. reintegrācijas palīdzības saņēmēju skaits sadalījumā pa trešām valstīm.

Frontex piešķir Komisijai piekļuvi šajā punktā minētajiem datiem.
4. Šā panta 1. un 3. punktā minētos datus sadalījumā pa dalībvalstīm var paziņot trešām valstīm, lai uzraudzītu atpakaļuzņemšanas principa īstenošanu un ievērošanu, tostarp Savienības atpakaļuzņemšanas instrumentu satvarā.

49. pants

Komiteju procedūra

⁵⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 862/2007 (2007. gada 11. jūlijs) par Kopienas statistiku attiecībā uz migrāciju un starptautisko aizsardzību, kā arī lai atceltu Padomes Regulu (EEK) Nr. 311/76 attiecībā uz statistikas vākšanu par ārvalstu darba ņēmējiem (OV L 199, 31.7.2007., 23. lpp., ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2007/862/oj>).

1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu. Ja komiteja atzinumu nesniedz, Komisija īstenošanas akta projektu nepieņem, un piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. panta 4. punkta trešo daļu.

50. pants

Ziņošana

1. Līdz [datums] un turpmāk ik pēc pieciem gadiem Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu dalībvalstīs un vajadzības gadījumā ierosina grozījumus.
2. Dalībvalstis pēc Komisijas pieprasījuma nosūta tai vajadzīgo informāciju tās ziņojuma sagatavošanai ne vēlāk kā deviņus mēnešus pirms minētā termiņa beigām.

51. pants

Atcelšana

1. Direktīvu 2008/115/EK atceļ attiecībā uz dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī regula. Direktīvu 2001/40/EK un Padomes Lēmumu 2004/191/EK atceļ no 9. panta 2. punktā minētā īstenošanas lēmuma publicēšanas attiecībā uz dalībvalstīm, kurām ir saistoša šī regula.
2. Atsauces uz atceltajām direktīvām uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar atbilstības tabulu pielikumā.

52. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē,

*Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētāja*

[...] [...]

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*

TIESĪBU AKTA FINANŠU UN DIGITĀLAIS PĀRSKATS

1.	PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS	3
1.1.	Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums	3
1.2.	Attiecīgā politikas joma	3
1.3.	Mērķi	3
1.3.1.	Vispārīgie mērķi	3
1.3.2.	Konkrētie mērķi	3
1.3.3.	Paredzamie rezultāti un ietekme	3
1.3.4.	Snieguma rādītāji	3
1.4.	Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:	4
1.5.	Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums	4
1.5.1.	Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvēšanas grafiks	4
1.5.2.	ES iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē “ES iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas ES iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.	4
1.5.3.	Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas.....	4
1.5.4.	Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem.....	5
1.5.5.	Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums.....	5
1.6.	Priekšlikuma/iniciatīvas un finansiālās ietekmes ilgums.....	6
1.7.	Plānotās budžeta izpildes metodes	6
2.	PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI	8
2.1.	Pārraudzības un ziņošanas noteikumi	8
2.2.	Pārvaldības un kontroles sistēma	8
2.2.1.	Ierosināto budžeta izpildes metožu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums	8
2.2.2.	Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu.....	8
2.2.3.	Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī).....	8
2.3.	Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi	9
3.	PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME	10
3.1.	Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas.....	10
3.2.	Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām	12

3.2.1.	Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām.....	12
3.2.1.1.	Apropriācijas no apstiprinātā budžeta	12
3.2.1.2.	Apropriācijas no ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem	17
3.2.2.	Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām	22
3.2.3.	Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām	24
3.2.3.1.	Apropriācijas no apstiprinātā budžeta	24
3.2.3.2.	Apropriācijas no ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem	24
3.2.3.3.	Kopējās apropriācijas	24
3.2.4.	Aplēstās cilvēkresursu vajadzības.....	25
3.2.4.1.	Finansētas no apstiprinātā budžeta	25
3.2.4.2.	Finansētas no ārējiem piešķirtajiem ieņēmumiem	26
3.2.4.3.	Kopējās cilvēkresursu vajadzības	26
3.2.5.	Pārskats par aplēsto ietekmi uz investīcijām, kas saistītas ar digitālajām tehnoloģijām.....	28
3.2.6.	Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu	28
3.2.7.	Trešo personu iemaksas	28
3.3.	Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem	29
4.	DIGITĀLĀ DIMENSIJA.....	29
4.1.	Digitālās vajadzības	30
4.2.	Dati.....	30
4.3.	Digitālie risinājumi.....	31
4.4.	Sadarbspējas novērtējums	31
4.5.	Digitālās īstenošanas atbalsta pasākumi	32

1. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS KONTEKSTS

1.1. Priekšlikuma/iniciatīvas nosaukums

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri nelikumīgi uzturas Eiropas Savienībā.

1.2. Attiecīgā politikas joma

Migrācija

1.3. Mērķi

1.3.1. Vispārīgie mērķi

Šā priekšlikuma vispārīgais mērķis ir palielināt atgriešanas procesa efektivitāti, nodrošinot dalībvalstīm skaidrus, mūsdienīgus, vienkāršotus un kopīgus noteikumus efektīvai atgriešanas pārvaldībai un padarīt procesu skaidrāku gan kompetentajām iestādēm, gan attiecīgajam trešās valsts valstspiederīgajam.

1.3.2. Konkrētie mērķi

Konkrētais mērķis Nr. 1

Izveidot vienotāku pieeju dalībvalstu noteikumos par atgriešanu, novērst atšķirīgo praksi, izveidojot kopīgu ES atgriešanas sistēmu, un novērst iespējas trešo valstu valstspiederīgajiem apiet atgriešanas noteikumus.

Konkrētais mērķis Nr. 2

Racionalizēt atgriešanas procedūru, padarīt atgriešanas noteikumus viegli un efektīvi piemērojamus, vienlaikus uzlabojot skaidrību, tostarp par procesuālajām garantijām.

Konkrētais mērķis Nr. 3

Stimulēt attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo sadarbošanos, paredzot gan pienākumus, gan stimulus sadarboties un sekas nesadarbošanās gadījumā.

1.3.3. Paredzamie rezultāti un ietekme

Norādīt, kāda ir priekšlikuma/iniciatīvas iecerētā ietekme uz labuma guvējiem / mērķgrupām.

Labāka juridiskā struktūra, kas izstrādāta, lai paātrinātu un racionalizētu atgriešanas procesus, vienlaikus aizsargājot pamattiesības. Ar priekšlikumu tiecas uzlabot procesuālo efektivitāti, paredzot kopīgus noteikumus, vienkāršot procedūras un atvieglot citu dalībvalstu izdotu atgriešanas lēmumu atzīšanu un izpildi, tādējādi veicinot lielāku saskaņotību un skaidrību īstenošanā. Paredzams, ka tas paātrinās atgriešanas procesu, kā rezultātā palielināsies atgriešanas gadījumu skaits.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA, ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri nelikumīgi uzturas Eiropas Savienībā, ir atbilde uz politisko pieprasījumu pēc jaunas pieejas atgriešanas pārvaldībai Eiropas Savienībā.

Tā nodrošinās, ka svarīgākie jauninājumi, tādi kā pienākums sadarboties un bēgšanas iespējamības novērtēšana, aizturēšana un aizturēšanas alternatīvas, tiek saskaņīgi īstenoti visās dalībvalstīs. Lai gan īstermiņā tas prasīs dažu dalībvalstu prakses pielāgošanu, laika gaitā ir gaidāmi ievērojami efektivitātes ieguvumi, jo noteikumi būs skaidrāki.

Iniciatīvā paredzēts, ka dalībvalstu atgriešanas lēmumu galvenos elementus iekļauj vienotā veidlapā, ko sauc par “Eiropas atgriešanas rīkojumu”, lai atbalstītu atgriešanas lēmumu atzīšanu, dotu spēcīgu signālu trešo valstu valstspiederīgajiem un palīdzētu risināt sekundārās kustības problēmu.

Visās dalībvalstīs tiks saskanīgi noteikti konkrēti pienākumi trešo valstu valstspiederīgajiem, un tas palīdzēs novērst dažas nepilnības pašreizējā sistēmā, kad trešo valstu valstspiederīgie izmanto atšķirības starp dalībvalstīm. Paredzams, ka regula būs pamats vienotākai ES līmeņa atgriešanas sistēmai, jo tā būs tieši piemērojama un adresēta dalībvalstīm, Savienībai, aģentūrām un trešo valstu valstspiederīgajiem. Priekšlikums veicinās labāku, vienotāku un stratēģiskāku *Frontex* atbalsta izmantošanu atgriešanā, piemēram, saistībā ar kopīgām atgriešanas operācijām. Ar iniciatīvu izveido kopīgu procesuālo pieeju atpakaļuzņemšanas pieprasījumu iesniegšanai un palielina pārredzamību un koordināciju attiecībā uz pieeju trešām valstīm atpakaļuzņemšanas jomā. Ar priekšlikumu tiek ieviesta iespēja izveidot atpakaļuzņemšanas pieteikuma standarta veidlapu, kurā būtu precizēts atpakaļuzņemšanas pieteikuma formāts un pieteikuma būtiskie elementi, jo īpaši valstspiederības apstiprinājuma pieprasījums un ceļošanas dokumentu izsniegšanas pieprasījums. Tas veicinās saskaņotu pieeju sadarbībā ar trešo valstu iestādēm, tādējādi to sekmējot, kā arī atvieglot un uzlabos datu vākšanas kvalitāti, nodrošinot labākus pierādījumus lēmumu pieņemšanai. Regulas mērķis ir atbalstīt Pakta īstenošanu. Regulā vajadzība pēc kopīgiem ES noteikumiem par atgriešanu ir salāgota ar noteiktām elastības iespējām dalībvalstīm. Tas ļaus pielāgoties situācijai valstīs un valstu migrācijas pārvaldības kontekstam, jo īpaši attiecībā uz pienākumu sadarboties, nesadarbošanās sekām, aizturēšanas alternatīvu izvēli un kārtību un atgriešanas procesa procesuālajiem aspektiem, tostarp pārsūdzību.

Šajā priekšlikumā ir pilnībā ievērota cilvēka cieņa, tiesības uz dzīvību, spīdzināšanas un necilvēcīgas un pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums, tiesības uz brīvību un drošību, tiesības uz personas datu aizsardzību, kā arī aizsardzību piespiedu izraidīšanas gadījumā, jo īpaši neizraidīšanas princips, nediskriminēšana un tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Ir aizsargātas tiesības uz brīvību un pārvietošanās brīvība, jo aizturēšanas pamats ir tikai konkrēti regulā skaidri noteikti iemesli. Regulā ir arī ierobežota aizturēšanas alternatīvu izmantošana, ņemot vērā, ka, lai arī aizturēšanas alternatīvas ir maigāki pasākumi nekā aizturēšana, tie tomēr ietver brīvības ierobežojumus.

Šī regula paredz, ka atgriešanas procesā pienācīgi ņem vērā neaizsargātu personu, tostarp nepilngadīgo, vajadzības. Šī regula garantē, ka tās piemērošanā pirmkārt ņem vērā bērna labākās intereses. Uz nepilngadīgajiem atgriešanas procesā attiecas īpaši noteikumi, jo īpaši attiecībā uz aizturēšanas apstākļiem. Turklāt daži no būtiskākajiem jauninājumiem, kas ieviesti ar jaunā Pakta tiesību aktiem, jo īpaši attiecībā uz nepilngadīgo vecuma novērtēšanu un praksi iecelt pārstāvi nepavadīta nepilngadīgā pavadīšanai, tagad ar šo regulu tiek ieviesti arī attiecībā uz atgriešanas procedūru.

1.3.4. *Snieguma rādītāji*

Norādīt, pēc kādiem rādītājiem seko līdzī progresam un sasniegumiem.

Līdz [datums] un turpmāk ik pēc pieciem gadiem Komisija ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par šīs regulas piemērošanu dalībvalstīs.

Šie būtiskie rādītāji ļaus uzraudzīt konkrēto mērķu īstenošanu un sniegumu.

Konkrētais mērķis Nr. 1: izveidot vienotāku pieeju dalībvalstu noteikumos par atgriešanu, novērst atšķirīgo praksi un nepieciešamību interpretēt noteikumus, izveidojot kopīgu ES atgriešanas sistēmu, un novērst iespējas trešo valstu valstspiederīgajiem apiet atgriešanas noteikumus.

— To trešo valstu valstspiederīgo skaits, uz kuriem attiecas citas dalībvalsts izdoti atzīti atgriešanas lēmumi.

— Gada dati par to, kādu daļu no visām gada laikā ar čarterreisiem īstenotajām atgriešanas operācijām, kas organizētas ar *Frontex* palīdzību, veido kopīgās atgriešanas operācijas.

Konkrētais mērķis Nr. 2: racionalizēt atgriešanas procedūru, padarīt atgriešanas noteikumus viegli un efektīvi piemērojamus, vienlaikus atjauninot definīcijas un uzlabojot skaidrību, tostarp par procesuālajām garantijām.

Statistikas dati par atgriešanas rādītājiem, kas ir palielinājušies.

Konkrētais mērķis Nr. 3: stimulēt attiecīgo trešo valstu valstspiederīgo sadarbošanos, paredzot gan pienākumus, gan stimulus sadarbībai un sekas nesadarbošanās gadījumā.

— Gada dati par faktisko atgriešanu (norādot atsevišķi piespiedu atgriešanu un brīvprātīgu atgriešanu).

— To trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuriem piemērotas aizturēšanas alternatīvas.

— To trešo valstu valstspiederīgo skaits, kuriem piemērota aizturēšana.

1.4. Priekšlikums/iniciatīva attiecas uz:

☒ jaunu darbību

☐ jaunu darbību, pamatojoties uz izmēģinājuma projektu / sagatavošanas darbību⁵⁵

☐ esošas darbības pagarināšanu

☐ vienas vai vairāku darbību apvienošanu vai pārorientēšanu uz citu/jaunu darbību

1.5. Priekšlikuma/iniciatīvas pamatojums

1.5.1. Īstermiņā vai ilgtermiņā izpildāmās vajadzības, tostarp sīki izstrādāts iniciatīvas izvērtēšanas grafiks

Pēc tam, kad likumdevēji priekšlikumu būs pieņēmuši (mērķis ir to potenciāli izdarīt 2026. gadā), likumdošanas iniciatīvas īstenošanas izvērtēšanai būs vajadzīgi tehniski un procesuāli pasākumi ES un valstu līmenī, un tiem būtu jāsaucas, kad tiesību akts stājas spēkā.

Lai īstenotu regulu, būs jāpieņem divi īstenošanas akti 3–6 mēnešu laikā no regulas piemērošanas dienas – viens, lai izveidotu vienotu veidlapu Eiropas atgriešanas rīkojumam, un otrs, lai izveidotu standarta veidlapu, kas izmantojama atpakaļuzņemšanas pieteikumu iesniegšanai.

Dalībvalstis sniedz aģentūrai *Frontex* nepieciešamo informāciju par plānotajām atbalsta vajadzībām, lai *Frontex* varētu stratēģiski plānot savu atbalstu.

⁵⁵

Kā paredzēts Finanšu regulas 58. panta 2. punkta a) vai b) apakšpunktā.

Attiecīgie *Frontex* resursi, jo īpaši cilvēkresursi un finanšu resursi, laika gaitā būtu jāpalielina atbilstīgi pilnvaru paplašināšanai un pieprasījuma pēc atbalsta atgriešanas jomā pieaugumam. Pēc regulas stāšanās spēkā darbību īstenošana notiks pakāpeniski, lai ņemtu vērā paredzamos pieprasījumus pēc *Frontex* pakalpojumiem un darbībām, kā arī to, ka jauno resursu apgūšanai ir vajadzīgs laiks.

- 1.5.2. *ES iesaistīšanās pievienotā vērtība (tās pamatā var būt dažādi faktori, piemēram, koordinēšanas radītie ieguvumi, juridiskā noteiktība, lielāka rezultativitāte vai papildināmība). Šā punkta izpratnē “ES iesaistīšanās pievienotā vērtība” ir vērtība, kas veidojas ES iesaistīšanās rezultātā un kas papildina vērtību, kura veidotos, ja dalībvalstis rīkotos atsevišķi.*

ES līmeņa rīcības pamatojums (*ex ante*)

Droši un cieņpilni atgriezt trešo valstu valstspiederīgos, kuriem nav tiesību uzturēties, – tā ir būtiska daļa no ES visaptverošās pieejas patvērumam un migrācijai. Efektīvai atgriešanai ir izšķiroša nozīme, lai saglabātu migrācijas un patvēruma politikas ticamību. ES līmenī atgriešanas politiku reglamentē Direktīva 2008/115/EK⁵⁶ (turpmāk “Atgriešanas direktīva”). Atgriešanas lietderību un efektivitāti patlaban mazina vairākas problēmas – sākot ar neefektīvām valstu procedūrām un beidzot ar trešo valstu nepietiekamu sadarbību savu valstspiederīgo atpakaļuzņemšanā. Kaut arī ir bijuši ievērojami politiski un praktiski centieni, patlaban atgriešana nebūt netiek īstenota pietiekami: tikai aptuveni 20 % to trešo valstu valstspiederīgo, kuriem izdots rīkojums atstāt Savienību, to patiešām izdara.

Šīs regulas mērķis ir nodrošināt visām dalībvalstīm raitas un efektīvas procedūras un novērst to, ka trešo valstu valstspiederīgie pārvietojas starp dalībvalstīm nolūkā traucēt atgriešanas procesu.

Jaunās procedūras tiktu reglamentētas ar vieniem un tiem pašiem noteikumiem neatkarīgi no tā, kura dalībvalsts tās piemēro, lai nodrošinātu to efektivitāti, kā arī skaidrību un juridisko noteiktību personai.

Dalībvalstis nevar individuāli izstrādāt kopīgus noteikumus, lai samazinātu stimulus neatļautai pārvietošanās starp tām. Tāpēc šā priekšlikuma mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, un šīs regulas mēroga un iedarbības dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu Savienībai ir jārīkojas un tā var noteikt pasākumus.

Gaidāmā radītā ES pievienotā vērtība (*ex post*)

Priekšlikums EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULAI, ar ko izveido kopīgu sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri nelikumīgi uzturas Eiropas Savienībā, ir atbilde uz politiskajām prasībām pēc jaunas pieejas atgriešanas pārvaldībai Eiropas Savienībā.

Tas ir uzlabots tiesiskais regulējums, ar ko atjaunina atgriešanas jomas regulējumu, kas pieņemts 2008. gadā, saskaņo to ar norisēm migrācijas jomā, tostarp Migrācijas un patvēruma paktu, un padara to piemērotu mūsdienu vajadzībām un problēmām.

⁵⁶

Direktīva 2008/115/EK par kopīgiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi.

Tā mērķis ir vienkāršot atgriešanas procesu un uzlabot tā efektivitāti, vienlaikus nodrošinot pamattiesību pilnīgu ievērošanu, tādējādi stiprinot ES apņemšanos īstenot līdzsvarotu un ticamu migrācijas politiku. Priekšlikuma mērķis ir nodrošināt dalībvalstīm nepieciešamos rīkus, lai, pilnībā izmantojot ES līmeņa sadarbības iespējas, nodrošinātu to trešo valstu valstspiederīgo efektīvu atgriešanu, kuriem nav likumīgu uzturēšanās tiesību Savienībā. Tīktu saskaņotas arī minimālās garantijas attiecībā uz skarto trešo valstu valstspiederīgo tiesībām, veicinot lielāku uzticēšanos dalībvalstu starpā to atgriešanas sistēmām. Tiek aizsargātas atgriežamo personu pamattiesības ar skaidri noteiktām procesuālajām garantijām, kas paredz atgriešanas lēmumu rūpīgu pārbaudi, arī pārsūdzības tiesības un pienākumu ievērot neizraidīšanas principu, pienācīgu uzmanību pievēršot neaizsargātām personām un bērna labākajām interesēm. Paredzams, ka priekšlikums paātrinās atgriešanas procesu, kā rezultātā palielināsies atgriešanas gadījumu skaits.

1.5.3. *Līdzīgas līdzšinējās pieredzes rezultātā gūtās atziņas*

Kopš Atgriešanas direktīvas pieņemšanas 2008. gadā brīvības, drošības un tiesiskuma telpā un Savienības migrācijas politikā ir notikušas būtiskas reformas, pārejot no minimālo standartu noteikšanas uz saskanības un operatīvās prakses uzlabošanu visā ES. Reaģējot uz to, ar 2018. gada priekšlikumu par Atgriešanas direktīvas pārskatīšanu⁵⁷ tika mēģināts atjaunināt tiesisko regulējumu un uzlabot efektivitāti. Tomēr, lai gan Padome 2019. gadā panāca daļēju vispārēju pieeju⁵⁸, iekšējo diskusiju gaitā Eiropas Parlamentā nenonāca pie saskaņotas nostājas⁵⁹, un sarunas gandrīz visu pēdējo Komisijas pilnvaru laiku nevirzījās.

2020. gada septembrī Komisija ierosināja Migrācijas un patvēruma paktu⁶⁰. Viens no pakta galvenajiem mērķiem ir izveidot kopīgu ES atgriešanas sistēmu, kas nodrošina efektīvu atgriešanu, pilnībā ievērojot pamattiesības. Pakta veidojošie tiesību akti tika pieņemti 2024. gada 14. maijā. Viens no pakta galvenajiem mērķiem ir izveidot kopīgu ES atgriešanas sistēmu, kas nodrošina efektīvu atgriešanu, pilnībā ievērojot pamattiesības.

1.5.4. *Saderība ar daudzgadu finanšu shēmu un iespējamā sinerģija ar citiem atbilstošiem instrumentiem*

Eiropadome 2024. gada oktobrī aicināja Komisiju steidzami iesniegt jaunu tiesību akta priekšlikumu atgriešanas jomā.

⁵⁷ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par kopējiem standartiem un procedūrām dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (pārstrādāta redakcija) (COM(2018) 634 final).

⁵⁸ Eiropas Savienības Padome (2019), Migrācijas politika: Padome vienojas par daļēju nostāju sarunās par atgriešanas direktīvu, Eiropas Savienības Padome, Brisele, <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2019/06/07/migration-policy-council-agrees-partial-negotiating-position-on-return-directive/>.

⁵⁹ Eiropas Parlaments, Priekšlikums Atgriešanas direktīvas pārstrādātai redakcijai, likumdošanas darbu grafiks, Eiropas Parlaments, Brisele, <https://www.europarl.europa.eu/legislative-train/theme-a-new-era-for-european-defence-and-security/file-proposal-for-a-recast-of-the-return-directive>.

⁶⁰ Eiropas Komisija (2020), Migrācijas un patvēruma pakts, Eiropas Komisija, Brisele, https://home-affairs.ec.europa.eu/policies/migration-and-asylum/pact-migration-and-asylum_lv.

Komisijas priekšsēdētājas Urzulas fon der Leienas politikas pamatnostādņēs 2024.–2029. gadam tika paziņots par jauna tiesību akta priekšlikuma iesniegšanu atgriešanas jomā.

Priekšlikums ir turpinājums Migrācijas un patvēruma paktam, kurā atgriešana atzīta par būtisku daļu no visaptverošās pieejas migrācijai.

ES un dalībvalstu līmenī nepieciešamās investīcijas ir saderīgas ar daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam. ES un dalībvalstu līmenī nepieciešamās investīcijas daudzgadu finanšu shēmā (DFS) 2021.–2027. gadam ir tiesīgas saņemt finansējumu no Patvēruma un migrācijas fonda (AMIF). Finansējums laikposmam pēc 2027. gada tiks iekļauts sarunās par nākamo DFS.

1.5.5. *Dažādo pieejamo finansēšanas iespēju, tostarp pārdales iespējas, novērtējums*

Pašreizējās DFS ietvaros dalībvalstu līmenī nepieciešamās investīcijas var nodrošināt, pārdalot līdzekļus pašreizējās AMIF programmas ietvaros. Paredzētās izmaksas laikposmam pēc 2027. gada ir orientējošas un neskar iniciatīvai pieejamo budžetu nākamās DFS ietvaros. Tomēr priekšlikums arī radīs sinerģiju ar Savienības aģentūru darbībām, jo īpaši ar Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras darbībām. Pēdējo gadu laikā dalībvalstu pieprasījums pēc *Frontex* atbalsta atgriešanas jomā ir strauji audzis, un tādēļ gada budžetā vajadzēja vairāk līdzekļu nekā sākotnēji plānots. Tā kā ar priekšlikumu tiks ievērojami palielināta *Frontex* iesaistīšanās atgriešanas jomā, priekšlikums ir jāatbalsta ar finanšu un cilvēkresursu pastiprinājumiem. Apropriācijas, kas vajadzīgas, lai finansētu šos pastiprinājumus, nav paredzētas *Frontex* DFS piešķirumā, jo šis ir jauns priekšlikums, ar kuru saistītās summas DFS priekšlikuma iesniegšanas laikā nebija zināmas. Tiek ierosināts vajadzības gadījumā palielināt *Frontex* 2025., 2026. un 2027. gada atgriešanas budžetu, pārdalot resursus *Frontex* budžeta ietvaros atkarībā no faktiskā izlietojuma. Finansējums laikposmam pēc 2027. gada tiks iekļauts sarunās par nākamo DFS.

1.6. Priekšlikuma/iniciatīvas un finansiālās ietekmes ilgums

☐ Ierobežots ilgums

- ☐ Priekšlikuma/iniciatīvas darbības laiks: [DD.MM.]GGGG.–[DD.MM.]GGGG.
- ☐ Finansiālā ietekme uz saistību apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam, uz maksājumu apropriācijām – no GGGG. līdz GGGG. gadam

☒ Beztermiņa

- Īstenošana ar uzsākšanas periodu no GGGG. līdz GGGG. gadam,
- pēc kura turpinās normāla darbība.

1.7. Plānotās budžeta izpildes metodes⁶¹

☒ Komisijas īstenota tieša pārvaldība:

- ☐ ko veic tās struktūrvienības, tostarp personāls Savienības delegācijās
- ☐ ko veic izpildaģentūras

☒ Dalīta pārvaldība kopā ar dalībvalstīm

⁶¹ Sīkāku informāciju par budžeta izpildes metodēm un atsauces uz Finanšu regulu sk. *BUDGpedia* tīmekļa vietnē: <https://myintracomm.ec.europa.eu/corp/budget/financial-rules/budget-implementation/Pages/implementation-methods.aspx>.

☒ **Netieša pārvaldība**, kurā budžeta izpildes uzdevumi uzticēti:

- ☐ trešām valstīm vai to izraudzītām struktūrām
- ☐ starptautiskām organizācijām un to aģentūrām (precizēt)
- ☐ Eiropas Investīciju bankai un Eiropas Investīciju fondam
- ☒ Finanšu regulas 70. un 71. pantā minētajām struktūrām
- ☐ publisko tiesību subjektiem
- ☐ privāttiesību subjektiem, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, ciktāl tiem ir pienācīgas finanšu garantijas
- ☐ dalībvalstu privāttiesību subjektiem, kuriem ir uzticēta publiskā un privātā sektora partnerības īstenošana un ir pienācīgas finanšu garantijas
- ☐ struktūrām vai personām, kurām saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību V sadaļu uzticēts īstenot konkrētas KĀDP darbības un kuras ir noteiktas attiecīgajā pamataktā
- ☐ struktūrām, kas ir iedibinātas kādā dalībvalstī un ko reglamentē kādas dalībvalsts privāttiesības vai Savienības tiesību akti, un kas ir tādas, kurām saskaņā ar nozaru noteikumiem var uzticēt Savienības līdzekļu vai budžeta garantiju īstenošanu, ciktāl šādas struktūras ir publisko tiesību subjektu vai tādu privāttiesību subjektu kontrolē, kas veic sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju uzdevumus, un ciktāl tām ir kontrolējošo subjektu sniegtas pienācīgas finanšu garantijas solidāras atbildības veidā vai līdzvērtīgas finanšu garantijas, kurām attiecībā uz katru pasākumu var tikt noteikts maksimums, kas atbilst Savienības atbalsta maksimālajai summai

2. PĀRVALDĪBAS PASĀKUMI

2.1. Pārraudzības un ziņošanas noteikumi

Norādīt biežumu un nosacījumus.

Regulas īstenošana un darbība tiks periodiski pārskatīta un izvērtēta, sagatavojot ziņojumus.

Pamatojoties uz statistiku un informāciju, kas iegūta no šajā regulā paredzētajiem strukturētajiem procesiem un pārredzamības mehānismiem, Komisijai piecu gadu laikā no regulas spēkā stāšanās dienas un pēc tam reizi piecos gados regula būtu jāizvērtē. Komisija iesniegs Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu ar izvērtējuma secinājumiem.

Finansējumu, kas tiks nodrošināts atbilstoši tiešas un netiešas pārvaldības principam, īsteno *AMIF* tematiskā mehānisma ietvaros, kas ietilpst arī *AMIF* vispārējā uzraudzības un novērtēšanas mehānismā. Tiks izstrādātas racionalizētas veidnes un noteikumi, lai savāktu rādītājus no dotāciju un ieguldījumu nolīgumu saņēmējiem tādā pašā tempā kā dalītajā pārvaldībā ar mērķi nodrošināt, ka dati, kas tiek atklāti, ir salīdzināmi. Ja Savienības ieguldījumi tiks veikti, izmantojot dalītu pārvaldību, piemēro šādus noteikumus: finansējums, ko dalībvalstis īsteno saskaņā ar dalītas pārvaldības principu, tiks nodrošināts saskaņā ar noteikumiem, kuri izklāstīti Regulā (ES) 2021/1060 (2021. gada 24. jūnijs), kas tālāk saukta par Kopīgo noteikumu regulu, Regulā 2018/2016 (Finanšu regula) un Regulā (ES) 2021/1147 (2021. gada 7. jūlijs), ar ko izveido Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, tālāk sauktu par *AMIF* regulu. Saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu ikviena dalībvalsts izveido savas programmas pārvaldības un kontroles sistēmu un nodrošina uzraudzības sistēmas kvalitāti un uzticamību. Tāpēc dalītas pārvaldības vajadzībām ir ieviesta saskaņota un efektīva ziņošanas, uzraudzības un izvērtēšanas sistēma. Dalībvalstīm ir pienākums izveidot uzraudzības komiteju, kurā Komisija var piedalīties padomdevējas statusā. Uzraudzības komitejas izskatīs visus jautājumus, kas ietekmē programmas virzību uz tās mērķu sasniegšanu. Attiecībā uz iekšlietu fondiem dalībvalstis Komisijai iesniegs gada darbības rezultātu ziņojumus par programmas īstenošanu un starpposma mērķu un galamērķu sasniegšanā gūto progresu. Minētajos ziņojumos būtu arī jāizskata visi jautājumi, kas ietekmē programmas rezultātus, un jāapraksta pasākumi, kuri veikti to risināšanai.

Attiecībā uz *Frontex* priekšlikuma uzraudzībā un ziņošanā tiks ievēroti principi, kas izklāstīti Eiropas robežu un krasta apsardzes regulā⁶², Finanšu regulā⁶³, un atbildīs Vienotajai pieejai par decentralizētām aģentūrām. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai katru gadu ir jānosūta Komisijai, Eiropas Parlamentam un Padomei vienotais programmdokuments, kurā ietvertas daudzgadu un gada darba programmas un resursu plānojums. Dokumentā ir izklāstīti mērķi, gaidāmie rezultāti un darbības rādītāji ar mērķi pārraudzīt mērķus un rezultātus. Aģentūrai *Frontex* ir arī jāiesniedz valdei konsolidētais gada darbības pārskats. Šajā pārskatā jo īpaši

⁶² Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/1896 (2019. gada 13. novembris) par Eiropas Robežu un krasta apsardzi un ar ko atceļ Regulas (ES) Nr. 1052/2013 un (ES) 2016/1624.

⁶³ Eiropas:
https://www.europol.europa.eu/sites/default/files/documents/decision_of_the_europol_management_board_on_the_adoption_of_the_financial_regulation_applicable_to_europol.pdf

jāiekļauj informācija par vienotajā programmdokumentā noteikto mērķu un rezultātu sasniegšanu. Pārskats jānosūta arī Komisijai, Eiropas Parlamentam un Padomei.

2.2. Pārvaldības un kontroles sistēma

2.2.1. Ierosināto budžeta izpildes metožu, finansējuma apgūšanas mehānismu, maksāšanas kārtības un kontroles stratēģijas pamatojums

Kontroles stratēģijas pamatā būs Finanšu regula un Kopīgo procedūru regula. Attiecībā uz to daļu, ko īsteno, izmantojot tiešu un netiešu pārvaldību tematiskā mehānisma ietvaros, pārvaldības un kontroles sistēma būs balstīta uz pieredzi, kas gūta pašreizējās DFS īstenošanas laikā.

Attiecībā uz dalīto pārvaldību Kopīgo procedūru regulas pamatā ir 2014.–2020. gada plānošanas perioda pārvaldības un kontroles stratēģija, taču ar to ievieš dažus pasākumus, kuru mērķis ir vienkāršot īstenošanu un samazināt kontroles slogu gan atbalsta saņēmēju, gan dalībvalstu līmenī.

Daļa no šā priekšlikuma tiks īstenota, izmantojot Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras budžetu saskaņā ar netiešas pārvaldības principu.

Ievērojot pareizas finanšu pārvaldības principu, Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras budžetu īsteno saskaņā ar efektīvu un lietderīgu iekšējo kontroli. Tādēļ Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrai ir pienākums īstenot piemērotu kontroles stratēģiju, ko koordinē attiecīgie kontroles ķēdē iesaistītie dalībnieki.

Attiecībā uz *ex post* kontrolēm uz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru kā decentralizētu aģentūru jo īpaši attiecas:

- iekšējā revīzija, ko veic Komisijas Iekšējās revīzijas dienests,
- Eiropas Revīzijas palātas gada ziņojumi, kuros sniedz deklarāciju par gada pārskatu ticamību un pakārtoto darījumu likumību un pareizību;
- gada budžeta izpildes apstiprināšana, ko veic Eiropas Parlaments;
- OLAF veiktas izmeklēšanas, jo īpaši nolūkā pārliecināties par aģentūrām piešķirto līdzekļu pienācīgu izmantošanu.

HOME ĢD kā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras partnerģenerāldirektorāts īstenos tā decentralizētu aģentūru kontroles stratēģiju nolūkā nodrošināt uzticamu ziņu sniegšanu sava gada darbības pārskata ietvaros. Decentralizētas aģentūras ir pilnībā atbildīgas par sava budžeta īstenošanu, tomēr HOME ĢD atbild par ES budžeta lēmēj institūciju noteikto ikgadējo iemaksu regulāru samaksu.

Visbeidzot, Eiropas Ombuds nodrošina vēl vienu kontroles un pārskatatbildības līmeni Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūrā.

2.2.2. Informācija par apzinātajiem riskiem un risku mazināšanai izveidoto iekšējās kontroles sistēmu

Vispārīgie riski, kas saistīti ar pašreizējo programmu īstenošanu dalītā pārvaldībā, attiecas uz nepilnīgu fonda izpildi dalībvalstīs un iespējamām kļūdām, kuru pamatā ir noteikumu sarežģītība un trūkumi pārvaldības un kontroles sistēmās. KNR projekts vienkāršo tiesisko regulējumu, saskaņojot to dažādo fondu noteikumus un pārvaldības un kontroles sistēmas, kurus īsteno dalītā pārvaldībā. Tas arī vienkāršo kontroles prasības (piemēram, uz risku balstītas pārvaldības pārbaudes, iespēja veikt

samērīgus kontroles pasākumus, kuru pamatā ir valsts līmeņa procedūras, revīzijas darba ierobežojumi attiecībā uz termiņiem un/vai konkrētām darbībām).

Attiecībā uz budžetu, ko izpilda Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra, ir vajadzīga īpaša iekšējās kontroles sistēma, kuras pamatā ir Eiropas Komisijas iekšējās kontroles sistēma. Vienotajā programmdokumentā ir jāsniedz informācija par iekšējās kontroles sistēmām, savukārt konsolidētajā gada darbības pārskatā (CAAR) ir jāietver informācija par iekšējās kontroles sistēmu efektivitāti un rezultativitāti, arī attiecībā uz riska novērtējumu.

Turklāt Eiropas Datu aizsardzības uzraudzītājs un *Frontex* datu aizsardzības speciālists (neatkarīga funkcija, kas tieši piesaistīta valdei) uzrauga *Frontex* veikto personas datu apstrādi.

Visbeidzot, HOME ĢD kā Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūras partnerģenerāldirektorāts veic ikgadēju riska pārvaldības pasākumu ar mērķi noteikt un novērtēt ar aģentūru darbībām saistītus iespējamus augstus riskus. Migrācijas un iekšlietu ĢD pārvaldības plānā katru gadu tiek ziņots par riskiem, kuri tiek uzskatīti par būtiskiem, iekļaujot rīcības plānu, kurā aprakstīti riska mazināšanas pasākumi.

Operatīvajā līmenī ir identificēti šādi riski:

- operatīvo resursu noslodze dalībvalstu pieaugošo operatīvo vajadzību dēļ;
- nepietiekami finanšu resursi un cilvēkresursi operatīvo vajadzību nodrošināšanai.

2.2.3. *Kontroles izmaksefektivitātes (kontroles izmaksu attiecība pret attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtību) aplēse un pamatojums un gaidāmā kļūdu riska līmeņa novērtējums (maksājumu izdarīšanas brīdī un slēgšanas brīdī)*

Attiecībā uz dalītās pārvaldības daļu paredzams, ka kontroļu izmaksas dalībvalstīm potenciāli palielināsies. Tā kā ar KNR projektu tiek ieviesta uz risku balstīta pieeja attiecībā uz pārvaldību un kontrolēm, ir paredzams, ka – apvienojumā ar pastiprinātiem centieniem pieņemt vienkāršotus izmaksu risinājumus (SCO) – kontroļu izmaksas dalībvalstīm samazināsies. Attiecībā uz Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru Komisija ziņo par kontroles izmaksu un attiecīgo pārvaldīto līdzekļu vērtības attiecību. HOME ĢD 2023. gada darbības pārskatā šī attiecība saistībā ar netiešās pārvaldības struktūrām un decentralizētajām aģentūrām, t. sk. Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūru, ir 0,08 %.

2.3. **Krāpšanas un pārkāpumu novēršanas pasākumi**

Savu stratēģiju krāpšanas apkarošanai Migrācijas un iekšlietu ĢD turpmāk piemēros saskaņā ar Komisijas stratēģiju krāpšanas apkarošanai (CAFS), tādējādi cita starpā nodrošinot, ka ģenerāldirektorāta iekšējās kontroles, ko veic krāpšanas apkarošanas jomā, pilnībā saskan ar CAFS un krāpšanas risku pārvaldības pieeja ir vērsta uz krāpšanas riska jomu konstatēšanu un atbilstīgu reaģēšanu.

Attiecībā uz dalīto pārvaldību dalībvalstis nodrošina Komisijai iesniegtajos pārskatos iekļauto izdevumu likumību un pareizību. Šajā sakarībā dalībvalstis veic visus vajadzīgos pasākumus, lai novērstu, atklātu un labotu pārkāpumus.

Attiecībā uz netiešu pārvaldību pasākumi, kas saistīti ar krāpšanas, korupcijas un citu nelikumīgu darbību apkarošanu, cita starpā ir izklāstīti Eiropas robežu un krasta apsardzes regulas 117. pantā. *Frontex* piedalās Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai

īstenotajās krāpšanas novēršanas darbībās un informē Komisiju par kavējumiem saistībā ar iespējamās krāpšanas un citu finanšu pārkāpumu lietām atbilstīgi tā iekšējai krāpšanas apkarošanas stratēģijai.

Turklāt HOME ĢD kā partnerģenerāldirektorāts ir izstrādājis un īstenojis savu krāpšanas apkarošanas stratēģiju, pamatojoties uz OLAF nodrošināto metodiku. Stratēģijas darbības jomā ietilpst decentralizētās aģentūras, arī Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra.

3. PRIEKŠLIKUMA/INICIATĪVAS APLĒSTĀ FINANSIĀLĀ IETEKME

3.1. Attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijas un budžeta izdevumu pozīcijas

- Esošās budžeta pozīcijas

Sarindotas pa daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorijām un budžeta pozīcijām

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	Budžeta pozīcija	Izdevumu veids	Iemaksas			
	Nr.	Dif./nedif. ⁶⁴	no EBTA valstīm ⁶⁵	no kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātēm ⁶⁶	no citām trešām valstīm	citi piešķirtie ieņēmumi
4	10 01 01 00	Dif./nedif.	NAV	NAV	NAV	NAV
4	10 02 01 00	Dif./nedif.	NAV	NAV	NAV	NAV
4	11 10 01 00	Dif./nedif.	NAV	NAV	NAV	NAV

⁶⁴ Dif. = diferencētās apropriācijas, nedif. = nediferencētās apropriācijas.

⁶⁵ EBTA – Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācija.

⁶⁶ Kandidātvalstis un attiecīgā gadījumā potenciālās kandidātes no Rietumbalkāniem.

3.2. Priekšlikuma aplēstā finansiālā ietekme uz apropriācijām

3.2.1. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz darbības apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas darbības apropriācijas
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas darbības apropriācijas:

3.2.1.1. Apropriācijas no apstiprinātā budžeta

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Daudzgažu finanšu shēmas izdevumu kategorija			4				
HOME ĢD			Gads	Gads	Gads	KOPĀ DFS 2021–2027	
			2025	2026	2027		
Darbības apropriācijas							
10 02 01 00	Saistības	(1a)	0,000	75,044	122,240	197,284	
	Maksājumi	(2 a)	0,000	8,005	8,514	16,519	
Administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem							
10 01 01 00		3)	0,000	0,832	1,610	2,442	
KOPĀ apropriācijas	Saistības	=1a+1b +3	0,000	75,876	123,850	199,726	
HOME ĢD apropriācijas	Maksājumi	=2a+2b +3	0,000	8,837	10,124	18,961	

Aģentūra: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (<i>Frontex</i>)	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	KOPĀ 2021–2027
Budžeta pozīcija: 11 10 01 00 / ES budžeta iemaksa aģentūrai	0,148	0,599	1,124	1,871

Tiek ierosināts vajadzības gadījumā palielināt *Frontex* 2025., 2026. un 2027. gada atgriešanas budžetu, pārdalot resursus *Frontex* budžeta ietvaros atkarībā no faktiskā izlietojuma. Pārdali var kompensēt, samazinot finansējumu šādai AMIFprogrammai /budžeta pozīcijai: 10 02 01 00 šādiem gadiem: 2025–2027.

			Gads	Gads	Gads	KOPĀ DFS 2021–2027
			2025	2026	2027	
KOPĀ darbības apropriācijas (ieskaitot iemaksu decentralizētajai aģentūrai)	Saistības	(4)	0,148	75,643	123,364	199,155
	Maksājumi	(5)	0,148	8,604	9,637	18,390
KOPĀ administratīvās apropriācijas, kas tiek finansētas no konkrētu programmu piešķirumiem		(6)	0,000	0,832	1,610	2,442
KOPĀ apropriācijas 4. IZDEVUMU KATEGORIJĀ	Saistības	=4+6	0,148	76,475	124,974	201,597
daudzgadu finanšu shēmā	Maksājumi	=5+6	0,148	9,436	11,247	20,832
KOPĀ apropriācijas 1.–6. izdevumu kategorijā	Saistības	=4+6	0,148	76,475	124,974	201,597
daudzgadu finanšu shēmā (atsauces summa)	Maksājumi	=5+6	0,148	9,436	11,247	20,832

Daudzgadu finanšu shēmas izdevumu kategorija	7.	“Administratīvie izdevumi”			
HOME ĢD		Gads	Gads	Gads	KOPĀ DFS 2021–2027
		2025	2026	2027	
Cilvēkresursi		0,958	1,146	1,334	3,438

Citi administratīvie izdevumi		0,000	0,000	0,000	0,000
KOPĀ HOME ĢD	Apropriācijas	0,958	1,146	1,334	3,438
KOPĀ apropriācijas daudzgadu finanšu shēmas 7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ	(Saistību summa maksājumu summa) =	0,958	1,146	1,334	3,438

		Gads	Gads	Gads	KOPĀ DFS 2021–2027
		2025	2026	2027	
KOPĀ apropriācijas 1.–7. IZDEVUMU KATEGORIJĀ	Saistības	1,106	77,621	126,308	205,035
daudzgadu finanšu shēmā	Maksājumi	1,106	10,582	12,581	24,270

3.2.2. Aplēstais iznākums, ko dos finansējums no darbības apropriācijām (nav jāaizpilda decentralizētajām aģentūrām)

Saistību apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Norādīt mērķus un iznākumus			Gads		Gads		Gads		KOPĀ 2021–2027	
ò			2025		2026		2027			
	IZNĀKUMI									
	Veids	Vidējās izmaksas	Nr.	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas	Daudzums	Izmaksas
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 1 <i>Stiprināt Eiropas dimensiju atgriešanas pārvaldībā un vienkāršot un palielināt atgriešanas procesa efektivitāti</i>										
- Izveidot vienotu veidlapu Eiropas atgriešanas rīkojumam						0,087			0	0,087
- Izveidot atpakaļuzņemšanas pieteikumu standarta veidlapu						0,087				0,087
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 1			0	0,000	0	0,174	0	0,000	0	0,174
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 2: racionalizēt atgriešanas procedūru										
- Palielināts piespiedu atgriešanas gadījumu skaits						17,070		34,140	0	51,210
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 2			0	0,000	0	17,070	0	34,140	0	51,210
KONKRĒTAIS MĒRĶIS Nr. 3: stimulēt atgriežamās personas sadarbīanos										
- Brīvprātīgas atgriešanās stimuli						2,800		5,600	0	8,400
- Aizturēšanas spējas						55,000		82,500	0	137,500
Starpsumma – konkrētais mērķis Nr. 3			0	0,000	0	57,800	0	88,100	0	145,900
KOPSUMMAS			0	0,000	0	75,044	0	122,240	0	197,284

3.2.3. Kopsavilkums par aplēsto ietekmi uz administratīvajām apropriācijām

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgas administratīvās apropriācijas
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgas šādas administratīvās apropriācijas:

3.2.3.1. Apropriācijas no apstiprinātā budžeta

APSTIPRINĀTĀS APROPRIĀCIJAS	Gads	Gads	Gads	KOPĀ 2021–2027
	2025	2026	2027	
7. IZDEVUMU KATEGORIJA				
Cilvēkresursi	0,958	1,146	1,334	3,438
Citi administratīvie izdevumi	0,000	0,000	0,000	0,000
Starpsumma – 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,958	1,146	1,334	3,438
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS				
Cilvēkresursi	0,000	0,805	1,610	2,415
Pārējie administratīvie izdevumi	0,000	0,027	0,000	0,027
Starpsumma – ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	0,000	0,832	1,610	2,442
KOPĀ	0,958	1,978	2,944	5,880

Vajadzīgās cilvēkresursu un citu administratīvo izdevumu apropriācijas tiks nodrošinātas no ĢD apropriācijām, kas jau ir piešķirtas darbības pārvaldībai un/vai ir pārdalītas attiecīgajā ĢD, vajadzības gadījumā izmantojot arī vadošajam ĢD gada budžeta sadales procedūrā piešķirtos papildu resursus un ņemot vērā budžeta ierobežojumus.

3.2.4. Aplēstās cilvēkresursu vajadzības

- ☐ Priekšlikumam/iniciatīvai nav vajadzīgi cilvēkresursi
- ☒ Priekšlikumam/iniciatīvai ir vajadzīgi šādi cilvēkresursi:

3.2.4.1. Finansētas no apstiprinātā budžeta

Aplēse izsakāma pilnslodzes ekvivalenta vienībās⁶⁷

APSTIPRINĀTĀS APROPRIĀCIJAS	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027
•Štatu sarakstā ietvertās amata vietas (ierēdņi un pagaidu darbinieki)			
20 01 02 01 (Galvenais birojs un Komisijas pārstāvniecības)	4	5	6
20 01 02 03 (Savienības delegācijas)	0	0	0
01 01 01 01 (Netiešā pētniecība)	0	0	0
01 01 01 11 (Tiešā pētniecība)	0	0	0
Citas budžeta pozīcijas (norādīt)	0	0	0
• Ārštata darbinieki (pilnslodzes ekvivalenta vienībās)			
20 02 01 (AC, END, ko finansē no vispārīgajām apropriācijām)	2	2	2
20 02 03 (AC, AL, END un JPD Savienības delegācijās)	0	0	0

⁶⁷

Tabulā norādiet, cik daudz pilnslodzes ekvivalentu norādītajā skaitā jau ir piešķirti darbības pārvaldībai un/vai tos var pārdalīt jūsu ģenerāldirektorātā, un kādas ir jūsu neto vajadzības.

Administratīvā atbalsta pozīcija [XX.01.YY.YY]	- galvenajā birojā	0	0	0
	- ES delegācijās	0	5	10
01 01 01 02 (AC, END – netiešā pētniecība)		0	0	0
01 01 01 12 (AC, END – tiešā pētniecība)		0	0	0
Citas budžeta pozīcijas (norādīt) – 7. izdevumu kategorija		0	0	0
Citas budžeta pozīcijas (norādīt) – ārpus 7. izdevumu kategorijas		0	0	0
KOPĀ		6	12	18

Iniciatīvai nepieciešamie cilvēkresursi ir 6 AD ierēdņi un 12 ārštata darbinieki (10 AC un 2 NVE).

Pašlaik saistībā ar šo tiesību akta priekšlikumu atgriešanas jomā HOME ĢD ir 4 AD ierēdņi un 2 ārštata darbinieki (NVE) pilnslodzes ekvivalenta vienībās. Kā jau minēts un paskaidrots HOME ĢD iesniegumā par 2026. gada BP, ir vajadzīgi vēl 3 AD ierēdņi, lai turpinātu sarunas un veiktu turpmākus pasākumus saistībā ar šīs jaunās iniciatīvas īstenošanu un turpmāko jauno ekosistēmu atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas procesa digitalizācijai. 2026. gada BP tika pieprasīti 3 AD ierēdņi, un ir nepieciešams, lai 2 no tiem atbalstītu sarunas/sagatavošanos pirms regulas stāšanās spēkā un izstrādātu īstenošanas/deleģētos aktus, un tie ir minēti šim priekšlikumam pievienotajā tiesību akta finanšu un digitālajā pārskatā. HOME ĢD iesniegumā paskaidroja, kāpēc iekšēja pārdale pašlaik nav iespējama (HOME ĢD jau ir izmantojis visas šīs iespējas, lai nodrošinātu darbiniekus citiem prioritāriem darba virzieniem). Šis priekšlikums paredz arī 10 AC izvietojumu ES delegācijās trešās valstīs, un šos darbiniekus nevar pārdalīt HOME ĢD ietvaros, tie ir jāpiešķir HOME ĢD papildus gada piešķīrumam.

Priekšlikuma īstenošanai nepieciešamais personāls (pilnslodzes ekvivalenta vienībās):

	Pašreizējais Komisijas dienestos pieejamais personāls	Papildu personāls*			
		Tiks finansēts no 7. izdevumu kategorijas vai pētniecības	Tiks finansēts no BA pozīcijas	Tiks finansēts no maksām	Izņēmuma kārtā no Komisijas pārdales fonda pēc Korporatīvās pārvaldības padomes ievirzēm*
Štatu sarakstā ietvertās amata vietas	4		Neattiecas		2
Ārštata darbinieki (CA, SNE, INT)	2		10 AC		

Veicamo uzdevumu apraksts:

Ierēdņi un pagaidu darbinieki	2 darbinieki: atbalsts sarunām par tiesību akta priekšlikumu Eiropas Parlamentā un Padomē 1 darbinieks: deleģēto un īstenošanas aktu izstrāde + sarunas 2 darbinieki: atbalsts dalībvalstīm un aģentūrai <i>Frontex</i> īstenošanā 1 darbinieks: rokasgrāmatas izstrāde
Ārštata darbinieki	1 NVE: atbalsts sarunām par tiesību akta priekšlikumu Eiropas Parlamentā un Padomē 1 NVE: deleģēto un īstenošanas aktu izstrāde + sarunas, rokasgrāmatas izstrāde un atbalsts dalībvalstīm un aģentūrai <i>Frontex</i> īstenošanā 10 AC: atbalsts dalībvalstīm un aģentūrai <i>Frontex</i> atpakaļuzņemšanas īstenošanā trešās valstīs

3.2.5. Pārskats par aplēsto ietekmi uz investīcijām, kas saistītas ar digitālajām tehnoloģijām

Obligāti: nākamajā tabulā būtu jāiekļauj priekšlikumā/iniciatīvā ietvertos ar digitālajām tehnoloģijām saistīto investīciju labākā aplēse.

Izņēmuma kārtā, ja tas vajadzīgs priekšlikuma/iniciatīvas īstenošanai, 7. izdevumu kategorijas apropriācijas būtu jānorāda noteiktajā pozīcijā.

Apropriācijas 1.–6. izdevumu kategorijā būtu jāatspoguļo kā “Politikas IT izdevumi darbības programmām”. Šie izdevumi attiecas uz darbības budžetu, kas jāizmanto, lai atkārtoti izmantotu / pirktu / izstrādātu IT platformas/instrumentus, kas tieši saistīti ar iniciatīvas īstenošanu un ar tiem saistītajiem ieguldījumiem (piem., licences, pētījumi, datu glabāšana utt.). Šajā tabulā sniegtajai informācijai būtu jāatbilst 4. iedaļā “Digitālā dimensija” sniegtajai informācijai.

KOPĀ digitālās un IT apropriācijas	Gads 2024	Gads 2025	Gads 2026	Gads 2027	KOPĀ DFS 2021– 2027
7. IZDEVUMU KATEGORIJA					
IT izdevumi (korporatīvie)	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Starpsumma – 7. IZDEVUMU KATEGORIJA	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS					
IT izdevumi politikas darbības programmu atbalstam	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
Starpsumma – ārpus 7. IZDEVUMU KATEGORIJAS	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000
KOPĀ	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000

3.2.6. Saderība ar pašreizējo daudzgadu finanšu shēmu

Priekšlikuma/iniciatīvas finansēšanai:

- ☒ pilnībā pietiek ar līdzekļu pārdali daudzgadu finanšu shēmas (DFS) attiecīgajā izdevumu kategorijā

AMIF un Frontex segtās izmaksas tiks finansētas no pašreizējās DFS.

- ☐ jāizmanto no DFS attiecīgās izdevumu kategorijas nepiešķirtās rezerves un/vai īpašie instrumenti, kas noteikti DFS regulā

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas un budžeta pozīcijas, atbilstošās summas un instrumentus, kurus ierosināts izmantot.

- ☐ jāpārskata DFS

Paskaidrojiet, kas jādara, norādot attiecīgās izdevumu kategorijas, budžeta pozīcijas un atbilstošās summas.

3.2.7. Trešo personu iemaksas

Priekšlikuma/iniciatīvas finansēšanai:

- ☒ nav paredzēts trešo personu līdzfinansējums
- ☐ ir paredzēts trešo personu līdzfinansējums atbilstoši šādai aplēsei:

Apropriācijas miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

	2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027. gads	Kopā

Norādīt līdzfinansētāju struktūru					
KOPĀ līdzfinansētās apropriācijas					

3.2.8. Aplēse par decentralizētajai aģentūrai nepieciešamajiem cilvēkresursiem un apropriāciju izmantošanu

Personāla vajadzības (pilnslodzes ekvivalenta vienībās)

Aģentūra: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (<i>Frontex</i>)	Gads	Gads	Gads
	2025	2026	2027
Pagaidu darbinieki (AD funkciju grupa)	2	4	7
Pagaidu darbinieki (AST funkciju grupa)	0	1	1
Pagaidu darbinieki (AD+AST) – kopā	2	5	8
Līgumdarbinieki	0	1	1
Norīkotie valstu eksperti	0	1	2
Līgumdarbinieki un NVE kopā	0	2	3
KOPĀ personāls	2	7	11

Apropriācijas, ko sedz ES budžeta iemaksa, miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Aģentūra: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (<i>Frontex</i>)	Gads	Gads	Gads	KOPĀ 2021–2027
	2025	2026	2027	
1. sadaļa: personāla izdevumi	0,148	0,599	1,124	1,871
2. sadaļa: infrastruktūras un pamatdarbības izdevumi				0,000
3. sadaļa: darbības izdevumi				0,000
KOPĀ apropriācijas, ko sedz ES budžets	0,148	0,599	1,124	1,871

Pārskats/kopsavilkums par cilvēkresursiem un apropriācijām (miljonos EUR), kas nepieciešami priekšlikuma/iniciatīvas īstenošanai decentralizētajā aģentūrā

Aģentūra: Eiropas Robežu un krasta apsardzes aģentūra (<i>Frontex</i>)	Gads	Gads	Gads	KOPĀ 2021–2027
	2025	2026	2027	
Pagaidu darbinieki (AD+AST)	2	5	8	
Līgumdarbinieki	0	1	1	
Norīkotie valstu eksperti	0	1	2	
Kopā – personāls	2	7	11	
Apropriācijas, ko sedz ES budžets	0,148	0,599	1,124	1,871
Apropriācijas, ko sedz maksas	0,000	0,000	0,000	0,000
Līdzfinansētās apropriācijas (attiecīgā gadījumā)	0,000	0,000	0,000	0,000
KOPĀ apropriācijas	0,148	0,599	1,124	1,871

Tiek ierosināts vajadzības gadījumā palielināt *Frontex* 2025., 2026. un 2027. gada atgriešanas budžetu, pārdalot resursus *Frontex* budžeta ietvaros atkarībā no faktiskā izlietojuma. Finansējums laikposmam pēc 2027. gada tiks iekļauts sarunās par nākamo DFS.

3.3. Aplēstā ietekme uz ieņēmumiem

- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli neietekmē ieņēmumus
- ☐ Priekšlikums/iniciatīva finansiāli ietekmē:
 - ☐ pašu resursus
 - ☐ citus ieņēmumus
 - ☐ atzīmējiet, ja ieņēmumi tiek piešķirti izdevumu pozīcijām

Miljonos EUR (trīs zīmes aiz komata)

Budžeta ieņēmumu pozīcija:	Kārtējā finanšu gadā pieejamās apropriācijas	Priekšlikuma/iniciatīvas ietekme ⁶⁸			
		2024. gads	2025. gads	2026. gads	2027. gads
..... pants					

Attiecībā uz piešķirtajiem ieņēmumiem norādīt attiecīgās budžeta izdevumu pozīcijas.

[...]

Citas piezīmes (piemēram, metode/formula, ko izmanto, lai aprēķinātu ietekmi uz ieņēmumiem, vai jebkura cita informācija).

[...]

4. DIGITĀLĀ DIMENSIJA

4.1. Digitālās vajadzības

Šī iniciatīva ir cieši saistīta ar citu gaidāmu iniciatīvu par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā (jauna kopīga pieeja atgriešanai). Šī atsevišķā gaidāmā iniciatīva rūpīgi pievērsīsies ar šo iniciatīvu izveidoto procesu digitalizācijai.

Atsauce uz prasību	Prasības apraksts	Dalībnieks(-i), uz kuru(-iem) šī prasība attiecas	Augsta līmeņa procesi	Kategorija
42. panta 1. punkta d) apakšpunkts	Kopīgajā Savienības atgriešanas sistēmā ir jābūt digitālām sistēmām trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai.	Dalībvalstis	Digitālo sistēmu izveide	Digitālie risinājumi

⁶⁸ Norādītajām tradicionālo pašu resursu (muitas nodokļi, cukura nodevas) summām jābūt neto summām, t. i., bruto summām, no kurām atskaitītas iekasēšanas izmaksas 20 % apmērā.

7. panta 7. punkts	Pienākums ievietot Šengenas Informācijas sistēmā Eiropas atgriešanas rīkojumu, kurā ietverti atgriešanas lēmuma galvenie elementi.	Dalībvalstis	Datu ievadīšana	Dati
21. panta 5. punkts	Dalībvalstis nosaka valsts tiesību aktos saziņas metodi ar trešo valstu valstspiederīgajiem un to, kad paziņojumi uzskatāmi par saņemtiem un paziņotiem trešās valsts valstspiederīgajam, vai arī izmanto digitālu sistēmu, ko Savienība izstrādājusi un/vai atbalstījusi šādas saziņas mērķiem.	Dalībvalstis	Paziņošana	Dati
36. panta 4. punkts	Attiecīgajai kompetentajai iestādei ir jāaugšupielādē Šengenas Informācijas sistēmā informācija par valstspiederības apstiprinājuma pieprasījuma iznākumu un saņemto ceļošanas dokumentu. Šāda informācija un ceļošanas dokuments pēc pieprasījuma jādara pieejams citu dalībvalstu kompetentajām iestādēm.	Dalībvalstis	Datu ievadīšana	Dati

4.2. Dati

Datu veids	Atsauce uz prasību(-ām)	Standarts un/vai specifikācija (attiecīgā gadījumā)
Dati, kas vajadzīgi, lai piemērotu šo iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot kopīgu ES sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri nelikumīgi uzturas ES.	42. panta 1. punkta d) apakšpunkts	Neattiecas
Vienota atgriešanas veidlapa, kurā ietverti atgriešanas lēmuma galvenie elementi (Eiropas	7. panta 7. punkts	Neattiecas

atgriešanas rīkojums)		
Dati, ko kompetentās iestādes paziņo cita citai un trešo valstu valstspiederīgajiem.	21. panta 5. punkts	Neattiecas
Informācija par valstspiederības apstiprinājuma pieprasījuma iznākumu un ceļošanas dokumentu.	36. panta 4. punkts	Neattiecas

Saskanība ar Eiropas Datu stratēģiju

Ņemot vērā apstrādāto datu veidu un to, ka šādi dati tiks apstrādāti ļoti konkrētos nolūkos, ierosinātajai iniciatīvai ir ļoti ierobežota nozīme attiecībā uz mērķi izveidot īstenu vienoto datu tirgu, kas ir Eiropas Datu stratēģijas pamatmērķis.

Saskanība ar Eiropas Datu stratēģiju

Ņemot vērā apstrādāto datu veidu un to, ka šādi dati tiks apstrādāti ļoti konkrētos nolūkos, ierosinātajai iniciatīvai ir ļoti ierobežota nozīme attiecībā uz mērķi izveidot īstenu vienoto datu tirgu, kas ir Eiropas Datu stratēģijas pamatmērķis.

Saskaņošana ar vienreizējas iesniegšanas principu

Vienreizējas iesniegšanas princips tiks ņemts vērā saistībā ar atsevišķo iniciatīvu par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā. Minētā atsevišķā iniciatīva pievērsīsies jautājumam par uzticamas un detalizētas statistikas apkopošanas automatizāciju, lai uzlabotu politikas veidošanu. Tā pievērsīsies arī jautājumam par esošo un turpmāko digitālo sistēmu sadarbību atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.

Datu plūsmas

Datu veids	Atsauce(-s) uz prasību(-ām)	Datu sniedzējs	Datu saņēmējs	Datu apmaiņas izraisītājs	Biežums (attiecīgā gadījumā)
Dati, kas vajadzīgi, lai piemērotu šo iniciatīvu, kuras mērķis ir izveidot kopīgu Savienības sistēmu to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanai, kuri nelikumīgi uzturas ES.	42. panta 1. punkta d) apakšpunkts	Dalībvalstis	Dalībvalstis	Pienākums ievērot procedūras noteikumus	Neattiecas
Vienota atgriešanas	7. panta 7. punkts	Dalībvalstis, izmantojot	Dalībvalstis, izmantojot	Pienākums ievērot	Neattiecas

veidlapa, kurā ietverti atgriešanas lēmuma galvenie elementi (Eiropas atgriešanas rīkojums).		Šengenas Informācijas sistēmu	Šengenas Informācijas sistēmu	procedūras noteikumus	
Dati, ko kompetentās iestādes paziņo cita citai un trešo valstu valstspiederīgajiem.	21. panta 5. punkts	Dalībvalstis	Trešo valstu valstspiederīgie	Vajadzība sazināties ar trešo valstu valstspiederīgajiem	Neattiecas
Informācija par valstspiederības apstiprinājuma pieprasījuma iznākumu un ceļošanas dokumentu.	36. panta 4. punkts	Dalībvalstis, izmantojot Šengenas Informācijas sistēmu	Dalībvalstis, izmantojot Šengenas Informācijas sistēmu	Pienākums ievērot procedūras noteikumus	Neattiecas

4.3. Digitālie risinājumi

Digitālie risinājumi	Atsauce(-s) uz prasību(-ām)	Galvenās noteiktās funkcionalitātes	Atbildīgā struktūra	Piekļuves nodrošināšana	Atkalizmantojamības apsvērumi	MI tehnoloģiju izmantošana (attiecīgā gadījumā)
Digitālas sistēmas trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai.	42. panta 1. punkta d) apakšpunkts	Šādām sistēmām būtu jānodrošina trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldība.	Dalībvalstis	Piekļuve šādām sistēmām būtu jāpiešķir dalībvalstu kompetentajām iestādēm.	Datu kopīgošana un atkalizmantošana tiks sīki izklāstīta atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.	Neattiecas

Digitālas sistēmas trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai.

Digitālā un/vai nozaru politika (attiecīgā gadījumā)	Skaidrojums par saskaņotību
<i>Mākslīgā intelekta akts</i>	Neattiecas – attiecīgā gadījumā skaidrojums tiks sniegts atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.
<i>ES kiberdrošības satvars</i>	Neattiecas – attiecīgā gadījumā skaidrojums tiks sniegts atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.
eIDAS	Neattiecas – attiecīgā gadījumā skaidrojums tiks sniegts atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.
<i>Vienotā</i>	Neattiecas – attiecīgā gadījumā skaidrojums

digitālā vārteja un IMI	tiks sniegts atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.
Citi	Neattiecas – attiecīgā gadījumā skaidrojums tiks sniegts atsevišķajā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.

4.4. Sadarbības novērtējums

Digitālais publiskais pakalpojums vai digitālo publisko pakalpojumu kategorija	Apraksts	Atsauce(-s) uz prasību(-ām)	Sadarbspējīgs(-i) Eiropas risinājums(-i) (NEATTIECAS)	Cits(-i) sadarbības risinājums(-i)
Imigrācijas dienesti	Kompetentās iestādes, kas atbild par atgriešanas noteikumu izpildi.	42. panta 1. punkta d) apakšpunkts, 7. panta 7. punkts, 21. panta 5. punkts, 36. panta 4. punkts.	Neattiecas	Šajā iniciatīvā minētās digitālās lietu pārvaldības sistēmas sadarbība tiks sīki izklāstīta atsevišķā iniciatīvā par lietu pārvaldības digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.

Digitālie publiskie pakalpojumi #1: digitālas sistēmas trešo valstu valstspiederīgo atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas pārvaldībai.

Novērtējums	Pasākums(-i)	Iespējamie atlikušie šķēršļi (attiecīgā gadījumā)
Saskanība ar esošo digitālo un nozaru politiku Šajā iniciatīvā minētās digitālās lietu pārvaldības sistēmas sadarbība tiks aplūkota atsevišķā iniciatīvā par digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.	Neattiecas	Neattiecas
Organizatoriskie pasākumi, kas vajadzīgi netraucētai	Neattiecas	Neattiecas

pārrobežu digitālo publisko pakalpojumu sniegšanai Šajā iniciatīvā minētās digitālās lietu pārvaldības sistēmas pārvaldība tiks aplūkota atsevišķā iniciatīvā par digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.		
Pasākumus, kas veikti, lai nodrošinātu kopīgu izpratni par datiem Šajā iniciatīvā minētās digitālās lietu pārvaldības sistēmā apstrādāto datu kopīgošana un atkalizmantošana tiks aplūkota atsevišķā iniciatīvā par digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.	Neattiecas	Neattiecas
Kopīgi saskaņotu atklātu tehnisko specifikāciju un standartu izmantošana.	Neattiecas	Neattiecas

4.5. Digitālās īstenošanas atbalsta pasākumi

Komisijas un citu dalībnieku (piemēram, ES aģentūru) loma tiks aplūkota atsevišķā iniciatīvā par digitalizāciju atgriešanas, atpakaļuzņemšanas un reintegrācijas jomā.